

ČASOPIS

PRO

KATOLICKÉ

DUCHOVENSTVO.

WYDÁWÁN

OD

KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ

KONSISTORE.

OSMÝ ROČNJ BĚH.

Swazek třetj.

W PRAZE 1835.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, řjzenjm W. Špinky.

Solus in illicitis non cadit, qui se aliquando et a licitis
cunctis restringit.

Greg. 5. mor. lib.

MLASY

NÁRODU ČESKÉHO

K GEHO CJS. KRÁL. MILOSTI

FERDINANDOWI,

KRÁLI ČESKEMU.

W MĚSJCI ZÁRJ, 1835.

I.

(Po oznámení výjezdu Jeho císařské královské Milosti FERDINANDA I. do Čech v září r. 1835, a sice přes Budějovice, Horažďovice, Plzeň, Mariánské lázně, Kunžwart, Františkovy lázně, Karlovy Vary, Žateč a Teplice do Prahy.)

Dlauho truchlilas, mogo vlasti česká,
Giž zarmaucené powygasni ljce ;
Neb se žádostná po žalosti tobě
Útěcha blížj.

FERDINAND, prawý Swatowáclawského
Trůnu nawštjwj tě dědic, milého
Otce SYN MILÝ, gediná kwetancj
Naděge lidstwa !

Wjtey HO sljčné *Otokára město !*
Hág i luh i sad, *spanilá wy sjdla*
Wchynského starých u trosek Prachynských
GEG potěšugte !

Občanů swornau ke činům šlechetným
Snažnostj zwesel HO *Plzeň !* — Tepelská
Berlo, zgew MU, cos činila *zdrawotným*
K oslawě *wřjdlům !*

Umělan ty pak zdobený skvělostj
Kunžwartsky hrade WZNEŠENÉHO přigmi
HOSTA, až howiw SI, podál ohlédne
Otcowu kaupel!

Čjší strog, *Karlůw Ware*, perlopěnnau!
FERDINAND zdrawj bude pjti SOBĚ
Ze wřjdel twogich, a ke vlasti české
Zaplane láskau

Karlowau! — A gak Čech umj železuým
Snaubiti břehy sklepenjm, ukažte
KRÁLI *Žatčané*, luhy genž pozitné
Rádi kypřjte!

A čjm, *Teplíce* spanilá, ty dřjwe —
PÁNA SWÉHO rozweseljš, kragin-li
Rágem, lékem wod, či rukau ochotnau
W ozdobu města?

Réwoplodné pak pořičj Polabské,
Řjpe poswátný, kde Čechů prwotný
Wúdce otcowský milené swé vlasti
Pádu poljbil,

Kde přemysliwau orané směgj se
Brázdy radlicj, milé obradugte
KRÁLE DOBRÉHO blaho žádaucjho
Národu SWÉHO.

Wjtěžná krásau sokyně slowitných .

Měst! ty srdce a hlavo země české,

*W rauchu růžj a lilij *) srdečně*

KRÁLE přiwjtey!

Wlasti GEG wjtey gazykem, kterým se

Čech neljčený Bohu wraucně modlj;

Gjmž gak djtě k otci, tak on se bljžj

K MOCNAŘI swému;

Gjmž wolá: „Žehney TEBE FERDINANDE

Bůh w péčjch o nás! MARI – ANNU žehney!

Stálé WÁM zdrawj, weselj a sláwa

Kwět mezi námi!

Karel Wtářický,

farář w Kowani.

*) České národnj barwy, bjlá a čerwená.

II.

Bože, zachowey nám KRÁLE,
FERDINANDA zachowey !
Ty DOBRÉMU KRÁLI stále
Rameny své mocné přeg !
ON zastáwey mjsta twého,
Ať otcowsky włádne, dey !
Bože, KRÁLE LASKAWÉHO,
FERDINANDA zachowey !

Ať sprawedliwost s mandrostj
W GEHO radě mjwá hlas ,
ON děl tjži SWÝCH starostj
Mezi věčnosť, mezi čas ,
Řjši panowánj SWÉHO
Zástawan twé řjše mæg !
Bože, KRÁLE LASKAWÉHO,
FERDINANDA zachowey !

Mjr MU dey, a sláwu hognau,
Čest wolá-li wogsko w bog;
S NJM bud', s GEHO mocj zbrognau,
Wjtezstwj praporcům strog,
Gegich wánjm pro každého
Požehnánj twé se skwęg!
Bože, KRÁLE LASKAWÉHO,
FERDINANDA zachowey!

Wšemu dáwá krátké stánj
Častá swěta proměna;
Wšak gen wěčné má trwánj
Wěrnost, láska zkaušená.
Známau wěrnost lidu swého
Znowu w starém swazku zney.
Bože, KRÁLE LASKAWÉHO,
FERDINANDA zachowey!

III.

Bože, wyslyš prosby wraucj,
KRÁLE FERDINANDA chraň!
Zachowey HO, Wšemohaucj!
Žezlo žehney MU i zbraň.
Zkwjtey, zrústey GEHO řjše
K spáse SWÉHO národu,
Štěstj nes HO stále výše,
A znič každau nehodu!

Dey, ať pokoge swatého
Sjmě se vždy rozmáhá;
Láska OTCE KRÁLOVSKÉHO
Nás co djtky obsáhá;
Ač my nehledáme wálky,
Rádi dáme pro NĚG krew,
A nepřjtele do dálky
Wžene gisté český lew.

Dey, ať wšecky GEHO země
Sworný duch wždy obgjmá,
Uměnj ať zkwjtá gemně,
Dobro nikdý nedřjmá;
Ať sprawedliwost na trůnu, —
Habsburgů dědičnau ctnost
Národ má bezpečně w lůnu,
S nj i stálau blaženost.

Bože, wyslyš prosby wraucj,
KRÁLE FERDINANDA chraň!
Zachowey HO, Wšemohaucj!
Žezlo žehney MU i zbraň!
Rid' Ty GEHO kralowánj,
Ty, který gsi králů král,
Preg MU swého požehnánj, —
Tak's i nám ge wšechněm přál

J. K. Chmelenský,
doktor práv.

IV.

Deus, salva FERDINANDUM,
REGEM nostrum conserva!
EJUS thronum venerandum
Fulci tua gratia;
Ut, qua pater, juxta legem
Regnet, EUM adjuva!
Deus, salva nostrum REGEM,
FERDINANDUM conserva!

EJUS ut cuncta effata
Spirent sapientiam,
Et in pignus, regna data
Sentiant justitiam;
Præstet, quod regnis præstandum,
Quærat et cœlestia.
Deus, salva FERDINANDUM,
REGEM nostrum conserva!

Dona pacem, da honorem,
Da in bello gloriam;
EJUS arma ut horrorem
Gignant et victoriam,

Sub vexillis EJUS gregem

Serves manu strenua.

Deus salva nostrum REGEM,

FERDINANDUM conserva !

Aevi mobilis furore

Fit sors terræ varia,

Solum fide et amore

Emanat constantia ;

Antiqua fide præstandum

Floreat ut omnia.

Deus, salva FERDINANDUM,

REGEM NOSTRUM conserva !

VI.

Bože, zachoweyž nám KRÁLE
FERDINANDA DRAHÉHO !

Genž si wzal za přjklad stále
Žiwot Otce ctnostného :

Malj, welcj k GEHO chwále
Pregj z srdce plného :

Bože, zachoweyž nám KRÁLE
FERDINANDA DRAHÉHO !

Bože ! chraň rakauskau řjši

Od nehod a rozbroge,

Aby welcj, aby nižšj

Požjwali pokoge ;

Aby wzrůstal dál a dále

Kwět národu wešského :

Bože , zachoweyž nám KRÁLE
FERDINANDA DRAHÉHO !

Bože , ochraň národ český,
W němž vše dobré hře wzrůst;
Žádné zlé, Otče nebeský,
Na Čechy wje nedopust!
By šetřili neustále
Náboženstwí swatého;
Bože , zachoweyž nám KRÁLE
FERDINANDA DRAHÉHO !

Rač we swau ochranu bráti
RAKAUSKAU CJSAŘOWNU,
Račiz dlouho zachowati
ANNU ČESKAU KRÁLOWNU ;
By bauř žádná nenadále .
Nedotkla se ŽÁDNÉHO —
Ochraň KRÁLOWNU a KRÁLE
FERDINANDA DRAHÉHO !

Bože ochraň swau milostj
Habsburksko - Lothrinský Dům,
By vždy příkladem byl ctnosti
Knížatům a národům !
By duch *Františkov* byl stále
Wladcem SYNA DOBRÉHO ;
Bože zachowey nám KRÁLE,
FERDINANDA DRAHÉHO !

VI.

Bože, žehney země MATI,
MILOWANAU KRÁLOWNU!
Rač GJ hognost blaha dáti,
Rozmnož počet GEGJCH dnů,
Ať GJ wěnee poety wige,
Kdož si ctnosti wážit zná.
Bože, deýž, ať dlanho žige
ANNA ČESKÁ KRÁLOWNA!

ONA co CHOŤ PŘEPEČLIWÁ
OTCE WLASTI miluge,
Gako MATKA DOBROTIWÁ
O nás wěrně pečuge,
Rozkoš z dobrých skutků čige
GEGJ mysl nábožná.
Bože, deýž, ať dlanho žige
ANNA ČESKÁ KRÁLOWNA!

GEGJ o vše dobré snáha
Ať wždy nagde uznánj,
Ať kam wstaupj MATKA DRAHÁ
Působj gen plesánj.

Pod GEGJM štjtem rozwigc
Kwět swůg mládež chudobná.
Bože, dey, ať dlauho žige
ANNA ČESKÁ KRÁLOWNA !

Žehney Bože wše co činj
W našich zemj oboru,
Ať w NJ ctnostnj a newinnj
Nalezagj podporu ; —
Slast do našich srdcej lige ,
Andělu gsauc podobná.
Bože, deyž, ať dlauho žige
ANNA ČESKÁ KRÁLOWNA !

Bože, dey, by nábožnostj
Čech se wždy wyznamenal,
Aby w lásce, we wěrnosti
Ku KRÁLI wždy pewně stál ;
By wždy ejtil Syn Čechie
Mocnost ctnosti, zákona.
Bože, deyž, ať dlauho žige
ANNA ČESKÁ KRÁLOWNA !

Přeg dlauhého panowánj
FERDINANDU DRAHÉMU,
Dey swé swaté požehnánj
Wždy DOMU RAKAUSKÉMU ;
Sláwu Geho nezakryge
Klam, ni ústa swéwolná.
Bože, dey, ať dlauho žige
S KRÁLEM NAŠE KRÁLOWNA !

ONA právem *Pia* slowe,
Viktor GEGJ Otec gmjn ;
Tak nás k náboženstw^u zowe
Gméno GEGJ, GEGJ čin.
Nábožnosti wytězstw^u ge
Stwůra blahoaurodná.
Bože, dey, ať dlanho žige
ANNA ČESKÁ KRÁLOWNA !

J. Wog. Sedláček,
professor w Plzni.

VII.

Cerný mrak se rozstřel nad kraginau
Gako flor nad rakwj wěněnau; —
Umlkát zpěw ptactwa, — kwěty hynau,
Truchljce s hlawinkau skloněnau.

Lid se děsj, k nebi upna zraky,
Trne mezi strachem, naděgj: —
Ay tu mizj poznenáhla mraky,
Slunce wygde z zlatých weřegj!

A kam gediný paprslek padne,
Tam nowý žiwot se rozwigě;
Wše se zweselj, a wše omladne,
Co se w záři geho napige. —

Práwě tak nedáwno nám se dělo
A té vlasti smutkem ztjžené;
Srdce naše zármutkem se chwělo,
Oko k nebi bylo upřené:

Ay *tu* ON *přicházej* jako gasné
A welebné slunce ze mraků! —
Tak přicházej požehnánj spasné
Rolnjkowi z černých oblaků.

FERDINAND *přicházej*! — a s NJM slasti,
Genž w průvodu dobrých králů gdaui;
Nowé zkwete blaho české vlasti
Pod GEHO otcowskau ochranau.

Naž, zawjtey OSLAWENÝ KRÁLI!
Wjtey w dědiny SWÝCH poddaných!
Wěř, že dáwno wstíje TI plápolali
Milliony srdce oddaných.

Neb GSI nám dal ugištěnj blahé:
Že SI *wážjš lásky národu*!
Nuže! buď TI to dědictwj drahé
Strážj proti zradě, podvodu!

Záře oka TWÉHO kde zaswjťj,
Kudyžkoli kráče noha TWÁ,
Ať wyrůstá TI na cestě kwjťj,
Ozdoba to diadému etná.

Lilie, kwět mjrui, pobožnosti,
Růže wjry s wunj pochotnau,
Kwěttež jako obraz české etnosti,
S wěrnostj we spolku ochotnau!

Ačťe welkau k *mjru* lásku máme, —

Wrah hrozj-li blaha našeho :

Růži života — krew — rádi dáme

Pro *wlast* swau i KRÁLE DOBRÉHO !

Jan Gindř. Marek,
farář w Kozogedech.

VIII.

Bůh KRÁLE chraň!

A vše, co bude počínáno,

A w zprávu GEHO vlastem dáno,

K blahu se staň!

A w GEHO radě, w GEHO práwu,

Ať gasná prawda hlásá sláwu,

Ta mocná zbraň:

Bůh KRÁLE chraň!

Bůh KRÁLE chraň!

Ať věrnost koná, co KRÁL káže,

A láska národy MU váže,

Ta mocná zbraň:

Ta wrahy hoň z pomezí dále,

A vítězstwjm ohwězdňug KRÁLE;

A w mjrú wstaň:

Bůh KRÁLE chraň!

IX.

Sláwa FERDINANDU KRÁLI!
Bohem Čechu
Pro utěchu
Za Františka danému,
By wěk budil zlatý,
Chráně pokog swatý,
Wlastj požehnanému ;
Aby zněly otce chvály
SYNU w dědině a w dáli,
Sláwa FERDINANDU KRÁLI!
Sláwa! GEMU Sláwa!

Sláwa, FERDINANDU sláwa!
Chwalné zwyky,
Květné zniky
Hájj od uwadnutj,
Bychom wěnce wili,
A se weselili
Pro cti našj mladnutj ;
Šetřj národnosti práwa,
Proto GEMU čest a sláwa!
Sláwa, FERDINANDU sláwa !
Sláwa! GEMU Sláwa !

Sláva FERDINANDU KRÁLI!

Láska GEHO

Lidu všeho

Cit a skutek prowane ;

W pokogi a bogi

GEMU pewně stogj

Wěrnj Čechoslowané.

Cokoli hluk eizj chwálj,

Od NĚHO nás neoddálj,

Sláva FERDINANDU KRÁLI!

Sláva! GEMU Sláva!

Sláva FERDINANDU KRÁLI!

Naše hlasy

Po wše časy

Pronikeyte oblohan,

Aby vládců vládce

Žehnal Geho práce

Dlanho swatau mocj swau ;

Bychom nikdá neustáli

Zpjjwat GEHO čest a chwály :

Sláva FERDINANDU KRÁLI!

Sláva! Sláva! Sláva!

S. K. Macháček,
professor.

I. POGEDNÁNĚJ.

1. Owjře, gelikož důležitau gest ctnostj.

O D

Josefa Růžičky, kaplana Wětelského.

Co činiti gsme powinni, bychom gak swé vlastnj, takž i giných lidj blaho plodili, nazýwáme ctnostj, a což we swých následcích welmi gest dobro a wýtečně prospěšno, to gmenugeme důležitau, mnohowážnau, welikau ctnostj, ctnostj, kteráž nad giné předčj, a nad giné gest záslužnau. Gižť pak powahu wěřjčjch srdcj, čili ctnost wjry, cjr-kew katolická počjtá ke ctnostem neydůležitějšjm, a komu vlastnj winau tato ctnost scházj, toho nepokládá za člowěka nebe hodného. Učenj toto důstognoť gest, bychom ge we zvláštnj rozgjmánj potáhli. Při tomto ale rozgjmánj čtvero wěcj buď šetrjno, gmenowitě: Co gest wjra? Pokud wjra prawau gest ctnostj? Proč tato ctnost k neydůležitějšjm mrawnjm vlastnostem přičtena býti

má? Proč sobě každý wěrau hognau odplatu zj-
skati může?

I.

*Co gest wjra, a o komť se řjci může, že w
prawdě wěřj?* Ne každý katoljk, dj-li, že wěřj,
wěřj také w skutku. Gest-li toho, což cjrkew
držj, žádné wědomosti nemá, nelze-li mu, něco
aspoň toho, což má za prawdu, částečně předlo-
žiti: tedy mu to nikoli neprospjwá, že wjru cjr-
kwe má za prawau. Cjrkew owšemť wěřj, ale
on cjrkewnjho wěrenj nenj účasten. Wjt cjrkew,
coby wěřila, a cele gest ustanowená w blahočin-
ných prawdách, Bohem zgewených: kdo niemé-
ně dostatečné známosti toho, což cjrkew učj a
wěřj, sobě nezgednal; kdo toho, což cjrkew wě-
řj, sobě nepřiwlastnil, a nic tomu nerozumj, ten
zagisté tak málo má wjry, gako ten, kterýž učenj
katolické cjrkew sice zná, ale za prawé ge nedržj.

Při všem, což kdo má za prawé, trogj wěc
se rozeznáwá, gmenowitě látka, důwody a gakost;
tak i při wěrenj toho, což katolická cjrkew učj,
tři podstatné od sebe rozdjlné wěci budť zname-
nány: *Co se wěřj, proč se wěřj, a gak se wěřj.*

1. Katolický křesťan, nepřestáwá-li na galowém
gměnu křesťana, wšecko bez rozdjlu wěřiti musj,
což k obsahu katolického učenj náležj. Geho wj-
ra budť úplná, a čjm autlegi gedno každé učenj
náboženské poznáwá, a čjm méně mu něco skryto
a nepowědomo gest, což cjrkew učj a nařizuge,
tjm wjce dokonalosti wjra gehu do sebe má. U

welikém ale bohatstwju učenj k wjře náležj obzwláštně wědomost a pewné drženj oněch prawd, kteréž cjrkew sama za neydwůležitějšj a neypotřebnějšj pokládá. K těmto u příkladu náležj učenj o Bohu, neywyššj bytnosti, učenj o nesmjrné sprawedlnosti božské, učenj o trogj rozdjlné osobě w podstatě gediného Boha, učenj, že se w osobě Ježíše Krista ku spasenj celého pokolenj lidského božská i lidská přirozenost co neyaužegi spogila, učenj o wěčném žiwotu po smrti, učenj o milosti Božj, bez kteréž člověku při wrozené křehkosti a mdlobě geho nelze býti tak dobrým, by po smrti odplaty wěčné požjwati byl hoden.

2. Neyhlawnějšj důwod, za kterýmž katolický křesťan wšecko za prawé držeti má, což nahljžj býti učenjm cjrkw katolické, gestit slowo neb swědectwj Božj, ač ginj důwodowé zamjtáni býti nemagj. Poněwadž křesťanské náboženstw tak řečeného přirozeného náboženstw w sobě zawjrá, a ničeho neučj, cožby zdrawý rozum za blud mjtí musel: tedy učenj náboženstw křesťanského i také proto za prawé mjtí můžeme, že se úplně s rozumem srownáwá, anebo aspoň gistým prawdám rozumu nič na odpor nečelj. Náboženstw křesťanské samo tomu chce, by člověk rozumu swého užjwal, a při tomto wrozeném swětle gedno každé zgewené učenj wážil. Wyšetřowánj toho, gakby se wjra geho s rozumem snášela, wylledáwánj wnitřnjch důwodů prawdy gegj má býti gedno z neydwůležitějšjch zaměstknánj geho.

Nicméně přednj a hlawnj základ křesťanského wě-
 řenj geho má býti swědectwj Božj. Nic ho u wj-
 ře geho tak stanowiti nemá, gako pomysl: „Bůh
 to řekl; Bůh, ten neomylný, genž má swrchowaný
 rozum a neyvyššj maudrost, tent prawost každého
 křesťanského učenj stwrzuge.“ Tento důwod ge-
 mu buď nade wšecky giné důwody, z kterýchžto
 náboženské učenj za prawé pokládá.

3. Ale wšak pauhé stawěnj wjry na slowu
 Božjm nikoliwěk nepostačuje. Wjra křesťana má
 také býti žiwa w mysli geho, a gako w tuk a krew
 duše geho obrácena. Prawdy swatého nábožen-
 stwj genu, an toho gest potřebj, rychle a bez mno-
 hého namáhánj na mysl připadejte. Geho z ná-
 boženstwj pošlá myšlenj tak budte spořádána a
 zřjzena, aby nikdý, aneb aspoň ne tak lehce od
 giných myšlenj zastjnněna a zemdlena, neb do-
 konce potlačena nebyla. Neustáleť mu wězte w
 čerstwé paměti, srdce pak stále gimi buď rozně-
 cováno tak, by w prawdě řjci mohl: „Ne gát gsem
 žiw, ale Kristus we mně žige; geho učenj celau
 duši mau opogilo a opanowalo.“

II.

*Pokudž se giž wjra ke ctnostem počjtati mî-
 že, gako gest u příkladu čistota, pracowitost
 a milowánj giných?*

Wjra se wztahuge na poznánj, a neprostře-
 dečně gest nábytkem neb gměnjm rozumu, ctnost
 ale vlastně k srdci patřj, a působenjm swobodné
 wůle stogj. Zdáť se proto, gakoby wjra, gelikož

gest skutkem hlavy, nižádnau ctnostj nebyla, a z přirozenj swého k mrawným dokonalostem čłowěka přiwrći se nedala. Zdá se, že nemůž rozkázáno býti čłowěku: „To wěř, onoho newěř, to měg za prawdu, ono za blud.“ Ale však pilněli wěc tuto skaumāme, zhola ginau, nežli se na pohled býti zdá, gi nacházjme. I také wjra se může wšjm právem ctnostj nazýwati, poněwadž z wětšjho djlu na chtěnj čłowěka a na wůli gehoto záležj, by wjru úplně a čistě do srdce swého wštjpil, na základu neomylného božského swědectwj gi stawěl, w sobě gi obžiwował, a owoce útěchy, radosti a sličných skutků wydáwati gi necháwal.

Každý owšem ze swé vlastnj zkušenosti wj, gak welice wše poznánj snážnostj gehostogj. Uwědl-li sobě hru neb giný čin něgaký w zvyk a obyčeg: tedy gest welmi těžko, přeswědčiti ho, žeby ta nawyklost byla bezprávjm. Býwá-li pohaněn nepřjtel gehostedy lehaunko wěřj, že haný této hoden gest, a že zlé, o něm mluwené, s prawdau se srownáwá.

Z maudrých přjčjn zanecháwá Bůh čłowěka w moci hlavy gehostad hlawau gehostale wětšjmdjlem srdce panowati dopauštj. Na našj aučinliwosti, na našj pilnosti, na našj wůli spoléhagj takměř wšecky naše myšlénky, genž se w hlavě našj usadily, a naplňugj swědomost naši. Pokud čłowěk sám toho nenj půwodem, že hlawa gehopráwě tak a neginák smeyslj, a že wjra gehogen

právě té pilnosti, čistoty a gádrnosti má, ne ale giné: potud wjra gehu mrawnau vlastnostj nenj, a nemůž se mu ani k zásluze, ani k wině přičtati.

Newjme-li tedy, pokudž by člověk sám vlastnj wůlj a snahau wjru w sobě byl šťpil a zarazil: newjme tolikéž, pokudby swau wjrau prawé zásluhy sobě zjskal a odplacen býti měl. Mnohý newěrau swau welice hřešj, mnohý ale wšj wěrau swau skrowné ctnosti prokazuje, anebo žádné. Dostal-li člověk z přirozenj ku poznánj náboženstwj zvláštj něgakau náklonnost; přišel-li záhy w takowé přležitosti, že drahé sjmě křesťanské wjry bez gehu přčiněnj hogně w srdce gehu padnauti, a hluboké kořeny pauštěti tam mohlo; stalo-li se to beze všeho dobrowolného namáhánj ducha, beze všeho uwáženého předsewzetj, že wěřj, a sice welmi přesně, pewně a žiwě wěřj: tedy wjra gehu patrnaut gest milostj Božj, za kterauž nikdy dosti wděčným býti, a kteréž si nikoli dosti wážiti nemůže. A poněwadž i pilnost člověka a dobrá wůle, nechť se gakkoli na gewo dáwá, předce gen vlastně gest aučinkem milosti Božj; poněwadž to gest wždycky Bůh sám, kterýž náchylnost ku poznánj křesťanské wjry w nás wzbuzuge, a ku přigetj učenj Ježjšowa srdce naše uzpůsobuge a wzděláwá: protož se wůbec wjra člověka darem Božjm a skutkem milosti božské gmenowati může.

Tuto milost udjľj swrchowaně dobrý otec nebeský každému člověku w přjslušné mjře, a protož

wjra člowěka genom potud ctnostj slauti může, pokud člowěk k této milosti vlastnj snažnost přičinuge, anebo pokud propůgčené sobě milosti práwě užjwá. Gestit pak tré wěcj, po nichž nám poznati lze, pokud by wjra člowěka byla owocem vlastnjho přičiněnj geho, pokud by byla prawau ctnostj, zásluhu plodjcj.

1. K náboženstwj náležj tak mnoho prawd, že se nikdy řjci nemůžej, žeby ge který člowěk dokonale poznáwal, a úplně pokladem srdce swého ge učinil. Kdo tedy na náboženské učenj zvláštnj má pozornost; kdo přjčinau wjry swaté celé žiwobyť swé zůstáwá pokorným učedlnjkem; kdo nepřestáwá na pauhé známosti theoretických článků wjry, ale zvláštnj pilnost také na to vynakládá, by křesťanské mrawoučenj, anebo prawidla a zákony šlechetného žiwota smyslem swým pogal; kdo rád každého prostředku užjwá, by wěrenj swoge spráwněgšj, pewněgšj, plněgšj a bohatěgšj učinil: ten a takowý má wjru na neyweyš záslužnau, wjru, genž prawau ctnostj se býti ukazuge.

Znamenám i to, že wjra k těžkým ctnostem náležj, poněwadž se někdy vlastnj pyšné, náruživé srdce člowěka proti nj wzpjrá, a synowé tohoto swěta, záwidjce mu pokladu toho, trpěti toho nechťj, by byl wěřjcjm, a wjru geho mu negednjm způsobem ostudj a z duše wyrwati usilugj. Stawenj wjry, nenj-li w duši postaweno na skále, lehko potřásáno býwá, abrž i padá, když se na ně wětrowé pokušenj obořugj.

2. Za druhé wjra člowěka tjm wjce do sebe má ctnosti a mrawné zásluhy, čjm silněgi, čistěgi a upřjmněgi žádá, by božské swědectwj, božské zgewenj zákadem bylo náboženského wěřenj geho. Čjm wjce se snažj, na Boha wztahowati wše, což wěřj; čjm pilněgi o tom přemeyšlj, že se Bůh lidem zgewiti mohl, že se w skutku zgewil, a že práwě křestanské náboženstwj blahorodným gest zgewenjmh geho; čjm bedliwěgi k tomu prohlédá, by důwody rozumu, genž prawdu křestanského náboženstwj stwruzgj, tomu důwodu, genž wzat gest z božského wyřčenj, podrobil a podřjdl: tjm gistěgšj, tjm šlechetněgšj a zaslauižilegšj gest ta ctnost, kteráž z wjry geho gako paprsky něgaké wystřeluge.

3. Poslěz wjra člowěka i tehdaž ctnostj gest, prawau zásluhu s sebau nesaučj, když alespon ney-důležitěgšj prawdy swatého náboženstwj pilně na mysli přemjťá, když ge snažně w paměť swau tiskne, když ge milé a ljbezné srdci swému činj, když se z poznánj gich srdečně raduge, o nich při každé přjležitosti s očitau radostj rozprávj, úmysly a činy swoge pilně s nimi srownáwá, wůbec pak z náboženstwj prawau činj potrawu duše swé, a neysladsj kochánj swoge.

III.

Wjra gest prawau ctnostj, kteráž se ale w úplné swé čistotě a krásě řjdko mezi lidmi nachá-zj. Snadno též dowěsti mohu, že ctnost wjry welmi důležitau gest ctnostj, to gest, že náramně

mnoho na tom záleží, aby lidé právě, gádrně, živě a statečně věřili.

Ježíš při každé příležitosti vychwaloval ochotnost lidu, s kterauž přijmali to, což Bůh skrze ústa jeho mluvil. Důvěru, kterauž při giných k učení svému znamenal, na gewo danau gegich ku náboženstwu lásku a horliwost, přede wšim giným vychwaloval, gakož i seznanau wjru dobročinnými zázraky odplacowati měl obyčej. O wjře co ctnosti často mluwjal, slawných při tom užjwage wyřčenj: „Amen prawjm wám, budete-li mjti wjru gako gest zrno horčičné, djte hoře této: Gdi odsud tam, i půgde: a nebudet wám nic nemožného.“ Mat. 17, 19. – „Amen, amen prawjm wám, kdož wěřj we mne, skutky, kteréž gá činjm, i on činiti bude, a wětšj nad ty činiti bude.“ Jan 14, 12. Podobných slow k ukázánj weliké ceny ochotného přijmání prawdy křesťanské užjwali tolikéž uředlnjci Ježíšowi. „Wěrau swatj přemohli swět.“ K Žid. 11. „Wšecko, což nenj z wjry, hrjch gest.“ Řjm. 14, 23. „We všech wěcech beřte šjtj wjry, kterýmž byste mohli wšecky šjpy o-lniwé nešlechetnjka toho uhasiti.“ Efes. 6, 16. „Bez wjry nelze se ljbiti Bohu.“ Žid. 11. „Wjra naše gest ta wjtěžná moc, kteráž přemáhá swět.“ 1. Jan 5, 4. „Wěř w Pána Ježíše: a budeš spasen ty, i dům twůg.“ Skut. Apoš. 16, 31.

Gak welmi důležitau ctnostj by wjra byla, dokázati se může i wnitřnjmi důwody. Přiwedená

mjsta pjsma swatého sama dosti zřegně ukazugj, proč by každý snažnau o to měl mjti péči, aby wjrau swau šlechetný smysl dáwal na gewo, a aby ke ctnostem gehu náležela i wjra.

1. Prawda sice gest, že člowěk má swobodnau wůli, a nemůž gj býti prost za celé žiwobyťj swé; možno mu gest dobrým býti neb zlým. Wsak tato gehu swobodná wůle stogj pod wládau a panstwjm rozumu, a když gest moc poznawacj dobře spořádána, wůle nikoli zlého newolj, alebrž nachyluge se k dobrému. Kdy ale poznawacj mocnost naše gest dobře zřjzena? Kdy gest rozum náš na wrchu dokonalosti? Kdy se o nás práwě powědjti může, že chodjme w swětle? Tehdáž o všem, když žiwě, pewně a celau dušj wěřjme.

Bez ctnosti nemůž se člowěk ljbiti Bohu, a poněwadž giž wjra kořenem gest ctnosti: tedy přirozeně z toho gde, že bez wjry žádný se Bohu ljbiti nemůže.

Z wjry rostau wšecky možné ctnosti lidské dwogjm způsobem: Člowěk se náboženstwjm prawé a dobré znáti učj, potom pak chuti a náklonnosti k plněnj poznalého dobra z wjry nabýwá. Lidé, páchagjce zlé, wždy za dwogj přjčinau ge páchagj; buď newědj, coby bylo prawé, a s neylepšjm druhdy úmyslem činj zlé: anebo magj sice wědomost dobrého, ale nedostáwá se gim sličné dobré wůle. W obogj ale přjčině gednagj ga-kožto lidé, wjry nemagjcj. Wětšj a takměř newywažitedlný djl swatého náboženstwj wztahuge

se neprostředečně na gednání člověka, a gmenu-ge se učením mrawů. Kdo giž obecné zákony mrawů náležitě zná; kdo nahlíží, že to neb ono w prawdě k powinnostem člověka přileží; kdo má svědomí, úplnou a důkladnou známostj mrawoučenj tak zdokonalené, že právě dobré od zlého rozsuzuje, a i tu neymenší chybičku, i nepatrné ušinitj od přímé cesty bystře znamená: tent má tu prwnj wěc, kteréž k činěnj dobrého newyhnutedlně gest potřebj.

Poznání dobrého ale k ctnosti nepostačuje. Potřebjí gest také, by člověk opravdowau měl žádost, poznalé dobré w skutku wykonáwati. Nebo přicházj-li k poznání dobrého a žádosti dobrého: nic se wjce nenalezá, cožby mohlo člověku překážeti, býti dobrým. Gižt pak opět wjra toliko, wjra to působj, by srdce člověka vše dobré sobě libowalo, a wůle k ctným předsewzetjm se nakloňowala. Prwnj djł náboženstwj, totiž učenj dogmatické, takowý smysl dáwa člověku, že se mu nikdy k činěnj dobrého ochotnosti nedostáwati nemůže.

Kdo tedy neyhlawněgšj prawdy náboženstwj pewně drží, a vždy ge má před očima, ten se na cestě ctnosti s žádnými takměř překážkami a nesnadnostmi nepotkáwa, a nemůž než gádrným býti šlechtnosti konatelem. Letopisowé cjrkwě křesťanské, anobř i vlastnj naše zkušenj nám slaužj za důwod, že wěřcj duše gest čistá, newinná a dobrá, že wjra hrjchy a neprawosti každému na

neyweyš zoškliwuge, že wjra swaté lidi dělá. Čłowěka, pewně stogjcjho u wjře, nadarmo láká zlý swět, nadarmo wábí užitek a rozkoš hřjchu. Žádné pokušenj nebywá tak prudké, by ho čłowěk wěrau přemoci nemohl. Šlechtnosti prawowěrné duše i twář čłowěka činj welebnau. A proto gediné, prawjm, že každý gest powinen, neustále pracowati, by náboženstwj wjce a wjce w srdci gehu se rozmáhalo. Wjru má čłowěk po celý žiwot swůg w sobě štěpowati, žiwiti, utwřowati a co neydražšjho pokladu pečliwě ostrjhati; wjra má býti gednau z čelných a wýtečných ctnostj gehu.

2. Wkládánj wjry do wnitřnosti srdce našeho i také proto gednau z neyhlawněgšjch powinnostj našich gest, poněwadž wjra negenom šlechtj a poswěcuge, ale také těšj a pokogj, a radosti rozličného způsobi w srdci zbuzuge, pěstj a zachowáwá.

Prostředečně wjra swatá blahem dařj čłowěka proto, že ho ke ctnosti ponauká a wede; ctnost ale, gakž známo gest, wšj prawé a stálé blaženosti za základ a nezlomnau podporu stogj. Wšak ale wjra i také neprostředečně ku blaženému žiwotu čłowěku napomáhá. Kdo wěřj, gest wždycky pln utěšených myslének; wjra plodj weselau mysl, a padá-li čłowěk do zármutku, swjrá-li ho něgaké neštěstj, wjra mu pro každau bolnau ránu duše hned něgaké platné lékarstwj poskytuje; wjra čłowěku we všem strogj milé gakés kochánj, wjra mu weškeren swět w krásněgšjm swětě u-

kazuge, wjra mu spokogenosti dodáwá, wjra poslěz i gehu odsud na onen swět překročenj mjrné a utěšené dělá.

3. Má-li ale wjra opravdu čłowěka činiti dobrým a blahým: tedy měg wšecky ty vlastnosti, kterýchž gsem swrchu wyčetl.

Nesmjt čłowěk lenochem neb pošetilcem býti, genž cjrkew toliko wěřiti necháwá, nýbrž sám znáti, sám wěřiti musj wše to, což cjrkew wěřj. Nemá tolikěž genom pamětj swau chápati učenj náboženská, nýbrž také rozumem, poněwadž bez toho ani gaká ctnost, ani wnitrnj pokog a radost pomysliti se nedá. Kdo ku přjkladu gasně a zřetelně newěřj, že gest geden Bůh, trestatel zlého a odměnitel dobrého: zdali se přičinj, aby dobré poznáwal, a skutečně plnil? Kdo newěřj, že w Kristu Ježjži božstwj s čłowěčenstwjm w neykrásněgšjm spolku bylo spogeno: zdali wraucjm bude Ježjše Krista ctitelem? Polepšj-li se gehu přjkladem, potěšj-li se gehu smrtj, posilnj-li umdléwagjcj duši slowem gehu? Kdo opravdowě newěřj, že s pomocj Božj, že s milostj Ducha swatého na neyweyš dobrým býti může: wynasnažj-li se, by této milosti dosáhl? Nebude-li hrdým srdcem důwěřowati se toliko w sebe?

Druhé, má-li wjra naše náležitě do sebe pewnoty a sjly mjti, potřebjt gest, bychom to, což wěřjme, obzwláštně proto wěřili, že to řekl Bůh, a Bůh wůli swau oznámil, bychom se toho celau dušj uchopili. Wjra, i málo gen rozpačitá, zdra-

hawá a pochybugjcej, žádnau takměř wjrau nenj, neb aspoň žádné platnosti a moci nemá. A poněwadž prawda toho, což Bůh sám zgewil, zwrátiti se nedá; poněwadž pomyšlenj: „Božskýmě swědectwjm to gest stwrzeno,“ každau pochybnost z mysli wymjtá, a polowičátné, plané, galowé a marné wjře w duši se usaditi nedopauštj: protož se wjra naše na Boha podpjrey; slovo Božj buď základem všeho, což máme za prawé.

Konečně wjra duši naši zcela opanowati, w nj neustále žjti, hýbati se a pracowati musj. Gako kadidlo newonj, leč padlo do ohně; gako pokrm nežiwj, leč byl w žaludku stráwen, a do krwe uweden; gako i neysladšj hudba netěšj, w ucho-li neproniká: tak wjra neposwěcuge, netěšj, newzděláwá, nepřiwádj do nebe, nepadla-li do hlubiny duše, nenj-li w mysli zažitá, neproniká-li srdce skrz a skrz. Nesmjť se wjra sama na sobě stawowati, nýbrž k skutkům buď wedena, w předsewzetjch a činech se progewug. Co gest platno, wěřiti dobré, zlé ale činiti? A možná-liť gest, bychom wáhawě, a w zásobě giných myšlenj takorčka zahanbené wjry platně užjwali? Co nám to prospjwá, wjme li to neywýborněgšj, gestli nám to w prawém okamženj na mysl nepřicházj? Mnozj lidé dosti dobře rozuměgj wjře swé, ale gegich wjra gest takowé powahy, že gich právě tehdaž opauštj, když gj w skutek uwáděti magj. Oni wěřj, aby wěřili, podobni gsauce bláznům, genž neustále bohatstwj shromažďugj, když ho ale wy-

dáwati magj, zcela zapomjnagj, že gsau bohatj, a proto galowými slowy milosrdenstwj nuzným prokazugj.

IV.

Wjra gest od ředitele swěta k tomu ustanowena, by pokolenj lidské powyšowala, wzdělawala, a k wytknutému konci gehu, totiž ke ctnosti a k blahu, wjce a wjce přiwáděla. Že lidé w dokonalesti málo prospjwagj, gest to obzwláštňě tjm, že málo wěřj, a co wěřj, že to alespon newěřj tak, gak náležj. Mnohý wěřj toliko ústy, mnohý gen pamětj, mnohý gen rozumem, ne ale srdcem; mnohý si wjry nic dokonce newšjmá, a o nic se tak málo nestará, gako o wjru. Diwiti se musjme, želidé přikusém, zmotaném, temném, ostýchawém a studeném wěrenj swém negsau mnohem nešťastněgšj a bjdněgšj. Neylepšj a neyblaženěgšj lidé, gakož gsem giž swrchu powěděl, wšude gsau ti, gegichž duše zcela proniklé gsau prawdau křestanskau.

Poněwadž giž na wjře náramně mnoho záležj: tedy nemůžebůh nechat bez trestu těch, genž rozum a srdce wjře zawjragj, genž gsau přjčinau wjry studenj a ospalj, genž wěřj zdrahawě, slabě a neoprawdowě. Komu se wjry nedostává pro gehu leniwest anebo proto, že zraku swěho od swětla wjry schwálně odwracuge, a známosti swaté prawdy se 'dobrowolně a s powáženým úmyslem stawj na odpor: toho přehrjšnau zaslepenost musj Bůh giž zde zwláštňjm trápenjm stjhati, musj mu odegmanti neyslechetněgšjch radostj, a ani

po smrti ho ku požjwánj wznešené blaženosti nebeské připustiti nemůže. „Kdo newěřj, bude zatracen.“

Kdo naproti tomu všecku pjli k tomu přičinj, by prawá wjra swatyni duše gehu naplnila, a swrchowane tam byla aučinliwau; kdo přede wšjm giným taužj po ctnosti prawowěrných křesťanů; kdo se tolikéž horliwě přičinuge, by také bližnjmu swému wjru do srdce wštpil: ten má čáku k zvláštnj odplatě. Bůh by přestati musel tento swět maudře řjdi, a štěstj i neštěstj dle maudrých zákonů rozdáwati, kdyby člowěku, genž w prawém a w plném smyslu slova toho wěřj, gak zde tak i na onom wyššjm swětě wjce blaha neudělowal, nežli tomu, kterýž se o přiwlastněnj sobě úplné, pewné, hbité a žiwé wjry málo staral neb nic. Mnohowážné, zřetedlné slovo Páně: „Kdo newěřj, bude zatracen“ i w přirozeném rozumu dobrého má základu, a zdrowé lidské mudretwj nic proti té neomylné wýpowědi wtěleného Syna Božjho namjtati nemůže.

Poněwadž nám ale nelze plnau toho mjtí gistotu, pokud by wjra neb newěra něgakého člowěka, anebo prawé neb neprawé wěrenj gehu bylo vlastnjm aučinkem a djlem gehu: protož negen nekřesťanské lidi, ale i ty, genž se weřegně k náboženstwj křesťanskému přiznawagj, se zvláštnj opatrnostj a šetrnostj posuzugine. Bůh nakládá s lidmi ne tak podlé toho, což w skutku wěřj, gako podlé toho, což wěřiti chtj, a wěřiti se sna-

žj. Ont genom sám do swědomj a do srdce každému člověku nahljžj, a protož také on sám prawným gest a neomylným soudcem. Bůh gediné ustanowiti může, kdo by pro wjru swau odplaty byl hoden, a w gaké mjře by odplacen býtiměl. —

2. O žiwotě duchownjm.

Od

Josefa Černého,

býwalého administrátora u Karmelitánek.

(P o k r a č o w á n j).

24.

Zwláštňj pohnůtka k pilnému sw. pjsem čjtánj záležj w tom, že ona gsau neymocněšj zbranj proti všelikým pokušenjm. Kdože newj, gak mnohým a tuhým pokušenjm každý potomek Adamůw gest podroben? kdo neuzná, že tjm wětšjho bogowánj potřebj gest duchownjmu, gehož staw gako w stálém nebezpečenstwj se nacházj hned od wkořeněné tělesnosti, hned od neumělosti, neznabožstwj a giných naň čjhagjcjch nepravostj býti zachwácenu? Dobře prawj swatý Pawel (Efes. VI, 12.): „Nebot nenj bogowánj naše toliko proti tělu a krwi: ale proti knj-

žatům a mocnostem temnostj těchto, proti duchownjm zlostem w powětřj. Protož wezměte oděnj Božj, abyste mohli odolati w den zlý a we všem dokonaly státi.“

Mámeť tedy wnitř i zewnitř, widitelné i neviditelné nepřátely spasenj našeho, s nimiž wálčiti musjme, žádáme-li onen wzácný klénot žiwota duchownjho zachowati a ostřjhati. Protož potřebj bedliwosti, zapjránj, bogowánj.

25.

Spasitel náš dj: „Cožť wám prawjm, všechněm prawjm: Bděte.“ Mark. XIII, 37. A opět: „Chce-li kdo zamnu přigjti, zapři sebe samého, wezmi křjž swůg na sebe, a následug mne. Nebo kdož bude chtjti žiwot swůg zachowati, ztratjť geg: nebo kdož ztratj žiwot swůg pro mne, zachowát geg.“ Luk. IX, 23 - 24.

Sw. Pawel pjše: „Kteřj pak gsau Kristowi, tit tělo swé ukřižowali s hrjchy a žádostmi.“ Gal. V, 24. Opět: „Na každý den umjrám.“ I. Kor. XV, 31. Dále: „Wždycky a všudy mrtwenj Ježjśowo na těle swém nosjce, aby i žiwot Ježjśůw zgewen byl na těljch našich.“ II. Kor. IV, 10. Konečně: „Wždycky zagisté my, kteřj sic žiwi gsme, na smrt býwáme wydáwání pro Ježjśe, aby i žiwot Ježjśůw zgewen byl na smrtelném těle našem.“ Tamtéž 11.

W těch nynj uwedených mjstech mluwj pjsmo:

a) o bděnj

b) o zapjránj sebe samého,

c) o každodennj nosenj krjže,

d) o každodennj mrtwenj žádostj swých.

Tato gsau cwičenj wnitrnjho žiwota, pokud se totiž w bogowánj gewj, proti všemu co nás od swatosti odwozuge.

26.

Bděnj křesťanské záležj w ustawičné pozorliwosti na sebe samého a na wšecky okolnosti. Zakládá se pak tato bedliwost na pokorném poznánj swých křehkostj a hrjśných náklonnostj, a požaduge časté a pilné zpytowánj swého smýšlenj a gednánj.

Mámeť gisté zrcadlo, w kterémž se gedem každý, kdo gen widěti chce, we prawé podobě a twářnosti swé spatřiti a prawdu od klamu rozeznati může. Zrcadlo to gest zákon Božj w zgeweném slowě nám daný, a od cjrkwě wyloužený. Mámeť pak mimo to gestě giný prubjřský kámen, na němž gedemkaždý skrytý staw srdce swého zkaušetí může, w němž gedemkaždý skutek skauman, každá poskwrna zgewna učiněna býwá; a ten gest: Wzhledánj na Boha, důwěrné obcowánj s njm w modlitbě. Kdož s neyčistšj a ney-swětějšj obcuge, brzy pozná, w čem čist, w čem poskwrněn gest.

Bedliwost tato tjm potřebnějšj gest, gelikož samoláska naše welmi schytralá a důwtipná gest pijkořnice. I tenkrátě, kdy giž poněkud přemožena gest, tak že se w prawé podobě swé okázati

nesmj, přistjrá se twárnostj lásky Božj, a wnuk-
nutj zlé nám našeptává.

Býwá-li uražena, nazýwá chaulostiwost tuto swatau horliwostj; pakli se gj lahodj a pochle-
buge, vydává swau hřjšnau ochotnost za lásku k bližnjmu; rozwázanost nazýwá ewangelickau swobodau; lhostegnost a wlažnost snášeliwostj; nesnášeliwost horliwostj, — slowem slepá samo-
láska nám schwaluge nešlechtnost pod přjstrogem šlechtnosti, a umj welmi wtipně slabosti a wášnj gednoho každého použití. Potřebj tedy weliké bystrosti k rozeznánj dobrého a zlého. K Židům V, 14. — Než čjm wjce w wnitřnjm žiwotě prospj-
wáme, tjm wětšj docházjme zkušnosti, a skrze zkušnost nabýwáme gemněgšjho citu krozeznánj, co prawého a co lichého gest. Toto žádal A-
poštol Pawel Filippenským, an pjše: „Za to se modljm, aby láska waše geště wjce a wjce se roz-
hogňowala w umělosti a we všelikém smyslu; abyste zkusili lepšjch wěcj (abyste ohledowali a wolili to, což gest neylepšjho), tak abyste byli upřjmj a bez aurazu ke dni Kristowu, naplněni gsauce owocem sprawedlnosti skrze Ježjše Krista k sláwě a chwále Božj.“ Tato schopnost, gjž zku-
šenjm sobě přiosobugeme, ne tak snadno nás oklame, přebýwá-li ginák opravdowá sprostnost a pokora w srdci našem, kterážto gediná wůle Bo-
žj vyhledává.

27.

Zapjránj sebe samého záležj w tom, by-

chom hřjšné žádosti swé, kdykoliw w nás proci-
 tugj, i hned potlačowali, mrtwili, hřjšnau wůli
 swau oblomowali, snažjce se gi wůli Božj podrobiti.
 Zapjrámeť se, gak mile sobě toho odpjráme, po čem
 tělesnost naše taužj, — gak mile nečinjme a ne-
 powolugeme, k čemu nás smyslné žádosti naše tá-
 hnau, nýbrž raděgi to činjme, co se tělu protiwj
 a čeho se hrozj. Apostol píše: „Pakli duchem
 skutky těla mrtwiti budete, žiwi budete.“ K Řjm.
 VIII, 13. O tom dáwá sw. Augustin nasledugjcej
 výklad: „Tot gest djlo naše w tomto žiwotě, by-
 chom tělesné žádosti duchem mrtwili, ge každo-
 denně křižowali, potlačowali, zemdljwali. Ti,
 kdož w dobrém prospjwagj, nenalezagj we mno-
 hých věcech, gesto gim prvé rozkoš působily,
 zcela žádného zaljbenj. Poněwadž se s hřjšnau
 žádostj, kterauž cjtili, nesrownávaly, porazily gi
 na hlavu a umrtwily. Kde se žádost giž neozý-
 wá, tamť gako mrtwa gest. Zasláp tedy nohama
 co mrtwého, a postupug dále k tomu, což gestě
 žiwo gest. Šlapey po tom, co na zemi ležj, a
 bogug proti tomu, co se ti gestě protiwj. Gedna
 žádost gest umrtwena; však hle, giná w tobě ge-
 ště žiwe. I této zasadjš nepřiwolenjm smrtelnau
 ránu; a až ten předmět žádného chtjče w tobě
 nezbudj, tedy gsi geg takměř umrtwil. Tot gest
 úkol náš a powolánj naše gakožto bogownjků.
 Potýkagjce se w tomto smrtelném zápasu, máme
 Boha za swědka a patřitele, a cjtjce w něm
 mdlobu a nestatečnost swau, wzywáme geg o pomoc.“

28.

Pán také skutečně mdlobám našim ku pomoci přispjwá, an negen wěrným bogownjkům žádaučjho swětla a potřebné sjly uděluje, nýbrž i samolásku naši co neyhlauběgi a neycitelněgi ranjwá, až do neytagněgšjch skreyšj srdce našeho gi stjhage. — K tomu užjwá Bůh *wnitřnjch* i *zewnitřnjch* utrpenj, kteréž na djtky swé sesjlává. Tyto gsau onen spasitelný křjž, kterýž na každý den přigjmati, a s njm Krista nasledowati máme. Netřeba samowolně muka sobě twořiti, nýbrž toliko pokorně přigjmati, co otcowská ruka Páně nám ukládá. Při tom můžeme gisté ubezpečeni býti, že nás nebude zkaušeti nad naši možnost, neb milost, kterauž nám propůgčuje, srownává se úplně s břemenem nám uloženým. Trápenj wnitřnj gsau zagisté ta neyhořčegšj a neytěžšj; však práwě tato gsau také neyaučinliwěgšj, gimiž Bůh swatost miláčků swých očisťuje a dokonává. Očištěné oko spatřuje práwě w nich neywětšj milosti.

29.

Nese-li kdo onen křjž, kterýž na něj láska Božj wzkládá, s setrwalau trpěliwostj za Kristem, geho žiwot gest ustawičné *a každodennj umj-
rínj*.

On umjrá každodenně

a) swé náklonnosti k nezřjzeným hnutjm tělesnosti a rozkošem swětským.

On umjrá :

b) swé náklonnosti k wezdegšjm statkům, k časnému zbožj, kteréž swět štěstjm nazýwá.

On umjrá :

c) swé náklonnosti k tagnému zaljbenj w sobě samém, kteréž nebezpečným duchem wěku, lidskau pochwalau a pochlebenstwjm přečasto i w pobožných, uslechtilěgšjch dušjch kogeno a žiwenobýwá.

On umjrá :

d) přjchylnosti k sobě samému. Dlauhým cwičenjm zponenáhla tak daleko přicházjme, že zcela sebe samých zapomjáme, naprosto žádného ohledu na sebe neberauce. Duše dokonalé newyhledáwagj, což vlastnjho gest, nýbrž což Hospodino-wo; nemilugj co gegich, nýbrž co Božjho gest. Wůle a zaljbenj Božj gest gim gediným potěšenjm, gedinau rozkošj. Ony giž negsau tak samomilowny, by sobě samých lahůdek a neskalených radostj žádaly. Oplýwánj w sladkých citech nenj prawá známka a důkaz duchownj dokonalosti: nenjt pak nic zwláštjnjo wytrwati w blahých a sladkých hodinách. Gakkoliw ljbezné gsau nábožné city, a poklidná wnitřnj hnutj, gakkoliw ge dokonalý křesťan, prawé-li gsau, z ruky Božj wděčně přigjíná, však swé srdce nikoli k nim nepřikládá, poněwadž wj, že prawá dokonalost nezálež w požjwánj, nýbrž w pokorném synowském postrádánj sladkosti a blahosti wnitřnj.

Wěřiti, kde oko newidj, rozum nepostihuge,

daufati, kde ani paprsku naděge newyswituge, *mi-lowati*, kde ničeho nenj, coby srdce blažilo a těšilo; *w trpěliwosti setrwati*, když všecko wůkol mračny¹ gest zastřeno, a wnitřnj i zewnitřnj baure na nás dorážegj, — toť prawá dokonalost; toť gest *umřjti sobě samému*. Z umrtwenj takowého zkwětá opravdowý žiwot. W tomto sebe samého ztracenj nacházjme opravdowě Boha.

30.

Modlitba a zapjránj sebe samého gsau hlawnj wýgewy žiwota duchownjho k gednomu a témuž aučelu směřugjcej a wespolek sobě napomáhagjcej. Ony gsau gako dvě ramena wnitřnjho člověka. Ramenem prawým — modlitbau — obgjmáme Boha, an ramenem lewým — zapjránjm se — hřjch odwracugeme. Modlitbau sgednocugeme se s Bohem; zapjránjm sebe očišřugeme se od poskwrn, kteréž nám w spogenj tom zabraňugj. Modlitbau nabjráme swětla a sjly; w bogowánj pak proti hřjchům wynakládáme gj. Spustj-li se člověk modlitby, wyprahne mu brzy pramen žiwota, nasledowně opustj ho i sjla k zwjštězenj nad hřjchem. Obmešká-li w zapjránj se cwičiti, spustne brzy srdce i mysl, stanauc se k modlitbě nezpůsobnau,

31.

Posiluge pak se žiwot ducha, a k obgewenj se skrze modlitbu a zapjránj sebe zbuzuge častým přistupowánjm k swatým swátostem, totiž přigjmánjm wečeře Páně a pokánj; neb tyto swátosti vlastně k tomu gsau ustanoweny, by opětowánjm

gich každá nečistota ze srdce lidského vyhlazena, a každá mdloba působením milosti Boží uzdravena byla.

W tomto ohledu nepovažuge se svátost pokání ani takměř za obživení duchovně mrtvého — *secunda post naufragium tabula* — nýbrž za prostředek uláčenj neduhů a křehkostj, k rozmnoženj života duchownjho w křesťanech spravedlivých. Za tauto také příčinou schwalovala církev katolická po všecy věky časté požjvání těchto svátostj dušjm nábožným a po vyššjm stupni dokonalosti taužjcm.

„Byť nasedmkráté padl spravedlivý, a však vždy powstal, bezbožný we zlé padl, a utonul,“ Přisl. XXIV, 16, tedy má padlý vždy potřebj milosti Boží, rozhrěšenj a pokání.

Dle učenj církve katolické negen že uzdravuge svátost pokání raněné svědomj; alebrž také očisťuge srdce od náklonnosti k hřjchu, od nezřizené náklonnosti k stvořenjm, ona rozmáhá w nás ošklivost a nenávist hřjchů, upewňuje wnitřnj pokog, zbuzuge k bedlivosti, k poznávánj sebe samého a roznécuge w nás horlivost k udatnému se zapjránj a bogowánj.

Geště však mocněgšj gest milost svátosti oltárnj. Neb zde nenalezá se toliko působenj milosti Boží, nýbrž skutečné spogenj s životem všeho života, s pramenem všech milostj — s Kristem Ježjšem. Ge-li tedy modlitba dech života duchownjho, tedy gest Kristus w svátosti oltárnj

wlastnj a opravdowý chléb téhož žiwota. Jan. VI. „Gá gsem chléb žiwý, kterýž s nebe sstaupil. Kdo z tohoto chleba gj, žiw bude na wěky.“ — Ne-
lačnjme-li po tomto chlebě, kterak můžeme ži-
wot w sobě mjti? — Spasitel dokládá: „Kdo tělo
mé gj a krew mau pige, zůstává we mně a gá
w něm.“ Dále: „Gakož gá w Otci žiw gsem,
tak, kdo mne gj, žiw bude we mně.“ Jan VI, 57.

Protož se hodným této swátosti přigjmánjm i w
přigjmagjcjm něco podobného státi musj, co se swa-
tým slowem při konsekracj na chlebě a na wjně
stalo : ono má člověka takměř w Krista proměnitj,
by z člověka starého toliko podoba pozůstala,
wnitř ale ne giž onen starý člověk, nýbrž Kristus
Ježš žiw byl a vládl. Toť gest také gediné tau-
ženj wšechněch swatých dušj, gakž se bohomyslný
Fenelon nasledugjcjmj slowy pronášj :

„Ó wěčné slowo, wěčná prawdo, wěčná lá-
sko! Tys se skrýwal pod schránkau tohoto těla,
nynj pak skrýwáš tělo swé pod křehkau způso-
bau chleba. I gá žádám skrytý s Tebau, twým
božským žiwotem žiw býti. Pod mdlobami a bjd-
nostmi přirozenosti mé, pod nehodnostj duše mé
skrygi Ježše, a učiněn budu sám swátostj lásky
geho. Zewnitř okáže se gako gehu hrubá obálka
křehké stwořenj; — wnitř pak přebýwati bude
Pán welebnosti. Chléb zewnitřnj, toto kleslé stwo-
řenj, lámati se bude; w něm ale žiw bude Kristus
neporušený, nesmrtelný, neproměnný. Takto gjm

obžiwen žiw budu gediné pro něho, on pak žiw bude cele we mně.“

Swatý František Saleský dosvědčuje totéž: „Zkušenost tři a dwadcetiletá dosti patrně mi dokázala, gak mocná gest sjla této božské swátosti k posilněnj duše k dobrému, k odtrženj gegjmu od zlého, k gegj duchownj útěše, slowem k *zbožněnj* gegjmu, pakli se gen s žiwau wjrau, s náležitau nábožnostj a čistotau přigjmá.“

Z té také přčiny zprawuge se i tuto mjra milosti a sgednocenj se s Kristem dle hodnosti a způsobilosti člověka. Tato mnohem wětšj bude, čjm wjce se duše swátostj pokánj očistila. A protož také obě swátosti k sobě wespolek náležegj, a rowně tak gako modlitba a zapjránj sebe samého, odměnně a obapolně na sebe působj.

32.

Čjm wjce se člověk aučinkům milosti Božj oddává, čjm horliwěgšj gest w modlitbě a w zapjránj sebe samého, tjm utěšeněgi a dokonalegi božský žiwot geho w gednotliwých ctnostech se gewj, — a sice neyprwé w základnjch ctnostech: we wjře, lásce a w dětinné důwěrnosti; napotom w spanilých ctnostech wšeobecné lásky, dobročinnosti, pokoře, snášeliwosti, trpěliwosti a showjwagicznosti, přjwětiwosti a mjrnosti, tichosti a čistotě a t. d. — slowem „an wždy wjce a wjce proměňowan bude w týž obraz Páně od swětlosti w swětlost, gakožto od Ducha Páně.“ II. Kor. III, 18.

33.

Každá z těchto gednotliwých ctnostj, — gesti-li náležitě zřjzena, a má-li na sobě ráz božský, — dokazuje, že božský žiwot w člověku přebývá a gjm vládně. Kde se gedna z nich nalézá, nacházegj se obyčegně také ostatnj; kromě že gedna z nich w tomto, giná opět w giném člověku vyniká a patrněgi se okazuge. Právě tato rozdjlnost ctnostj a gich rozličné smjšenj působj — at tak djm — rozmanitost w twářnostech wnitřnjho člověka. Gestj pak we všech tentýž žiwot, z téhož samého pramene se preyštjcej; gediné, že se w gednom každém giným způsobem rozwjgj, w gednom každém w giné podobě ukazuge.

Kde tyto vlastnosti zbožného žiwota w duši w dokonalé spanilosti rozwity gsau, tu se spatřuge obraz Kristůw we swéplnosti a sláwě. Zdeť gest opravdowě přjbytek Božj w duši, — swatyně Páně. —

B.

*Možno-li wtauženj po žiwotě duchownjm zblauditi? A kterak se wšelikých zde možných po-
blauzenj uwarowati lze?*

34.

Dokawáde člověk na zemi putuge, rozličným nebezpečenstwjm a pokušenjm podroben gest. Ani

na vyšších stupních života duchownjho nenj všeho nebezpečnstwj prost; neboť nikdy hřjchem porušenau přirozenost docela složitj nemůže; a byt' gi třeba skrotit a podmanit, vyhladiti a zcela umrtwiti předce gj nelze; šlápne-li hadu na hlavu, w neostražené hodině opět se noze geho wywinuw, geg smrtedlně ustkne. Přewrácenost w přirozenj geho panugjcj může vždy gěště škodliwě působiti gak na geho mysl, tak i na geho wůli a snaženj; a nemůže-li geg swěsti w swé opravdowé podobě, tedy swodj geg w twářnosti oklamné. Gako Satan w angela swětla se proměňuje, tak přigjmá tato přewrácenost podobu nábožnosti. Pod tauto oklamnau twářnostj láká nezkušené do swých tenat, od cesty prawdy ge odwodjc. —

Hlawnj puzenj porušené přirozenosti gsau *hrdost a žádost požjwánj*. Berau-li na sebe podobu nábožnosti, tedy se obgewugj co *duchownj pýcha*, a baženj po duchownjch ljbůstkách neb lahodnostech. A toto gsau dwa hlawnj pramenowé všechněch poblauzenj w oboru nábožnosti.

35.

Duchownj pýcha dává se na gewo

a) w gakési samolibosti, w spokogenosti s sebau samým. Duše takowé domnjwagj se giž na tak vysokém stupni dokonalosti státi, že si giž všecky ctnosti snadně wykonáwati traufagj; při tom pak zapomjnagj Bohu vzdáwati powinnau čest.

b) U mnohých dušj gewj se duchownj pýcha

w gakési bezpečliwosti, w njž se domnjwagj, gakoby takměř bylo gim nemožno do předešlých hřjchů upadnauti. W tomto klamu nedbagj nad sebau bdjti, nestražj se ani pokušenj ani nebezpečnstwj neb přjležitosti k hřešenj, a spoléhagjce sami na sebe nepomeyšlegj, že w křehkých nádobách milost Božj nosjme, a že i tehďáž, kdy bychom i na wyššjm stupni pobožnosti a dokonalosti stáli, předce gen s báznj a s třesenjm spasenj konati máme. Filip. II, 12. A kdo se domnjwá státi, tomu že se neybedliwěgi na pozoru mjti slušj, aby neklesl. I. Kor. X, 12.

c) U mnohých gewj se w zanedbáwánj zewnitňnjch prostředků ctnostj, kteréž obyčegně w swé falešné bezpečnosti za zbytečné pokládagj.

d) U mnohých ukazuge se duchownj pýcha w gakémsi nádherném sebe nad giné powyšowánj, an sebe za mnohem lepšj a maudřegšj nad giné pokládagj. Powážugjce tudy sebe samy za maudré a oswjcené, zpěčugj se od giných maudřegšjch radu neb napomenutj přigmauti; a domnjwagjce se wyše státi, pokaušegj se bez powolánj a před časem giné wyučowati, sprawowati, gim wšj mocj náhledy, mjuňenj ano i swé mrawy wtjratí. Konečně

e) wyzrazuge se tato pýcha duchownj w tauženj po věcech wznešených, po zvláštnjch a neobyčegných darech a milostech. — Čtau-li u přjkladu takowj lidé w žiwotech Swatých, že Bůh některé duše neobyčegným swětlem oswjtil, darem

prorockým, zázrakotworným nadal, giné duchem znamenité horliwosti a pracowitosti nadchnul, nebo duchem andělské lásky, duchem neobyčejné pobožnosti naplnil; giným ducha přediwne kagicnosti a tuhosti gest propůgčil; zachtjwá se gim i hned těchto neobyčejných cest a milostj, oni se o ně pokausegj swau vlastnj sjlau; a to sice z tagné, marné žádosti, by se něgakau neobyčegnau přednostj skwjti a nad giné wynikati mohli; zapomjnagjce při tom, že člověk nic wjce nemůže, nežli co mu propůgčeno, a že mu také nenj nic wjce uloženo, nežli w geho možnosti stogj, a že Bůh pysným se protiwj a k snaženj gich milosti swé neuděluje. Poněwadž se takowé duse o wjce pokausegj, nežli seč býti mohau, nenadále podléhagj, padagjce tjm hlauběgi, čjm výše se wzněsti usilowaly. Takowýmto pádem učiněny býwagj giným kame-nem urážky a pohoršenj, podáwagjce přjčinu, že se tudy wyššj nábožnost křiwě posuzuge a w lehkost přicházj.

36.

Tato duchownj pýcha gest vlastně ta sama, kteráž se w žiwotě pospolitém ukazuge w tauženj po swětské sláwě, po zewnitřnjm blesku, po zaljbenj lidském, po wládě a panownictwj; tjm toliko rozdjlem, že pýcha duchownj twář a podobu duchownj mjwá. Wšak práwě proto gest tjm mržčegšj, poněwadž pobožnosti aneb swatosti užjwá za prostředek k upokogenj soběctwj.

37.

Gakož tedy welni mrzká gest pýcha tato sama sebau, tak též i bludy a neřádké, kteréž plodj, mrzej a záhubnj gsau. Plodjť pak :

- a) *Zádumčiwost neb třeštiwost ; *)*
- b) *Odpadlstwj a kacjrstwj ;*
- c) *Nečasné a nepřjslušné usilowánj giné napprawowati ;*
- d) *Slepé a nelaskawé horlenj.*

38.

Zádumčiwostj aneb fanatictwjm zaslepený člowěk pokládá buď stwůru swé obraznosti anebo wýmysl rozumu aneb předstawenj smyslů za působenj a skutek Ducha swatého. Člowěk takto sklamáný stává se tudy hrěčkau roznjcené obraznosti swé, a od nj podgatého srdce. Napotom nenj žádného bláznowstwj, žádného nesmyslu, kterýž by se třeštenci takowému nemožným býti zdál. Gel ustanowen k wedenj giných, tuť opravdowě slepý slepého wede.

39.

Duchownj pýcha plodj *různěnj, odpadl-*

*) Když tato dotčená poblauzenj zaplod pýchy wydáváme, nemjnjme tjm nikoliw twrditi, gakoby spolu i smyslnost neb tělesnost na nich neměla podjlu ; pýcha býwá obyčegně s tělesnostj we spolku, což se zwláště při zádumčiwosti přiházjwá ; gelikož se ráda temnými city zabýwá. Chciť toliko tjm říci, že při pokléskách prwnjho způsobu wjce přewladuge pýcha, při pokléskách způsobu druhého působj wjce tělesnost neb smyslnost.

stwj, bludárstwj. Duchowně hrdj opauštěgj cestu spasenj skrze Krista zgewenau a cjrkew kato-lickau zwěstowanau, a půwabnými smyslénkami následownjky swé klamagj a zawáděgj. Magjce takowjto duchowé sami sebe za oswjcené a wěhlasné, pokládagj poslušenstwj u wjře za nesnesitedlné gho, a pouěwadž zewnitřnj spogenj s cjrkwj za wěc nepodstatnau powážugj, nehrozj se od nj se odlaučiti a odpadnauti.

40.

Duchownj pýcha plodj newčasné a nepowolané usilowánj giné napravowati. Člowěk hrdého smýslenj netáže se, zdali gest powolán neb opráwněn k naprawenj cjrkwe, k obnowenj zewnitřnjch forem neb obřadů, k zrušenj nedostatků: nýbrž w přepiatém domněnj o swé dokonalosti a oswjcenosti nawrhuge a wtjrá se sám za reformatora; však tjmto swým napravowánjm a reformowánjm tropj gen zmatek a pohoršenj; neboť kde nenj práwa a powolánj, kterak může tu býti gaké pokory, maudrosti a požehnánj? Žádat owšem gedenkaždý prawý a horliwý pastýř, by lecos ponapraweno bylo, i on ejtj w sobě mocné puzenj k takowému zlepšenj přispjwati; však zlepšenj, kteréž on obmejšlj, gest prwotně obnowenj smyslu wnitřnjho, a pak teprw forem zewnitřnjch, protož pracuge neypředněgi na obnowenj swého vlastnjho smyslu, potom teprw se gme obnowowati smeyšlenj těch, kterj péči geho swěření gsau. On pracuge tedy co zlepšowatel w okresu, kterýž mu wykázán; s pro-

středky, gichž mu propůgčeno; způsobem, gakž powolán gest, totiž w duchu ewangelickém, w duchu pokory, lásky a prawé maudrosti,

41.

Duchownj pýcha plodj *horliwost*, kteráž gest *bez swětla a bez lásky*. Gsaucj sama bez swětla domnjwá se Bohu něgaké zaljbenj tjm učiniti, když w horlenj hory doly okolo sebe rownagjc, wšech, kterj wedlé gegjho smyslu nesmýšlegj, nemluwj a negednagj, co odpornjky prawdy nenáwidj, ge k přigmutj náhledů swých přinucuge, a tudjž bez naprawenj ge zarmucuge a hubj; gesto w swém vlastnjm srdci wšelikau neřest záwisti, nešlechetné radosti a ukrutnosti pod zástěrau ctnosti a horliwosti o wjru chowá, a rozplozowati se nechává, tak že wšeliký zárodek dobrého udušen býwá.

A tak gakož bez swětla, tak gest také bez lásky tato horliwost duchowně hrdých.

U giných pohledáwagj ctnosti s náramnau přjsností, ukládagjc břemena nesnesitelná, poněwadž nemagj ewangelické lásky, kteráž vždy spolu nese, spolu trpj, neměřjc sjlu cizj měrau vlastnjch darů, nýbrž uwažugjc welmi opatrně schopnosti i okolnosti. I opravdowá a wyššj pobožnost nemá do sebe nic nepřjgemného a twrdého, cožby koho odhroziti mohlo; ona gest plna šetrné wljdnosti, plna snášeliwé lásky.

42.

Druhé hlawnj poblauzenj záležj w baženj po duchownjch sladkostech a lahodnostech.

Takowéto duše taužj při swé pobožnosti neustále po rozkošných citech, a gen w nich se kochati sobě žádagj.

Prawdať owšem, že i nábožnost mnohau rozkoš do sebe má; modlitba wléwá w srdce naše nebeskau útěchu, a láska Božj naplňuje duši blaženostj, kteréž k žádnému pozemskému požitku přirownati nelze. Blaženost tato, kteráž člověka nade všecky pozemské věci pozdwiňuje, dodávajíc mu sjly, gak k pohrdánj všelikým mrzkým požitkem, tak k vykonávánj obtěžných ctnostj a povinnostj, nenjť owšem k zawrženj. Slušnot tuto duchownj radost wděčně přigjmati, wděčně požjwati a k spasenj swému obracetí. Pakli se ale člověk do těchto libůstek, které mu cwičenj neb vykonávánj pobožnosti poskytuje, docela zamiluje, a takořka celý zabjrá, pokládaje ge za cjl swých žádostj a usilowánj, toť se giž wměšuje tělesná smyslnost w pobožnost geho. Owšem že to zgemněná neb zautlená smyslnost, kteráž se w člověku obecném hrubějm způsobem obgewuge. Tato pak zautlená smyslnost, býwá-li kogena a chowána, přiwodj člověka na rozličné bezcestj. —

43.

Ona plodj gakausi zženilau, rozmazanau pobožnost, kteráž si takměř gen sladkými city zahráwá, gen po samých duchownjch libůstkách a lahodnostech prahne, při tom ale naprosto prázdna gest opravdowé behabognosti a udatnosti k wykonávánj ctnosti. Takowjto nábožnůstkáři štjťj

se tuhého boge pro slechetnost, oni se nerádi dotýkaj swých hříšných náklonnostj, chaulostiwi gsauce gak k zapjránj sebe samých, tak i k wykonáwánj těžšich skutků, a poněwadž prázdni gsau prawé, wraucj lásky k Bohu, nebýwagj ani w ostrjháňj přikázanj Božjch hrubě swědomitj. Takowéto pobožnůstkářstwj shledáwá se neywjce u pohlawj ženského, gakožto slabjho a chaulostiwěgšjho, zwláště pak u takowých osob, kteréž, když gimi zhrdl swět anebo ge giž omrzal, tu giž Kristu se oddáwagj, hledagjce u něho náhradu za rozkoše a weselosti swěta, kteréž dosti bezděčně opustily. Wsak, gakož gsau swětu daly wýhost, rovně tak hotowy gsau i Krista se odřjci, gak mile gegich tělesnost něgakého požitku na byti daufá; nebo gako opravdowě neopustily swět, tak podobně ani Kristu se upřjmě neoddaly. O takowýchto ženách pje Apoštol: „Když se w bugnost wydagj proti Kristu, wdáwati se chtěgj: magjce odsauzenj, proto že prwnj wjru zrušily. Spolu pak gsauce zahálčiwé, učj se choditi po domjch: a netoliko zahálčiwé, ale gsau i štěbetné, i wetečné, mluwjce což neslušj. Nebo giž některé obrátily se zpět po Satanášowi.“ 1 Tim. 5, 11-15. Wiz zde překrásné wyobrazenj tak nazwaných modliček.

44.

Takowéto duchownj rozkošnictwj, gakožt samo z hebké smyslnosti pocházj, kogjwá také smyslnau lásku, swodjc zaněcowánjm gi mnohé duše

na bezcestj. Neb láska smyslná přináší životu duchovnímu přemnohá nebezpečnstvj. Ona gest právě u prostřed mezi duchovníj a tělesnou neb chlipnou láskou; mezugje s gedné strany s tauto, s druhé s onou: wlaudjwá se pak nenadále a takorba pokradmo do srdce, neboť se zdá býti čistá a newinná, gakowáž i také skutečně býti může, dokawáde s duchovníj láskou spogena zůstává. Osedla-li však tato smyslná láska srdce člověka, bywši w něm kogena, změkčuje geg vždy wjce a wjce, tak sice, že se dále tjm uestchopněgšjm k cwičenj neb k skutkům duchovníjho života stává, ona ztělesnj konečně weskerého člověka — geho smeystlenj, geho pravidla, geho city i geho žádosti, a uchopiwši se tato smyslná láska tjmto způsobem wsechněch duchovních mocnostj, přecházjwá zponenáhla w lásku tělesnou neb chlipnou; a nynj weta gest po geho duchovním životu. Člověk, kterýž *duchowně* začal, dokonává *tělesně*.

45.

Gako tedy toto tauženj po duchovních lahodnostech zbuzovánjm a pěstovánjm lásky *smysl-né* zawésti může člověka w lásku tělesnou, tak mohau též s tauto tělesnou láskou i ostatnj žádosti a chtjče tělesné wjce méně procitnauti, a člověk wypadlý ze života duchovníjho podává se gim tjm snadněgi, an gednák sjly k odporu w sobě nenalezá, gednák ani neznamená, že giž skutečně ze života duchovníjho gest wypadl; neboť negen že po swém pádu gestě ustawičně nĕgakau podobu

zewnitřnj nábožnosti na sohě ukazuge, i obyčegem nábožných lidj rozmlauwá, nýbrž on mage něgakau pochuť předešlého žiwota klamně se domejšlj, že gestě pořáde w stawu milosti Božj trwá, a tudy procitlé náruživosti swé ani za náruživosti neuznává, a hřjsné wystupky swé považuge buďto za nepatrné slabosti, anebo za newinnau swobodu ge wydává.

W této době nastává obyčegně ona klamná, *tělesná swoboda*, kteráž se welmi ráda podobau prawého křesťanstwj a gménem ewangelické swobody přistjrá. Než nadarmo! Ewangelium nezná žádné giné swobody kromě oné, kteráž we wyproštěnj z otroctwj hřjcha a z wazeb *samowolných* ustanowenj lidských záležj — totiž swobody *lásky* a *milosti*. Swoboda pak *tělesná* gest rozwazanost od služebnosti sprawedlnosti a od poslušenstwj wjry; — gest swoboda hřjchu, wilnosti; gest prostopásnost neskrocené přirozenosti. Pokračugeli dále člowěk we swém klamu, ubjhá konečně w úplnau slepotu, wypadává docela ze wšj sprawedlnosti křesťanské, a poslednj věci takowého člowěka býwagj obyčegně horšj prwnjch.

Letopisowé cirkewnj ukazugj nám drahně takowých příkladů. Giž Apoštolé wystřjhali wěřcjh před tauto falešnau neb tělesnau zwolností, kteráž se do cirkwe wluzowati počjnala, zvláště Pawel, onen horliwý obhágce prawé ewangelické zwolnosti, podobně i Petr, Jakub, Judas. Jan mluwj welmi přjsně o tom w listech i w swém

zgewenj. Přezwjdalit oní, že tyto zábludy budoucně geště častěgi a to k weliké wěrjcjch záhubě stáwati se budau. Pawel pjše w II. Tim. 3. 2 - 5.: „Budau lidé sami sebe milugjcj, lakomj, hrdj, pyšnj, rauhači, rodičů neposlušnj, newděčnj, bezbožnj, nelitostiwj, neukogitelnj, utrhači, nezdrželiwj, ukrutnj, bez dobrotiwosti, zrádci, zpornj, nadutj a rozkošj milownjci wjce nežli Boha, magjce zagisté twárnost pobožnosti, ale moci gegj zapjragjce.“ Wizmež, kterak tuto Apoštol skorem wšecky nešlechetnosti sebral, a ge lidem přičetl, kterj twárnost pobožnosti magj. Zdeť máme žiwé wyobrazenj swobody tělesné pod lawau pobožnosti.

Apoštol Petr popisuge takowé gakožto lidi pyšné, genž marnosti mluwjce, žádostmi těla a chlipnostj laudj ty, kterj nedáwno od těch utekli, genž bludu obcugj, swobodu gim slibugjce, gešto sami gsau otroci porušenj. II. Petr. II, 18. 19.

46.

Byť by i také tato lakotiwost po lahůdkách duchownjch neuwodila wždy do těchto hrozných prowiněnj, mjwát předce giné neblahé následky; totiž: *Unawenj, wlažnost, lhostegnost.*

Lidé sladkých citů w pobožnosti milownj, upadáwagj, musegj-li gich na něgaký čas zbaweni býti, do weliké malomyslnosti, pozbýwagjce wšj srdnatosti a horliwosti k dobrému. To se pak zvláště tenkrátě přiházjwá, když wedlé bludného obyčege swého staw milosti a prospěch w ctnosti

wedlé mjry duchownjho potěšenj posuzugj. Neb, poněwadž tyto utěšené doby nebywagj trwalé, někdy na dlauhý čas zmizegj, gesto naproti tomu pokuse-
nj, teskliwost, wyprahlost nastáwá; tu i hned kle-
sagj srdcem, býwagj nespokogenj, newrlj, ne-
trpěliwj, neustále truchlj a taužj. Nemohau-li na-
potom se wjm namáhánjm ztracenau radost ni-
kterak zbuditi, tedy den ode dne wjce a wjce ma-
lomyslnosti swé se oddáwagj. Zůstáwagj-li při tom
swé samolásce, kteráž gim hořkosti tyto připa-
wila, předce poráde oddáni, gesto se tu hlavně
a gediné o gegj skrocenj gedná, a neskládagj-li
synowskau důvěrnost w Bohu, tedy se owsem
nemůže gináče státi, nežli že docela zármutku swé-
mu podléhagj, zaufagjce, žeby gim kdy možná
bylo, uloženého cjle dosáhnauti. Ze zaufanliwosti
strhugj se napotom wšj pobožnosti, opauštěg
modlitbu docela, pochybugjce o gegj moci, a
konečně i samému náboženstwj wýhost dáwagj; a-
nebo gen w mrtwé wjře se modlj, w mrtwé wjře
gsau žiwi, podobni bylině, kteráž we wyprahlé
půdě sotwa se gestě zelená, tudjž ani kwětu ani
owoce nemohauc wydati. O takowýchto wlažných
a wáhawých dušjch opravdowě řjci se může, co
prorok prawj: „*Pobožnost* vaše nestálá gest gako
oblak gitřnj, a gako rosa ráno pomjgegjcj!“ Ozeáš
VI, 3.

3. *Sada, kterauž se dowozuge, že w Morálce, křesťanskau-li se nazýwati má, důwodný wýklad wjry w Krista, Syna Božjho a přjkaz úcty, s tauže wjrau se srownáwagjcy, obsažen býti musj.*

Od Antonjna Ullmanna,
cirkewnjho kněze w Oppawě, w cjs. Slezku.

„**W**šeliký duch, kterýž dělj Ježjše, nenjt z Boha.“ 1 Jan 4, 3. Onano Morálka, kteráž žádných w pjsmě Božjm založených poměrů nemá, w njžto stogj duše wěřjcy k Synu Božjmu, Wykupiteli swěta, a kteráž netlačj na takowé chowánj, kteréž by se s těmito poměry srownáwalo, práwě křesťanskau slauti nemůže.

To se dowoditi dá nasledowně:

Swaté Pjsmo (gakož i apoštolské podánj) žádá od wěřjcyh, aby w Ježjše Krista, Syna Božjho, upřjmně a pewně wěřili, to gest: zawazuge gich k úkonu wjry w božského Spasitele, (ginák by tato wjra nebyla křesťanská); ale každý úkon křesťana, a pročež i úkon wjry, náležj mezi předměty křesťanské Morálky. Onano tedy Morálka, kteráž o tomto úkonu wjry žádné zmjny nečinj, křesťanskau býti nemůž. Jan 14, 1. „Wěřjte-li w Boha, i we mne wěřte.“ Mat. 10, 32. „Každý, kterýž mne wyznáwá před lidmi, wyznámj i

gá geg před Otcem swým, kterýž gest w nebesjch.“
Luk. 9, 26. „Kdož by se za mne styděl, i za mé
řeči, za toho se Syn člověka stydětí bude, když
přigde w sláwě swé, a Otce, i swatých Angelů.“

Nepostačuge však obecnejwjra genom we Spasitele swěta, nýbrž žádá se zvláštnej podlé zvláštnjch poměrů, w kterýchž k němu stogjme, žádá se totiž :

I. *Wjra w Ježíše Krista, prawého Syna Božjho.*

Luk. 1, 32.: Syn Neyvyššjho slauti bude. — Jan 9, 35. Wěřš-liž ty w Syna Božjho? — Mat. 16, 16. Odpowjdage Šimon Petr, řekl: Ty gsi Kristus Syn Boha žiwého. — Mar. 14, 61, 62. Neyvyššj kněz otázal se ho, a řekl gemu: Gsi-li ty Kristus, Syn Boha požehnaného? Ježíš pak řekl gemu: Gál gsem. — 1. Jan 4, 9. W tom se ukázala láska Božj k nám, že Syna swého gednorozeného poslal Bůh na swět, abychom žiwi byli skrze něho.

II. *Co od Boha poslaného učitele a zákonodárce.* Jan 3, 2.: Nykodém řekl: Wjme, že gsi od Boha přišel Mistr. — Mat. 17, 5. A hlas z oblaku řkaucej: Tentot gest Syn můg milý, w němž mi se dobře zaljbilo: *toho poslaucheyte.* — Jan 13, 13. — Luk. 9, 34: Řekl Petr k Ježíšowi: Přikazateli, dobřet gest nám zde býti.

III. *Co wzor žiwota a wūdce, gehož nasledowati máme.* Mat. 16, 24.: Chce-li kdo za mnau přigjti, zapřiž sebe sám, a wezmi kříž swůg,

a následug mne. — Jan 13, 15. Přjklad zagisté dal gsem wám, abyste gako gsem gá učinil wám, i wy též činili. 1. Pet. 2, 21. Kristus trpěl za nás, wám pozůstawiw přjklad, abyste následowali slepěgj geho.

IV. *Co Wýkupitele od winy a trestůw hřjcha a Spasitele lidského pokolenj.* 1. Kor. 1, 30.: Kterýž učiněn gest nám maudrost od Boha, i sprawedlnost, i poswěcenj, i wykaupenj. — Mat. 1, 21. Oně zagisté wyswobodj lid swůg od hřjchů gegich. — Luk. 19. 10. Přšel Syn člověka, aby hledal a spasil, což bylo zahynulo. — Mat. 20, 28. Syn člověka přšel, aby dal život swůg na wykaupenj za mnohé. — Tit. 2, 14. Kterýž dal sebe samého za nás, aby nás wykaupil od všeliké neprawosti. — 1. Petr. 1, 18. — 1. Žid. 9, 28. 1. Jan 2, 2. — Zgew. 1, 5. — Koloss. 1, 13. 14.

V. *Co Prostřednjka, Smjřitele a Přjmluowce u Otce.* Řjm. 5, 12.: Osprawedlnění tehdy gsauce z wjry, pokog měgme s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista: skrze něhož i přjstup máme skrze wjru k milosti této. Řjm. 8, 34. Kterýž gest na prawici Božj, kterýž také přimlauwá se za nás. — Koloss. 1, 19. 20. Nebo se zaljbilo, aby w něm všecka plnost přebýwala, a skrze něho smjřil všecko s sebau, upokogiw skrze krew křjže geho, buďto ty věci, kteréž na zemi, buďto ty, kteréž na nebi gsau. — 1. Tim. 2, 5. Geden zagisté Bůh, geden i prostřednjm mezi Bohem

a lidmi, člověk Kristus Ježíš. — 1 Jan 2, 1. Tyto věci píší vám, abyste nehřesili. Pakli by kdo i zhřesil, přjmluwce máme u Otce, Ježíše Krista spravedliwého.

VI. *Co Zakladatele, Hlawu a Zastupitele Cjrkwe.* Mat. 16, 18.: Ty gsi Petr, a na té skále wzdělám cjrkew swau, a brány pekeiné nepřemohau gj. — Koloss. 1, 18. A on gest hlawu těla cjrkwe, kterýž gest počátek, prworozený z mrtwých. — Mat. 28, 20. A ay gá s wámi gsem, po wšecky dny, až do skonánj swěta.

VII. *Co newyššjho Biskupa a Prostřednjka nowé umluwy;* založenjm nowého kněžstwa, nowé oběti, a nowých prostředků k spasenj, neb Swátostj, kteréž od služebnjků nowého Zákona udělowány býti musegj. Žid. 9, 11 – 15.: Kristus pak přjstogjej biskup budaucjch dobrých věcj, skrze wětšj a dokonalejšj stánek, ne rukau udělaný, to gest, ne tohoto stawenj, ani skrze krew kozlů neb telat, ale skrze vlastnj krew wšel gednau do swatyně, wěčné wykaupenj nalezna; a protož nowé smlauwy prostřednjg gest. Mat. 26, 29. Tatož gest zagisté krew má, nowého zákona, kteráž za mnohé wylita bude na odpustěnj hřjchů. Luk. 22, 19. To čňte na mau památku. Žid. 6, 20. Učiněň gsa podlé řádu Melchisedechowa biskupem na wěky. — 1 Kor. 4, 1. Tak o nás smeyšleg člověk, gako o služebnjcjch Kristowých, a rozdawačjch tagemstwj Božjch.

VIII. *Co Pastýře dobrého, spasenj owcj*

wšemožně hledagjcjho. Jan 10, 11.: Gát gsem pastýř dobrý, dobrý pastýř duši swau dáwá za owce swé. — 1 Petr. 2, 25. Byli gste gako owce blaudjcj, ale nynj obráčení gste k pastýři a biskupu dušj swých. — Mat. 11, 28. Podtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi gste, a gá wás občerstwjn.

IX. *Co dwěře, cestu, prawdu, swětlo a život wěřejcých dušj.* Jan 10, 9.: Gát gsem dwěře, skrze mne wegde-li kdo, spasen bude. — Jan 14, 6. Gá gsem cesta a prawda i život. Žádný nepřicházj k otci, než skrze mne. Jan 8, 12. Gá gsem swětlo swěta, kdož mne následuge, nechodjť w temnostech, ale budeť mjtí swětlo života.

X. *Co Krále králůw, Pána všech mocnostj,* kterému dána gest wšeliká moc na nebi i na zemi, Mat. 28, 18. — Koloss. 2, 10. Kterýž gest hlawa wšeho knjzatstwa i mocnosti. — Zgew. 1, 5. Kterýž gest swědek wěrný, prworozený z mrtvých a knjže králů země. Zgew. 17, 14. Beránek swjtězj nad nimi, neboť Pán pánů gest a král králů.

XI. *Co budaucjho Saudce živých i mrtvých.* Mat. 25, 31. 32.: Když pak přigde Syn člowěka w welebnosti swé, a všickni andělé s njm, tehdy se posadj na trůnu welebnosti swé: a shromážděni budau před něg všickni národowé, i rozdělj ge na různu, gako pastýř odděluge owce od kozlů, — Skutk. 10, 42. A přikázal nám kázat

lidu a svědčiti, že on gest, kterýž ustanowen gest od Boha soudce živých i mrtvých. — 2. Timot. 4, 1. Oswědčugi před Bohem a Ježíšem Kristem, kterýž bude souditi živé i mrtvé. — 2. Kor. 5, 10. — Řjm. 14, 10.

XIV. *Co počátek a konec, prwnjho a poslednjho, wšecko we všem.* Zgew. 1, 8. : Gá gsem Alfa i Omega, počátek i konec, prawj Pán Bůh, kterýž gest, a kterýž byl, a kterýž přigjti má, všemohaucj. — Zgew. 22, 13. Gá gsem Alfa i Omega, prwnj i poslednj, počátek i konec. v. 16. Gá Ježíš poslal gsem anděla swého. — Řjm. 10, 4. Konec zagisté gest Kristus, k spravedlnosti každému wěřcjm. — Koloss. 3, 11. Wšecko a we všech Kristus.

Pokračowánj diwodnosti.

S každým poměrem srownáwey se wšecko naše myšlenj a gednánj. Nasledugeť tedy, že s těmito poměry, kteréž zde wůbec ponawrženy byly, gakožto wěrnj křesťané wšecko naše myšlenj a gednánj srownati máme. Čehož i swaté Pjsmo a Tradicj postačitelně dowozuge. Kdokoliw tedy náboženstwj křesťanské wyznává:

1. *Wěřupřjmným srdcem w Ježíše Krista, co Syna Božjho, a wjru tuto při každé příležitosti skutkem dokazug.* Jan 17, 3. Tentot gest pak žiwot wěčný: aby poznali tebe samého Boha prawého, a kteréhož gsi poslal, Ježíše Krista. — Jan 6, 29. Totoť gest djlo Božj, abyste wěřili

w toho, kteréhož on poslal. — Jan 14, 1. — 20, 31. Tyto věci gsau psány, abyste wěřili, že Ježš gest Kristus Syn Božj. — Skutk. 16, 30. 31. On řekl: Páni, co gá mám činiti, abych spasen byl? ale oni řekli: Wěř w Pána Ježše, a budeš spasen ty i dům twůg. — 1 Jan 3, 23. A totož gest přikázanj geho (Boha), abychom wěřili we gměnu Syna geho Ježše Krista. — —

2. *Powinnau gemu poklonu, čest a wážnosť wzdáwey.* Jan 5, 23. Aby všickni ctili Syna, gako ctj Otce: kdo nectj Syna, nectj Otce, který ho poslal. — Jan 9, 35 — 38. Řekl Ježš slepému narozenému: Wěřš-liž ty w Syna Božjho? Odpowěděl on a řekl: Kdo gest, Pane, abych uwěřil w něho? I řekl gemu Ježš: I widěl gsi ho, a kterýž mluwj s tebau, onť gest; ale on řekl: Wěřjm, Pane. A padna klaněl se gemu. — Filip. 2, 8 — 11. Ponjžil sebe samého; — pročez i Bůh wywýšil ho, a dal gemu gměno, kteréž gest nad všeliké gměno, aby we gměnu Ježše každé koleno klekalo. — Zgew. 5, 11 — 13. I widěl gsem, a slyšel hlas andělů mnohých okolo trůnu a zwjřat a starců, a byl počet gegich tisjcowé tisjců, řkaucejch hlasem welikým: Hoden gest Beránek, kterýž gest zabit, wzjti moc, a božstwj, i maudrost, i sjlů, i čest, i slawu, i požehnánj, I všecko stwořenj, kteréž gest na nebi, i na zemi, i pod zemj, i kteráž gsau w moři, což w něm gest: všecky gsem slyšel, řkaucej: Sedjcjmu na trůnu a Be-

ránkowi požehnánj, i čest, i sláva, i moc na wěky wěků.

3. *Naděgi a důvěrnost w Něho skládey.*
Jan 16, 33. Tyto věci mluwil gsem wám, aby-
ste we mně pokog měli; na swětě nátisk mjti bu-
dete, ale *daufcytež*, gá gsem přemohl swět. —
Jan 14, 13. 14. A začkoli prositi budete Otce
we gměnu mém, toť učinjm, aby oslawen byl Otec
w Synu. Budete-li zač prositi mne we gměnu mém,
to učinjm. — Koloss. 1, 27. 28. Bůh chtěl
známo učiniti bohatstwěj sláwy tagemstwěj tohoto
mezi národy, genž gest Kristus, mezi wámi *na-
děge* sláwy, kteréhož my zwěstugeme. — Žid. 4,
14 – 16. Protož magjce Biskupa welikého, kte-
rýž pronikl nebesa, Ježjše Syna Božjho: držmež
wyznánj; nebo nemáme Biskupa, kterýžby nemohl
litosti mjti nad nemocmi našimi; ale zkušéného
we všem, podobně kromě hrjchu. Přístupmež
tedy s daufánjm k trůnu milosti, abychom milo-
srdenstwěj dosli, a milost nalezli ku pomoci přj-
hodné.

4. *Srdčnau Gemu prokazug wděčnost.*
Koloss. 3, 15.: Pokog Kristůw wjtěziž w srdejch
wasich, k němuž i powoláni gste w gednom těle,
a budtež wděčni. — Kol. 2, 6. 7. Protož ga-
kož gste přigali Ježjše Krista Pána, w něm chodte;
wkořeněnj a vzdělanj na něm, a utwrzenj skrze
wjru, gakož gste i naučeni, rozhognugjce se w něm
s djků činěnjm. — Luk. 17, 15, 16.: Geden
pak z nich, když widěl, že gest očistěn, nawrátil

wečeři Páně za částku služeb Božjch, ale nestegné magj o nj smeyšlenj. Nekatoljci gi uznawagj gen za swátost, za náboženský obyčeg od Krista Pána ustanowený, skrz který naň křesťané upamatowáni, s njm aužegi spogeni a na duši posilněni býwagj. Ba i to gegich smeyšlenj o wečeři Páně, gakožto o swátosti gest rozdjlné, čehož zde mlčenjm pominme. Katolická cjrkew naproti tomu, genž gest neystaršj, prwnj a půwodnj, od kteréž wšecky ostatnj gménem křesťanských cjrkwj se honosjcy odpadly, powažowala a powažuge we wšech časech wečeři Páně netoliko za swátost, nýbrž spolu i za obět, při kteréž obět Ješjšowu na křjži dokonanau předstawuge a obnowuge.

Mezi swátostj a obětj gestit rozdjl. W swátosti obdržugeme od Boha milost a wnitřnj poswěcenj; při oběti přinášjme my zase něco Bohu z dobrého ohledu za dar. Pokudž tedy katolická cjrkew wečeři Páně za obět powažuge, nazýwá gi *mšj swatou*, neboli *obětj mše swaté*. A tato činj neyznamenitěgšj částku gegjch služeb Božjch, na kteréž neméně nežli na zwěstowánj slowa Božjho sobě zakládá, od které nikdy neustaupj a ustaupiti nemůže, a kterau co gen může slawnau činj. Že wečeře Páně obět nowozákonnj gest, to wyswětliti a dokázati aučel gest tohoto pagednánj. — Neyprwé bude ale potřebj poukázati, co vlastně obět gest, a odkud swüg půwod má, což se w nastáwagjcjm § stane.

§. 1.

Obětowati wůbec gest, z wážnosti, oddanosti, lásky a wděčnosti k některé osobě, aneb také z lásky k některé věci něco, gežto dle našeho usudku gakausi cenu do sebe má, pro onu osobu neb věc wynaložiti, aby se tjm ona oddanost, wážnost a láska na gewo dala i dokázala. *) W tomto obšjrném smyslu záležj tedy obětowanj vlastně we wnitřnjm smeyšlenj, gjmž se někdo z oddanosti a lásky k některé osobě neb věci zanásj, a we wynaloženj něgaké věci, gjž sobě wážj, k wygewenj téhož wnitřnjho smeyšlenj. Tak wykonal u p. řjmský Regulus obět, kdežto pro swau vlast něco do sebe ceny magjcjho, totiž swau swobodu i žiwot wěnowal, aby gj swau wděčnost na gewo dal i dokázal. Tak ona ewangelická, chudá wdowa uwrhšj dle swědectwj Ježjšowa wšecko, což měla, dwašarty, do pokladnice, **) obět wykonala.

W užšjm pak smyslu gest *obětowati*, zbawiti se něgaké wzácné věci a tak wynakládati gi, aby se tjm náboženské známosti a city na gewo daly. W tomto smyslu může se toliko *Bohu* obětowati. Oběti nalezáme u všech pohanských národů. Gak wzdělanj Řekowé, tak i bogownj Řjmané obětowáwali. Chrámowé gegich bohů býwali dobro-

*) Takto wyměřuge obět Jakub Frint, w školnj knize pro posluchače filosofie, odkud i druhý wýměr oběti w užšjm smyslu wzat gest. **) Mar. 12, 42 - 44.

wolnými dary naplnění. — A čteme-li historii swatau o prwnjch lidech, nalezneme u nich známku takového obyčeje. Přestaupiwše arcirodičowé naši dobrovolně rozkaz Hospodinůw, a z přerozkošného přjbytku dijwe gim wykázaného wypuzeni bywše, byliť by se rádi znowa něgaké zkaušce podrobili, aby swau oddanost k Neyvyššjmu dokázali, než gegich žádost a tauženj nebylo giž vyplněno. Protoť přinášeli dobrovolně Pánu všeliké dary, gakých gim přjroda poskytovala, aby sobě onoho rozhněwanéh, Pána opět naklonili. Tomu vyučili také djtky swé; nebo o těch se giž dočjtáme, že dobrovolné dary swé Hospodinu w zápalnau obět podávaly, *) Takowý obyčej přecházel od gednoho pokolenj na druhé, a když Hospodin porušené pokolenj lidské všeobecnau potopau vyhladil, gediného Noema s geho rodinau dobrotiwě zachowaw, wstupowal znowa libowonný dým s oltáře zhůru k nebesům. **) Také arciotec wywoleného lidu Božjho, Abraham, na oběti gsa nawyklý, stawjwal Hospodinu oltáře; ***) od něhož Pán i geho gediného syna Isáka za obět požádal. Abraham byl hotow dáti to, což mu na swětě neymilegšjho bylo; ale na pokynutj Božj obětowal na mjstě syna swého skopce. ****) Obzwláštně pak zasluhuge onen dobrovolný dar krále

*) 1. Mogž. 4, 3 - 4. **) 1. Mogž. 8, 20 - 21. ***) 1. Mogž. 12, 8. ****) 1. Mogž. 22, 1 - 13.

Sálemského Melchisedecha, genž spolu knězem Boha nevyššjho byl, powáženj našeho. Abraham poraziw nepřátely na hlavu a odegmuw gim, kromě swého strýce Lota od nich giž zagatého, všechnu kořist, nawracowal se co wjtěz do vlasti swé. I wysel Melchisedech wjtězi wstrjc, občerstwil ho pokrmem a nápojem, spolu ale také Hospodinu *chléb* a *wjno* obětowal. *) Obyčeg dobrowolné dary přináseti swrchowanému Pánu, neboli gemu obětowati, gest tak starý gako pokolenj lidské. Co otcowé činjwali, to i synowé gegich w paměti swé zachowawše, činiti nepřestali. Ale potřebowal snad Twůrce od swých tworů čehos takowého? Nikoliw! — Korunowaný zpěwec prozpěwuge o něm we swých žalnowých pjsnjch takto: *Geho gest všeecka zwěř lesnj, dobytek na horách i wolowé. Geho gest všecko ptactwo nebeské, geho gest okršlek země, i plnost geho.* **) Smrtedlný člověk nemohl tedy nic Bohu dáti, coby mu giž nenáleželo. Než, z gakého ohledu prwněgšj lidé oběti Bohu přinášeli, okáže § následujcej.

§. 2.

Člověk, přirozeným swětlem swého rozumu weden gsa, poznává i bez vyššjho přispěnj, že gen swým pečowanjm swůg žiwot a swé zdrawj nemůže zachowati, že gen swau pilnostj všeho

*) 1. Mogž. 14, 18. **) Žalm 49. 10 - 12.

nezmůže. Wždyť pak se bez slunečnjho swětla a tepla, bez rosy a deště žádné obilj, žádný strom, ba ani ta neynepatrnějšj bylínka zdařiti nemůže. Člowěk musj uznati, že gest přjliš mdlý, aby bez cizj ochrany wšelikerému nebezpečenstwj mu hrozjcmu ušel. Cosi w něm se ozýwá, gešto mu prawj, že od někoho vyššj moc sebe magjcgjo záwisj. Když wúkol sebe nacházegjcgj se, a i nad sebau klenaucj se prostrannosti wšeliké předměty spatřuge a pilně pozoruge, táže se sám sebe: Od-kud pak gest to wšecko? — Tak přicházj aspoň poněkud k poznánj Boha; kdežto *nenj daleko od gednoho každého z nás; nebo w něm žiwi gsme, a hýbáme se, i trwáme.* *) *Zeptej se gen howad, a naučj tebe, anebo ptactwa nebeského, a oznámj tobě. Mluw zemi, a odpowj tobě; a wyprawowati budau tobě ryby morské: Kdož newj, že wšecko to ruka Hospodinowa učinila? **)* — Pak se ale člowěk dále táže: Což pak gsem té swrchowané bytosti, od njž zároveň s ostatnjmi wěcmi dole i nahoře se nacházegjcgjmi swůg půwod mám, powinnowán? Kterak sobě asi gegjho zaljbenj zjskám? — Gak gi mohu a mám ctjti? — Člowěk k ginému láskau zanjcený hledj mu swau náklonnost wšelikými dary wy-gewiti. Giž nemluwnátko, winauc se k swé rodiče, celuge ústa té swé pěstauky. Pachole, po-

*) Skut. 17. 27 - 28. **) Job 12, 7 - 9.

tulugjc se po zelených lučinách trhá peřesté kwjtky a přiná-j dobrotiwému otcí swému. Gestit to něco přirozeného, že se i prwnj lidé k swému newiditedlnému přjteli, k swému neyvyššjmu dobrodinci tak chowali. Snažiliť se o to, aby mu na gewo dali, co gegich srdce cjtílo, a to sice rozličnými dobrowolnými dary. Uznáwagjc neyvyššj bytost, chtěli gi neyprwé takowým způsobem uctiti. Přigjmagjc pak každodenně z štědrých rukau Hospodinowych tak mnohá dobrodinj, nemohli býti beze všeho pohnutj. Spanj gegich zemdlené audy wždycky občerstwowalo, pokrm a nápoj ge sjílil, zlatoskwaucj slunce gim plamenými paprsky swými swjtilo a zemi k wydávánj všelikých plodin zahřjwalo, aurodnj stromowé nesli lahodné owoce k požjwánj zowaucj, pro ně prýštili se čistj pramýnkowé, pro ně wanuli wětřjkowé, pro ně štěbetali weselj ptáčekowé, gak byliny tak i zwjřata slaužily k gegich obžiwenj, aneb aspoň k wyraženj gegich. Za takowé nezaslaužené dary s pohnutým srdcem *djky wzdáwali* lidé newiditedlnému dobrodinci swému, při čemž mu na důkaz swé wděčnosti oběti pálili. Ačkoliw pak se pod mocnau ochranau Neyvyššjho všeecko na ně usmjwati zdálo, nebýwali předce lidé wždycky zúplna blažení. Byli-li také weselé mysli, napadlo gim brzy, žeby gegich blaženost pominauti mohla, žeby se gim budaucně něčeho mohlo nedostáwati. Proto brali opět swé útočiště k tomu, genž gim giž tak mnoho dobrého

prokázal, a kladauce na oltář své dary *prosili* ho, aby i budaucně o ně se staral, aby ge do své mocné wzal ochrany a všecko neštěstj od nich milostiwě ráčil odvrátiti. Konečně pak dopustiwsse se zlého, co se té swrchowané swatosti ljbiti nemůže, uznávali také swau nehodnost. Gak pak se měli lidé od swých poskwrn očistiti? Gak toho Neyvyššjho sobě opět nakloniti, aby se geho zaljbenj a dobrodinj znova hodnými učinili? — Na *smjřenj* obětowali zase stau žádostj, aby gim gegich prowiněnj odpustil a nad nimi se smilował.

Takowj byli tedy ohledowé prwnjch lidí Hospodinu obětugjcjch. Bůh nepotřebował sice gegich darů, ale ten úmysl, s kterým gemu obětowali, zaljbil se mu. Než, gako býwá i té neysvětěgšj věci někdy od bezbožných zlosynů k zlému užjwáno : tak se i časem s oběťmi stalo. Zapomenuwše pozděgi lidé na Hospodina, klaněli se mjsto Tworci tworům, božskau uctiwost gim prokazugjce. A nastogte, kdežto dřjwe bohabognj buď zabitá zwjřata, aneb aurodu polnj obětowali, wztahowali napotom mnozj národowé i na obraz Božj, na lidi ruce své, a lidskau krwj zprzněni gsauce, pálili ge k uctěnj swých němých modl. Na takowau ohawnost nemohl ten Neysvětěgšj patřiti. Byloť tedy gakési oprawy z ohledu obětj potřebj.

§. 3.

W ten čas, kdežto se z obětj pohanských národů kauřilo, na gegichžto oltářjch nezřjodka i

lidská krev wylévána byla, *) powołal Bůh Mog-
žjše. Tento znamenitý muž wywedw wywolený
lid Israelský z Egypta, ze země modloslužebné,
chodil s ním čtyřicet let na poušti; neboť se hned
židé w zemi Kananěskau usaditi nesměli. Tam
pamatowal Mogžjš lid na Hospodina, na toho ge-
diného prawého Boha. I přede-psal pro Israelity
na pokynutj Swrchowaného čisté služby Božj, kte-
réž také z wětšjho djlu w obětjch záležely. K
tomu cjlí wyhotowen byl stánek oponau ozdo-
bený, kteráž geg na dvě dělila. W gedné po-
lowici ukrýwala se archa se dckami zákona a slaula
Swatyně šwatiny; w druhé pak bylo mjsto pro

*) Z třetj knihy Mogžjšowy (18, 21. a 20, 1 - 5.) gestil
patrno, že pohané gakaus modlu *Moloch* ctili, gjž k uctě
matky swé vlastnj děti páljwaly. I židé, spustiwsě se
Hospodina, w údolj syna *Ennom* swé syny a deery ohněm
zapalowali. (Jerem. 7, 31.) Byloť pak toto údolj blíž
města Jerusalema, genuž židé *γέεννα* řjkali. O takowých
obětech, kteréž mnozj národowé, gako u p. Kartháginštj,
Fénikowé, Galowé, Skytotaurowé a ginj konáwali, také
pohanštj spisowatelé zmjnkuj. Tak napsal Q. Curtius
Rufus w děgepisu gednagjejm o Alexandru Welkém, když
dobýwánj města Tyrus wyprawuge: „Sacrum quoque
quod quidem Diis minime cordi esse crediderim, multis
seculis intermissum repetendi auctores quidam erant, ut
ingenuus puer Saturno immolaretur: quod sacrilegium
verius quam sacrum Carthaginenses a conditoribus tradi-
tum, usque ad excidium urbis suae fecisse dicuntur, ac
nisi Seniores obstitissent, quorum consilio cuncta age-
bantur humanitatem dira superstitio vicisset.“ Lib. 4.
cap. 4. N. 23.

na oltář; ale nastogte pozděgi welmi málo o čisté a etnostné žiwobyty pečowali. Domnjwaliť se, že si mohau přjzeň Božj kaupiti, a tedy hřjšného žiwota swého nelepsili. To gim sám oswjcený prorok gegich we gménu Božjm wyčjtal, řka: „Proč wyprawugeš sprawedlnosti mé, a bereš smlauwu mau w ústa swá? Ty nenáwidjš kázně a zawrhł gsi řeči mé za hřbet. Widjš-li zloděge, běžjš s njm: a s cizoložnjky spolky máš. Usta swá paušjš ke złému, a gazyk twůg skládá lsti. Usadiw se s pomluwači, mluwjš proti bratru swému, a proti synu matky swé kladeš úraz. *) Maudrý pak Sirach widěw židy po wykonaných obětjch znova neprawosti páchati, řekl gim: *Oběť spasitedlná gest pilnu býti přikázanj Božjch, a odstaupiti od wšeliké neprawosti.* **) A Hospodin wolal k zaslepeným: *Nechcť z domu twého telat, ani ze stáď twých kozlů,* ***) *milosrdenstwj chci a ne oběť.* ***)

Když se naplnil čas skrz proroky určený, slitowaw se Otec nebeský, genž láska gest, †) nad lidstwem, poslal k naprawenj geho na swět Syna swého, aby uctěnj Božj, kteréž se má konati w duchu a prawdě, ††) uwedł.

§. 4.

Nynj to, co se we swatých knihách nowého

*) Žalm 49. 16 — 20. **) Ekles. 35, 2. ***) Žalm 49, 9.

****) Ozeáš 6, 6. †) 1. Jan 4, 16. ††) Jan 4, 24

zákona a rozumné službě Boží jakožto oběti živé, swaté a Bohu ljbé, *) o oběti chwały, dobročinnosti a zdjlnosti, gjž Bůh zasluhowán býwá, **) dočjtáme, s našjm w prwnjm §. obmezeným wýměrem srowneyme, a musjme uzavřjti, že byl všecken žiwot Ježjšůw gen ustawičné obětowánj. Slova žalmisty Páně řkaucejho: *Oběti a obětowánj nechťel gsi: ale uši otewřel gsi mi. Oběti zápalné a oběti za hrjch nežádal gsi. Tehdy řekl gsem: Ay gduť. Gakož na počátku knihy psáno gest o mně, abych činil wůli twau, kterauž Bože můg rád činjm, a zákon twůg gest u prostřed srdce mého, ***)* obracuge swatý apoštol Pawel na Krista. ****) O něm platj to zúplna, gako on, neobětowal se Bohu žádný. — Gjž we swém mládenectwj řekl Marii, materi swe a pěstau nowi swému w chrámu Jerusalémském: *W tom, což gest Otce mého, musjm gá býti. †)* W giné pak přjležitosti řekl: *Nehledám wůle swé, ale wůle toho, kterýž mne poslal, ††)* Staupil gsem s nebe, ne abych činil wůli swau, ale wůli toho, kterýž mne poslal. †††) *Můgt pokrím gest, abych činil wůli toho, kterýž mne poslal, abych dokonat djlo geho. ††††)*

Nuže, w čem pak záležela ta wůle Otce nebeského, kterauž geho gednorozený Syn, Ježjš

*) Řjm. 12, 1. **) Žid. 13, 15 - 16. ***) Žalm 39, 7 - 9.

****) Žid. 10, 5 - 9. †) Luk, 2, 49. ††) Jan 5, 30.

†††) Jan 6, 38. ††††) Jan 4, 34.

Kristus činiti měl? Gaké pak to bylo djlo, kteréž měl zde dokonati? Měl gméno Božj lidem oznámiti, *) králowstwj nebeské na zemi založiti, **) a lid swůg od hřjchů gegich wyswoboditi. ***) Všickni lidé měli skrz něho k tomu poznánj a přesvědčenj přigjti, že Bůh gegich gest Otec, že ge miluge a o ně pečuge, že nic giného nechce, nežli gegich dobré, a tedy že magj naň zcela spoléhati, po gehu wůli býti, a žiwot věčný od něho důwěrně očekáwati. Ježjš měl všecky lidi gednau rodinau Božj učiniti, aby všickni audowé gsauce gedné společnosti w Boha se důwěřili, wespolek co bratřj a sestry se milowali, a gakožto synowé a dcery Božj zlého se warowali. A to učinil Ježjš skutečně. On newyhledáwal zemských statků, bohatstwj aneb cti lidské; nebo neměl, kdeby hlauw sklonil. ****) Židé ho chtěli králem učiniti; ale on prchnul, seznaw gegich úmysl. †) Mnozj ho také nenáwiděli a osočowali; ale on nepřestal dobročinně aučinkowati, učil ustawičně a dáwal vždy lidem neykrásněgšj přjklad všelikých ctnostj k následowánj. Naproti tomu nedopustil se nikdý žádné neprawosti, tak že ho i gehu nepřátele ze hřjchu trestati nemohli. ††) Konečně pak zmocniwše se ho, nakládali s tjmto swým lékařem, kterýž přišel ge léčit, †††) co s něgakým zločincem.

*) Jan 17, 6. **) Mat. 4, 17. ***) Mat. 1, 21, ****) Mat. 8, 20. †) Jan 6, 15. ††) Jan 8, 46. †††) Fer. 6. in Paras. 2 Noctur. Extract. San. Aug. super Psal. Lect. 5.

W kwetaucjm wěku geho přibili ho na potupné dřewo, na kterémž bolestně umřel, Tak byl Ježš Boha, swého Otce nebeského, poslušen až do smrti křžže. *) Celý žiwot geho byla tedy oběť, gegjžto neyznamenitějšj částka geho smrt byla, w kteréž co beránek Božj krvácek hřjch swěta sňal, **) a s{kterau i naše smjřenj ***) s Bohem dokonal; nebo položil z wážnosti k Otci swému nebeskému dle wůle geho na wykaupenj lidstwa ****) swůg žiwot dobrowolně. †) Odřekl se tedy toho, co zde na zemi člověku neymilegšjho býwá, a tjm dokázal, že mu na plněnj wůle Otce nebeského wjce záležj, nežli na vlastnjm žiwotě. Nelzeť tedy zapřjti, že smrt Ježšowa dokonánj prawé a skutečné oběti byla. Co se při židowských obětjch stáwalo, vyplnilo se také na Ježšowi: byl násilně a krvawě usmrcen, čemuž však se dobrowolně podrobil, aby skrze to neywyššj moc swého Otce nebeského, geho swatost a sprawedlnost na gewo dal, gakož i swau uctiwost, lásku, swé poslušenstw j a oddanost swau k němu potwrdil. A tak se to musilo státi, kdežto židowské oběti gen stjn ††) toho byly, co někdy Messiáš dokonati měl. — Že obzwláštně swau smrt na křži sám Pán, gakož geho apoštolé za oběť a sice za oběť smiřugjcy wyhlašowali, geště z následugjcgjho §. poznáme.

*) K Filip. 2, 8. **) Jan 1, 29. ***) Mat. 26, 28.

****) Mat. 20, 28. Šrowneyk Tit. 2, 14. †) Jan 10, 13

Šrowney Isaiáš 52, 6. ††) K Řjm. 10, 1.

§. 5.

Mogžjš, skrze něhož Hospodin lidu Israelskému swá přikázanj oznámiti ráčil, vzdělaw oltář pod horau Sinai, kázal oběti zápalné a pokogné vzdáwati, sám pak wzal polowici krwe ze zabitych telat a wlil do koflíků, djl pak ostatnj wylil na oltář. Když ale poslauchagjejmú lidu knihy úmluwy přečetl, kterýž sljbil wšecko činiti, cožkoli Hospodin nařjdl, nabraw Mogžjš krwe z koflíku, pokropil lidu, a řekl, že gest to krew úmluwy, kterauž Hospodin s nimi učinil. *) — Ježjš, Syn Božj, uzavřel swau smrtj nowau smlauwu, geho krew, gakožto krew nowého zákona, **) gest tedy také obět. A horliwý apoštol národů nabjzj Efesské we swém listu gim zaslaném: *Chodte w lásce, gakož i Kristus milował nás, a wydal se be samého za nás na smrt w obětowánj a obět Bohu u wůni rozkošňau.* ***)

W knihách nowozákonnjch nemluwj se gen o smrti Ježjšowě, gakožto oběti wůbec; wyswitát z nich také, že byla krwawá smrt geho obět smiřugjcj. Sám Pán řekl, že bude geho krew za mnohé (za wsecky lidi, ****)

*) 2. Mogž. 24, 4 - 8. **) Mat. 26, 28. ***) 5, 2. ****) Že se zde mnohými vlastně wšickni lidé wyrozumjwati musegj, poznává se nejlépe z prwuj Epistoly swatého Jana 2, 2. Poněwadž ale člowěk proto spasen nebude, když gen gméno Kristowo na gazyku nosj, (Mat. 7, 21.) swými pak skutky ho zapjrá, kdežto wjra bez skutků

wylita. *) A glž dŕjwe řekl swým ućedlnjkům hádagjcjm se o přednost w králowstwj geho: *Syn člowěka nepřišel, aby mu slauženo bylo, ale aby on slaužil, a aby dal duši swau na wykaupenj za mnohé. **)* A při gině přjležitosti řekl židům reptagjcjm, že se chlebem žiwým, kterýž s nebe sstaupil, býti prawj: *Chlěb, kterýž gá dám, tělo mé gest, kteréž gá dám za žiwot swěta. ***)*

Tak prohlašowali i swatj apoštolé oběť Kristowu na křjži dokonanau za smiřugjcj. Swatý Jan, miláček Páně, prawj: *Krew Ježjše Krista, Syna Božjho očištuje nás od wšelikého hřjchu. ****)* Paklitby kdo i zhřešil, přjmluwcé máme u Otce, Ježjše Krista sprawedliwého. *A onť gest oběť slitowánj za hřjchy naše; a netoliko za naše, ale i za hřjchy wšeho swěta. †)* A swatý Petr, toto knjže apoštolské, napsal zas: *Ježjš hřjchy naše na swém těle sám wnesl na dřewo. ††)* A wywolená nádoba swatý Pawel wolá zas: *Kristus na shlazenj hřjchu skrze oběto-*

mrtwá gest (Jak. 3, 26.): mohloby se ono wygádřenj „za mnohé“ i dle litery wzjti. Nebo ačkoliw Ježjš za wšecy lidi umřel, nebuda předce wšickni spaseni, mohaut se tedy těmito *mnohými* wyrozumjwati onino, gesto skutečně wěčného blahoslawenstwj dogdau. (Schnappinger über Mat. 20, 28.) *) Mat. 26, 28. Mar. 14, 24. Luk. 25, 20. **) Mar. 10, 45. ***) Jan 6, 52. ****) 1. Jan 1, 7. †) 1. Jan 2, 1-2. ††) 1. Petr. 2, 24.

wátnj sebe samého ukázal so.) Bůh byl zagisté w Kristu smiřuge swět s sebau, nepočjtage gim hrjchů gegich, a složil w nás to slowo smjřenj.**)* Když gsme geště hrjšnjci byli, podlé času Kristus umřel za nás.***)

Konečně pak ukazuje týž apoštol Páně, že pro naše smjřenj s Bohem dosti učiněno bylo, když Kristus gednau umřel, tak že tato oběť geho pro wšecky časy we swé platnosti stogj: *Takowéhoť zagisté nám slušelo mji biskupa, swatého, newinného, neposkurněného, odděleného od hrjšnjků, a genžby wyššj nad nebesa učiněn byl, kterýž nepotřebuge na každý den gako onino kněžj (dle řádu Aronowa) neyprw za swé vlastnj hrjchy oběti obětowati, potom za hrjchy lidu; nebo to (poslednj) učinil gednau, samého sebe obětowaw. ****)*

Tento gednu oběť obětowaw za hrjchy, na wěky sedj na prawici Božj. †)

Gak se ale Pán o to postaral, aby nikdy k zapomenutj nepřišlo, že dal z pauhé lásky, gakožto dobrý pastýř swůg žiwot za owce swé, ††) okáže § následugjcj.

§. 6.

Přjgemněgšj oběť Bohu nemůže býti, gakož ta byla, kterauž geho gednorozený Syn Ježjš Kristus na křiži dokonal. Na tu neměli také wyzna-

*) K Žid. 9, 50. **) 2. ko Kor. 5, 19. ***) K Řjm. 8, 8 - 9. ****) K Žid. 7, 26 - 27. †) Tamž 10, 12. ††) Jan 10, 11.

wači Ježjšowi nikdy zapomenauti. Protož mage Spasitel náš, tento newinný beránek, krváceti, slawil tuto oběť swau se swými uředlnjky giž napřed při swé poslednj wečeři; nebo proměnil swau všemohaucnostj chléb a wjno we swé neyswětějšj tělo a krew swau, což w způsobách chleba a wjna swým uředlnjkům k požjwánj podal. Wečeři Páně uznawali také swatj apoštolé za skutečnau oběť. Swatý Pawel nazýwá Krista knězem podlé řádu Melchisedechowa. *) Melchisedech obětowal — gak gsme w prwnjm § okázali — chléb a wjno. Totěž učinil i Ježjš při poslednj wečeři swé, s tjm toliko rozdjlem, že tyto částky we swé tělo a w krew swau proměnil. Swatý *Cyprian* prawj: „Kdož gest wjce kněz Boha neywyššjho, nežli náš Pán Ježjš Kristus, genž oběť Bohu Otci přinesl, přinesl pak tauž, kterau Melchisedech obětowal, to gest chléb a wjno, totiž swé tělo a krew swau.“***) Ano wždyť pak se při wečeři Páně, všecho nacházelo, čeho k oběti potřebj gest. Pán Ježjš položil něgakau wzácnau věc, sebeřsamého, swé tělo a krew swau w způsobách chleba a wjna giž napřed *za život swěta*, ***) aby skrze to swau uctiwost, lásku a poslušenstwj k Otci nebeskému okázal, a swé apoštoly tjnto pokrmem a nápojem k životu věčnému nakrmil a napogil. Obětowaw pak w způ-

*) K Žid. 5, 6. **) Ep. 36. ad Caecilium. ***) Jan 6, 51.

sobách chleba a wjna swé tělo a krew swau, do-
ložil wýslovně: *To činíte na mou památku.* *)
Wečeře Páně měla tedy se wztahowati na krwawau
oběť Ježšowu, gakož i na Boha, genuž se Pán
obětowal, a wždy trwagjej oběťj nowého zákona
býti. Za takowau bylat také po wšecky časy u-
znána. Giž o prwnjch wěřcjej se dočjtáme, že
trwali w učenj apoštolském a *w zdjlnosti lámánj
chleba.* **) Chléb dle přjkladu Ježšowa od těch,
gimž to Pán poručil, lánaný, býwal wždy w tělo
Kristowo proměněn, w čemž podstatnost této oběti
záležj. A swatý Pawel nazýwá Krista beránkem weli-
konočnjm za nás obětowaným. ***) Křesťané magj
tedy od toho času, co Kristus na křjži umřel, wždy-
cky takořka welikau noc, a poněwadž welikonočnj
beránek giž w starém zákoně za oběť powažowán
býwal, ****) tedy i křesťané, slawjce dle poručenj
Páně gehu wečeři, oběť konagj. Pak těšj týž a-
poštol na wjru obrácené židy, gešto sobě stěžo-
wali, že se co křesťané wšelikých obřadů, nemagjce
žádných takowých oběťj gako dřjwe, odřjci mu-
segj, následugjcjmj slowy: *Máme i my oltář, z
něhož nemagj moci gjsti ti, kteříž stánku slau-
žj.* †) Oltář stogj zde mjsto oběti, kteráž naň
wložena býwá, a gjž se zde nic giného wyrozu-
mjwati nemůž, nežli wečeře Páně. Že gest tato

*) Luk. 22, 19. **) Skut. ap. 2, 42. ***) 1. ke Kor. 5, 7.

****) 2. Mogž. 23, 18. u 34, 25. †) K Žid. 13, 10.

skutečná oběť, kterauž Kristus swým apoštolům konati welel, toho swědkowé gsau nám i učitelé cjrkewnj hned z prwnjch časů křesťanských.

Swatý *Irenaeus*, kterýž w druhém stoletj po Kristowě narozenj žiw byl, napsal o Pánu takto: „Nowého zákona nowau podal oběť, kterau cjrkew přigawši we všem světě Bohu obětuge.“ *)

A we čtvrtém stoletj napsal swatý *Řehoř Nyssenský*: „On (Kristus) zabjgj sebe samého za nás, gest kněz, i spolu onen beránek Božj, kterýž snjmá hříchy swěta.“ **)

Swatý *Jan Zlatoustý*, učitel cjrkewnj z téhož věku, prawj zas: „Na mjstě howad poručil, abychom geg samého zabjgeli a obětowali.“ ***)

Swatý *Ambrož*, také z téhož stoletj učitel, prawj: „Ačkoliw se zdá, gakoby Kristus nynj wjce neobětował; předce tomu tak nenj. On sám býwá obětován, když se geho tělo obětuge.“ ****)

W pátém ale stoletj napsal swatý *Augustin*: „Sám on wtělený Bůh ustanowil ze swého těla a krwe oběť podlé řádu Melchisedechowa.“ †)

Že wečeře Páně oběť nowozákonnj gest, potwrzugj kromě výše uwedených všickni ostatnj učitelé cjrkewnj, ba i w pozdějšjm věku geden

*) Lib. 4. adv. haeres. cap. 32. **) Orât. 1. in Christi resur. ***) Hom. 24. in 1. Corinth. ****) In Psalm. 38.

†) Conc. 2. in Psalm. 33.

učený protestant *) napsal takto: „Gisté gest, že Irenæus a všickni, kterýchž spisy máme, otcové s apoštoly buď sauwěcj aneb po nich neydřjwe nastupugjcj swátost oltářnj za nowého zákona oběť uznávali, a to že nebylo zvláštnj gednotliwé cjrkwě neb gednoho učitele, nýbrž všeobecné cjrkwě weřegné učenj a obyčeg, což tato od apoštolů, apoštolé od samého Krista wyučeni bywše obdrželi.“

Wečeři Páně slawila také wždycky cjrkwě katolická a s nj spolu i východnj čili Řecká gakožto oběť, *mšj swatau*, neboli *oběťj mše swaté* gi nazýwagjc, což¹ patrné gest z knih k weřegným službám Božjm určených a předeptsaných. Protož wyřkla také všeobecná cjrkwě: „Swatau, žiwjcj a nekrwawau w chrámjch konáme oběť.“ *) Řekl-liby kdo, že se při mši Bohu prawá a zvláštnj oběť nepřinášj, aneb že obětowati nic giného nenj, nežli dáwati nám Krista k požjwánj, proklet buď! ***)

Nynj gest třeba okázati, zdali za našich časů mše swatá tak gako za starodáwna slawena býwá s ějmž ale nowý § začneme.

*) Arnošt Grabe, kazatel w Londýně, genž se až do swé smrti (1711) wydávánjm spisu neystaršjch cjrkwěnjch učitelů zanášel. Annot. ad Libr. 4. Irenaci adversus haeres. cap. 32. nunc 17. **) Conc. Ephes. I. in^o declar. 9. Anath. II. ***) Conc. Trid. sess. 22. Canon. 1.

§. 7.

Zapřijti owšem nemůžeme, že Pán stolowāw na wečer před smrtj swau se swými učedlnjky gen obyčegného raucha užjwal, gakož i chléb a wjno u obyčegného stolu we swé tělo a krew swau proměnil. Tak se nepochybně i swatj apoštolé a prwnj náměstkowé gegich zachowali; ale gak mile se ona strašliwá bauře, na počátku proti cjrkwí Kristowě zurjcej, utišila, nedala se tato co čistotná newěsta Kristowa, nemagjcej poskwřny ani wrásky, *) od židowské cjrkwě zahanbiti. Sám Hospodin nařjdlil pro Arona, gakožto neyvyššjho kněze starozákonnjho, též i pro gehu syny co kněze, zwláštnj raucha wyhotowiti a oltář poswětiti. **) Když medle celj národowé, ba i knjžata a králowé gegich, odřeknuwše se pohanstwj, wjru Kristowu přigali, bylať cjrkw Páně w stawu i swé rozdawače tagemstwj Božjch ***) na slušný způsob odjwati, chrámy a oltáře pro weřegné služby Božj stawěti a swětiti; to však tjm wjce, gešto od Pána splnomocněna byla, aby w náboženských věcech nařizowala. ****) Pročež neopominula také pro obětugjcej kněžstwo wšeliké obrady předpisowati, aby tak důležité konánj, pokud možná, co neyslawnějšj učinila.

Zatjm ale pozná každý upřjnně powažugjcej,

*) K Efez. 5, 27. **) 2. Mogž. 28, a 29. ***) 1. Ko Kor. 4, 1. ****) Mat. 18, 18.

že w těchto od cirkwe ustanowených obřadech vlastně obět nezáleží. Co od samého Krista Pána ustanoweno a nařženo bylo činiti, w tom cirkew Božj nikdy změny nečinila. Swatj Ewangelistowé wypisugj nám, co Pán při poslednj wečeři své gakožto oběti konal, následowně:

Swatý Matauš. *Ježjś wzał chléb, a dobrořečil Bohu, i lámal, a dával učedlnjkům swým, a řekl: Wezměte a gezte: toto gest tělo mé. A wzał kalich djky činil, a dal gim, řka: Pjte z toho všickni; neb to gest krew má nowého zákona, kteráž za mnohé wylita bude na odpuštěnj hřjchů.*)*

Swatý Marek. *Ježjś wzał chléb, a dobrořečiw lámal, a dával gim (apoštolům) řka: Wezměte: Toto gest tělo mé. A wzał kalich, djky čině dal gim, a pili z něho všickni. I řekl gim: Tato gest krew má nowého zákona, kteráž za mnohé wylita bude.**)*

Swatý Lukáš. *Ježjś wzał chléb, djky činil, a lámal, a dával gim řka: Totoť gest tělo mé, kteréž se za wás dává. To čiňte na mau památku. Též i kalich dal gim, kdyžodwečeřel, řka: Tentoť gest kalich, nowý zákon w mé krwi, kteráž za wás bude wylita.***)*

A swatý Pawel. *Pán Ježjś w tu noc, w kterauž zrazen byl, wzał chléb a djky čině lámal,*

*) 26, 26 — 28. **) 14, 22 — 24. ***) 22, 19 — 20.

a řekl: Wezměte a gezte: toto gest tělo mé, kteréž za wás na smrt wydáno bude. To činite na mau památku. Takž wzal i kalich, když powčeřel, řka: Tento kalich gest nowá smlauwa w mé krvi. To činite, kolikkrátkoli pji budete, na mau památku.)*

K oběti nowozákonnj od Ježjše ustanowené a nařizené gest tedy třeba chleba a wjna. Tyto věci musegj se od biskupů a kněžj, gakožto 'prawých náměstků swatých apoštolů a učedlnjků Páně s djkůčiněnjm odělití a Bohu odporučiti, aby se gich wjce co wšednjch pokrmů neužjwalo. Tito musegj nad chlebem řkati: „Toto gest tělo mé,“ a nad wjnem: „To gest krew má.“ Pak gest třeba, aby způsobu chleba lámali a tělo i krew Páně w způsobách chleba a wjna požjwali. Konečně pak to wšecko musegj na památku Ježjše Krista, genž se Bohu pro spasenj lidského pokolenj obětowal, činiti. A právě z těchto neyznamenitějšjch částek záležj i podnes mše swatá. Gsaut pak: obětowánj, pozdwihowánj a přigjmánj.

Při obětowánj wezme kněz chléb a wjno, a oddělené tyto dary Bohu wěnuge. Při pozdwihowánj obnowuge to, co se při poslednj wečeři Páně stalo, a co i Ježjš swým učedlnjkům konati nařjdl. Pozemský dar proměňuge se w nebeský, co bylo chléb a wjno, stává se tělem a krwj Páně.

*) 1. ke Kor. 11, 23 — 25.

Před přigjmáním uznáwage kněz nehodnost swau, aby Pán pod geho střechu wegjti ráčil, prosj, aby gens slowo řekl, a geho duše že uzdrawena bude. *) Pak přigjmá tělo i krew w způsobách chleba a wjna, **) a s tjm se vlastně oběť dokoná.

Cožkoli se geště kromě těchto třj neyzname-nitějšjch částek při mši swaté děge, přede-psala cjrkew swatá. Wšecko má ale krásné významy, kteréž zde obšjrně uwáděti nenj aučel pagednánj tohoto. Toliko nám geště zbýwá okázati, gaká oběť mše swatá gest.

§. 8.

Poněwadž Pán wšecky židowské oběti zrušil, a mjsto nich tu oběť ustanowil, kterau sám Bohu wykonal, můžeť se očekáwati, že gest mše swatá gakožto wždy trwagjcj památka krwawé oběti Je-žjšowy na křjži dokonané, oběť dokonalá. Sám Hospodin dal giž napřed o nj swé zaljbenj na gewo. *Od východu slunce až na západ weliké gest gméno mé mezi národy, a na každém mjstě kadj se a obětowána býwá gménu mému*

*) „Quando sanctum cibum, illudque incorruptum accipis epulum, quando vitae pane, et poculo frueris, manducas et bibis corpus et sanguinem Domini, tunc Dominus sub tuum tectum ingreditur, et tu ergo humilians te ipsum imitare hunc Centurionem, et dicito: Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum &c.“ Origenes Hom. 5. in div. nov. Test. locos.

**) Srowney co židowštj kněžj při suché oběti z mauky bělné záležegjcj činiti musili. 3. Mogž. 6, 14 — 18.

oběť čistá. *) Musjt tedy w nj býti všeco spo-
geno, co gindy oběti Bohu přjgemné činilo. Giž
w druhém § podali gsme přčiny, z gakých prw-
nějšj lidé obětowáwali; z třetjho pak gsme § po-
znali, že z týchž pohnutj také Mogžjš Hospodinu
obětowati nařjdl. Nahražugjc naše nowozákonnj
oběť všelikeré starozákonnj, **) ba i o mnoho ge
přewyšugjc, ***) gest tedy neyprwé takowá, skrze
kterau Boha *ctjme* a gemu se *klanjme*. Wždyt
pak gest prawé a skutečné předstawenj oběti Je-
žjše Krista, genž byl Boha poslušen až do smrti
křjže. ****) Při mši swaté obnowuge se dle wey-
slovného nařzenj Ježjšowa gehu poslednj wečeře,
a tau slawil Pán skutečně giž napřed smrt swau,
kterauž z uctiwosti a z poslušenstw k Bohu pod-
staupil, — Magjc se ale Pánu Bohu swému
klaněti, a gemu samému slaužitj, †) nesmjme tedy
tuto oběť nikomu kromě Boha obětowati. „Ačko-
liw gest obyčeg w cjrkwí časem některé mše k u-
ctěnj a upamatowánj swatých weleslawiti, předce
tomu toto neučj, žeby se gim měla oběť vzdáwati,
nýbrž gen Bohu, kterýž ge korunowal.“ ††)

Mše swatá gest pak takowá oběť, kterauž Bo-
hu na *poděkowánj* za obdržená od něho dobro-
dinj přinásjme; poněwadž i Kristus swau poslednj
wečeři s djkůčiněnjm slawil, a gi prawě tak sla-
witi nařjdl. Swatý Augustin prawj: „Poznals w

*) Malach. 1, 11. **) Dom. 7. post Pent. in Secr. ***)
Fer. 2. post Dom. ss. Trim. in Secr. ****) K Filip. 2.
8. †) Mat. 4, 10. ††) Conc. Trid. sess. 22. cap. 3. de
mis. in hon. Saac.

které oběti se říká: díky vzdávejme Pánu Bohu svému.“*) Také gi konáme proto, abychom skrz ze zásluhy Ježíše Krista všechny tělesné i duchovní potřeby od Boha *wyprosili*. Sám Pán řekl, abychom o všechno we gménu geho prosili. **) Giž w starém zákoně obětował *Dawid* Hospodinu s tau prosbau, aby morowau ránu z geho říše milostiwě odvrátil, a hle byl wyslyšán.***) Napodobně učinil *Oniáš* neyvyšší kněz za uzdrawenj *Heliodora*, a Pán darował tomuto život.****) Mělbaby snad naše obět nowozákonnj menšj moci do sebe mjtj? — Odstupiž od nás tak utrhačné pomyslenj. Swatý apoštol Pawel napsal Řjmanům: *Bůh ani vlast-njho Syna swého nešanował, ale za nás za všecky vydal geg, i kterak by také s njm nedal nám všech věcj?* †) A swatý otec Augustin dává nám swědectwj, s gakým prospěchem za geho časů prosby w nowozákonnj oběti přednášeny bý-waly. ††)

Z té přjčiny může i za mrtvé obětována býti nebo neumřel Pán gen za nás, ale za všechny lidi a proto i za naše zemřelé spolubratry, kteréž přimši swaté geho milosrdenstwj odewzdáváme. Právě tjmto orodovánjm vyplňugeme ono weliké přikázanj nikdy newypadagjcj lásky, †††) k gehožto

*) Ep. 57 - ad Dardanum. **) Jan 14, 13 - 14. ***) 2. král. 24, 25, ****) 2. Macha. 3, 32 - 33. †) Řjm 8, 32. ††) O městě Božjm lib. 22, c. 8. †††) 1. ke Kor. 13, 8.

plněnj Pán swé uředlnjky práwě před ustanowenjm této oběti tak důtkliwě nabjzel. *)

Swatý *Cyryll* Jerusalémský prawj: „Potom zpomeneme také na ty, kteříž zesnuli, neyprwé na patriarchy, proroky, mučedlnjky, aby Bůh na gegich prosbu naši modlitbu přigal. Pak se za zemřelé swaté otce a biskupy a wšecky wůbec, gesto mezi námi žiwi byli, modljme.“ **) Také rozhodla wšeobecná cirkew: „Netoliko za hřjchy, tresty, zadostučiněnj a giné, potreby wěřejch žiwých; ale i za mrtwé w Kristu gestě zúplna neočistěné dle apoštolského podánj řádně obětuge se. ***)

Konečně pak se mše swatá i pro *smjřenj* nás konáwá; nebo předstawuge obět Ježjšowu na křži, a ta byla smirugjcj. Sám Ježjš řekl při poslednj wečeři swé, kteráž se při mši swaté obnowuge: *Tento kalich gest nowý zákon w mé krvi, kteráž za wás bude wylita.* ****)

„W cirkwi Božj — prawj sw. *Leo* — nebylo by ani prawého kněžstwj, ani prawé oběti, kdyby w nj krew neposkwrněného beránka za hřjch podstatně obětowána nebyla.“ †)

A swatý *Tomáš* Akwinský, genž! pro swůg newinný způsob u wyučowánj angelským učitelem slowe, prawj zas: „Nekrwawá obět mše swaté při-

*) Jan 13, 34. a 15, 12. a 17. **) Catech. 23. mystag. 5.

) Conc. Trid. sess. 22. cap. 2. *) Luk. 22, 20.

†) Ep. 6. c. 2.

nášj to samé dobré a spasenj, gež krawawá oběť na křjži weškerému pokolenj lidskému přinesla.“*)

Nekatoljci nám ale namjtagj, uwozugjce slow apoštola Páně, že se Kristus gen *gednau* za hřjchy lidu obětowal, **) že *gednu* oběť za hřjchy obětowaw, na wěky na prawici Božj sedj ***) — My neupjráme, že se Ježjś gen *gednau krawawě* na křjži za hřjchy obětowal; ale to gistjme, že to neučinil co kněz dle řádu Melchisedechowa. Melchisedech newykonat žádnau krawawau oběť; nebo obětowal gen *chléb a wjno*. Poněwadž gest ale náš milý Pán dle slow toho samého apoštola Páně kněz *na wěky* podlé řádu Melchisedechowa ****); musjt se tedy gakožto *takowý* gestě ustawičně obětowati, a to činj při mši swaté. Z té přjčiny neprawj také kněz při pozdwihowánj: „Toto gest tělo Kristowo“; ale vlastnjch slow Krista obětugjcjho sebe samého užjwá, řka: *Toto gest tělo mé*.

* *

Ó gak potěšitedlné musjt to tedy pro nás katolické křesťany býti, když se tentýž Spasitel nás, genž pro wykaupenj lidského pokolenj krawawau smrtj na křjži umřel, gestě každodenně nekrwawým způsobem, ačkoliw newiditedlně, skrz kněžské ruce při mši swaté obětuge, nepřestáwage tak našjm prostřednjkem †) u swého Otce nebeského

*) In cap. 6. de Isa. Lect. 6. **) K Žid. 7, 27. ***) Tamž 10, 12. ****) K Žid. 5, 6. Srowney: Žalm 109, 4. †) K Žid. 9, 15.

býti. Gaká to útěcha pro nás stogjcj tak blízko u toho, *kterýž gest blesk slávy Božj, a obraz podstaty geho,**) *obraz Boha neviditelného,***) *gemuž všeliká moc dána gest na nebi i na zemi,****) *genž gest sám mocný, Král nad králi, a Pán nad pány,*****) *hlava všeho knjžetstva i mocnosti!†*) — Ó swatá, draho-cenná oběti oltárnj! neměli-libychom si tebe váži-ti, powážjce, že se sám wtělený Syn Božj w přj-tomnosti swých angelů obětuge? — Možná-li, že předce od mnohých zneuctěna býwáš?! A měliby mezi takowými, ach nastogte! i poswěcenj slúho-wé Páně býti? — Gakát to ohawnost, když onen gazyk, který Boha nebes i země dolů wolá a w sobě nese, napotom (gakž to swatý Augustin opla-káwá) sám se rauhá, když ony ruce, přes které takořka krew Kristowa stýká, bahnem hřjchů se poskwrňugj!††) Když ústa, kteráž swatému Ewan-gelium zaswěcena gsau, a kdežto swatý *Ber-nard*†††) i žertowné řeči laiků tak přjsně kárá, k hřjšnému šprýmowánj se otwjrágj! — Gakét to pohoršenj, když někteřj pomazanj služebnjci Páně, kterjž w nábožnosti a swatosti ostatnj lidi, gako nebesa zemi, magj předčiti,††††)

*) K Žid. 1, 3. **) Kc Kolos. 1, 15. ***) Mat. 28, 18. ****) 1. K Tim. 6, 15. †) Kc Kolos. 2, 10. ††) Apud Molin. Instruc. sacr. †††) L. de 2. consid. c. 13, ††††) Isidor Pelusiota 1. 2. Ep. 205.

wětšj horliwost w zheyralých společnostech nežli u stolu Páně na gewo dáwagj, tu neydražšj oběť co neyrychlegi, gakoby gi o záwod konali, odbýwagjce! — Ó kýž by všickni nowozákonnj, práwě zřizenj kněžj, kdežto gegich důstogenstwj mnohem předněgšj gest královskeho, *) přistawpiwše k oltáři Páně, wždycky tuto wznešenau oběť k oslawenj gměna Božjho, k obnowenj památky Ježjše Krista, k wzdělánj a spasenj gak lidu, tak i k swému užitku s prawau wraucnostj a nábožnostj konali, kýžby pamětliwi byli slow apoštola Páně: *Wšecko poctiwě a podlé řádu at se děge, **)* a na wýstrahu proroka Božjho: *Zlořečený, kdo dělá djlo Hospodinowo lsiwě! ***)* nikdý nezapomjnali, —

6. *Obrácenj sw. Augustina.*

Od

Josefa Zimmermanna,

kaplana u sw. Hawla.

W zástupu mužů, oblohu cjrkewnj ozdobugj-
ejch, skwj se gako neygasněgšj hwězda sw.

*) Sw. Jan Zlatoustý Hom. 5. in Is. **) 1. Ke Kor. 14.
40. ***) Jer. 48, 10.

Augustin. Gasnost rozumu, bystrost mysli, ohniwá obrazotwornost, něžnost a ušlechtilost citů, neustupná vůle byly vlastnosti, genž praudem času prudce hnány, muže znamenitého i we wlnobitj všelikého blauzenj strhly. Než i w blauzenj tyto vlastnosti, wznešeným duchem, pozorovánjm sebe samého a citem prawdy ostrjhány bywše, k saudné stolici rozumu, by počet takorka z wladarstwj swého vydaly, dostawiti wždycky se musely. Toto blauzenj neboli chozenj po mjstech pustých a suchých za prwnjch časů wěku *Augustinowa* puzeno bylo rozbauřenými žádostmi, zwláště ale nádhernostj. Aby pak w žiwotě, k němuž dotčenými vášněmi přiwáben byl, setrwal, k swému osprawedlněnj kolo weškerého i scestného zdánj i wšj swětské maudrosti proběhl; a wšak maudrost ta w době nebeského wnuknutj, gako krutý nepřjtel w zápasu, poražena bywši, muže znamenitého k přesvědčenosti přiwedla, wedlé kteréž swá wyznánj započjná, řka:

„Tys nás stwořiti ráčil k sobě, a duše naše odpočinutj nenalezá, dokawad neodpočjwá w Tobě“!

W parných kraginách Afrických, a sice w městě Numidickém, Tağaste řečeném, kdež ohniwé podnebj obrazotwornost rozpaluge: spatřil *Augustin* r. 354 swětlo žiwota otcem pohanským, kterýž *Patricius* slaul, a matkau, wůbec známau, zbožnau *Monikau*, gegjž srdce giž tehdaž wláhu sw. křesťanské wjry zawlaženo bylo. A protož

gako něžnau bylinu w sadě rozmanitém, pěstowala pečliwá matka autlowěkého synáčka swého, Hlasem angelským; neyswětěgšj gméno Ježjś oslawugjc, zwláštnj city wážnosti k tomuto na nebi, na zemi i w propasti neywznešeněgšjmu gmenu, w autlém srdci pacholete wzbuzowala, wážnosti, kteréž zbawen nebyl, i když wlnobitjm všelikého blauzenj w negedné twářnosti plynul. Mimo to drahá máť wraucně o to pečowala, by synáček w pospolitosti zbožných sluh Božjch žil, kteréž poznánj prawého Boha w srdce geho snažně wštěpowali.

Než gako mladý bugný oř, když neopatrně uzda se popustj, odchýliw se od prawé dráhy, w propast se řjtj: nápodobně i Augustin propuštěn z materské i zbožných mužů kázně, na hlubinu zmatenosti uwržen byl, když totiž napotom cwičen gsa w městě Medaura řečeném, toliko w tom zaljbenj měl, co ohniwau obrazotwornost rozpaluge; zwlášť pak mythologické powjdky a smyšlenj skutkové bůžků pohanských roznjcenau mysl gjmali. Z této ohniwé obraznosti wywinula se náklonnost, diwadelnj hry widěti, a widěné spolu prowozowati tak, že tato náklonnost, giné výborné schopnosti náramně trávila. Na ten konec pilně gazyku latinskému se učil, a w uměnj prospjwal. Pěstaunowé a učitelowé, kteréž u výborných schopnostech toliko swé sláwy hleděli, newčasnu chwalau giž duchem nádhernosti nadšené pachole neprozřetedlně wynášeli, a tak dautnagjcj giskru

nenasytné tížádsti w plápolagjcj plamen rozžžali. W šestnáctém roku swého žitj, Augustin opět do swé otčiny přišed, skwěl se sice všelikým uměnjm, a však nebyl bez porušenj mrawů. Tedy došel wěku dospělegšjho, wjce otcowské, nežli materské kázni w domě podroben byl. Než swobodau, gjž otec uzdu zcela popustil, zbauřily se w něm nezřjzené žádosti mrzkého a wilného žiwota. Zbožná, starostliwá matka, co se děge seznawši, aupěnlivě prosila a přjsně napomjнала, by se střeht smilstwa a cizoložstwa; a však tyto prosby gegj a přjsná napomjnánj, giž zdiwočilý syn za zpozdilau bázliwost a ženskau přepiatost mage, chowal w srdci swém gedowaté sjmě, gehož owoce brzy se ukázalo.

Za rok w Tağastě, w domě otcowském, po-byw, do Karthaginy za přjčinau wyššjho uměnj se odebral, načež do téhož hlawnjho města řjše řjmské na cestu se wydal, kdež tehďáž porušenost mrawů, gako morowá rána se byla rozlila. W Řjmě uměnjm nad mjru prospjwal a wšecky giné swými schopnostmi přewyšowal, tak že i učitelowé zwědawosti, gako praudem dále a dále se wyléwagjcj, giž sotwa zadost učiniti mohli. Zwlast pak uměnjm řečnictwj, zeměměřictwj a hudby se zanášel a všelikými ginými předměty; i pochopil brzy tak rychle a auplně wšecko, že spisům Aristotelowým lépe wyrozuměl, a swětlegšj wýklady činil, nežli neybystřegšjho a neyoswjceněgšjho ducha mudrcowé a učitelowé časů tehdegšjch. Ay, tu na wrcholj

mnohého uměnj a na wyšinách swětské maudrosti se potácegjcy mladjk nade wšecy giné učené muže hrdě se wypjnal; a však gako pýchau hrdě wzhůru se pnul, nápodobně mrzkostj žiwota hluboko linal se, spogiw se s gednau osobau, w obcowánj tom nemanželském ohniwým prutem žárlivosti a hlodagjcy podezřelostj mrskán, u weliký hněw nezřjčka se rozpálil. I zplodil syna, gemuž dal gméno *Adeodatus*.

Předce však poslednj giskra citu ušlechtilého a počestnosti newyhasla w srdci gehu. U prostřed bauře gizliwých náružiwostj a wrělých wášnj neslyšel sice Augustin ljbezného hlasu spanilé etnosti uwnitř se ozýwagjcyho; a však čtenjm spisů Marka Tullia Cicerona pozorliw učiněn byl na žiwot wznešeněgšj a ušlechtilegšj. *) A tu gako na rozcestj, w strastném zápasu, gako mezi dvěma ohniwými slaupy, nad hlawau w plamen se srážegjcmi, stoge, konečně k zboru Manicheyských kacjřů se přichýlil. **) Wychwálená spořádanost,

*) Wedlé zpráv cjrkewnj historie, od Weleb. Theod. Katterkampa mjuj se tuto čtenj Ciceronowa „*Horicensia*“ ginj ginák smeyšlegj.

**) Manicheysťj kacjři tak nazwanj po Manesowi čili Manicheowi, rodem Persanu, kterýž za času Perského krále Ardšira (Artaxerxa) proti Řjmanům bogowal. Načež zbraň složiw, učil, gakož všiekni ģnostičťj východnj mudrcowé s nepatrným rozdjlém učili, že wšecy na swěte od dwau bytnostj půwod swůg běre. Prwj asice dobruu bytnost nazýwali: Hora - Mezdao; (Or - Muzd) druhau pak, a to zlau, gmenowali (Ar - Iman.) Prwn

sprostnost a domnělá světllost Manicheyského učenj ljbila se ctižádosti Augustinowě; dobyté wjtězstwj nad mnohými, toliko mělce u wjře wycwičenými katoljky nádhernosti powýšiwši, drzosti přidalo; až konečně Augustin milerád i tau myslénkau se kogil, že ne on sám, nobrž giná zlá bytnost uwnitř w sobě též skrytá, přjčinau všeho zlého gest. Od dewatenáctého tedy roku wěku swého přiwáben byl tjm wšjm ke zboru Manicheyských, *) ač se wšj opatrnostj, scestným smeyšlenjm učenj tomuto se oddal; nebo zdařilost gasného rozumu kázala, základu Manicheyského hbitě nastrogeného sesnowánj zkaušeti, což čině, se přeswědčil, že důwody, gichžto Manicheowé k bráněnj swého zdánj užjwali, toliko na wětru gsau staweny.

I w Řjmě brzy se mu zoškliwilo, protož do

sjdlo swé má w swětle: druhá této stogj na odpor w temnosti; protož knjže [temnostj půwod všeho zlého. Zgewenj swětla Manicheowé wykládali přjstjm Kristowým na tento swět, když totiž, (gakž i gistý Sabellius učil), přišed Kristus na tento swět gako paprslek slunečnj, w čas utrpenj na dřewě křjže, genž toliko utrpenjm býti se zdálo, opět do swého slunečnjho lůna se wrátil. Duch sw. že w powětřj sjdlj, prawili a učili. Zawrhugjce starý zákon, dokládali, že půwodec gecho gest Ar-Iman; a [wšak i sw. pjsem nowého zákona nepřigjmali všech, a která přigali, ta změnami porušili.

*) Wškerý zbor měl i neywyššj hlauwu, Krista předstawugjej; 12 učitelů, na mjstě 12 apoštolů; 72 biskupů, na mjstě 72 učeďnjků [Páně. Slawnosti swé konali w neděli a w pondělj s twářj k slunci a k měsijci obrácenau a t. d.

Mediolánu se odebraw, weřegně wýmluwnosti řečnické učil. W tom též lidnatém městě sw. Ambrož čisté slowo Božj se zwláštňj gemnostj a přemilau zďarilostj hlásal. I uslyšew Augustin dle powěsti o slawném muži, zwědawostj puzen, zdali wedlé zákonů řečnických wyhlášený kazatel klidu mluwj, do chrámu přišel; nebo žeby tam prawdy se dowěděl, na to ani nepomyslił, a to tjm méně, čjm wjce rozgitřenj audowé zboru Manicheyského cjr-kew katolickau hanliwými wýpady, gakožto porušenau a z prawdy wypadlau, zlehčowali. Než neyprwé gat byw mjrnau, sprostnau a gasnau řečj Biskupa welebného, srdcem okřál, a podiwným občerstwenjm duch gehu zaplesal, nemoha odolati maudrosti ducha, kterýž mluwil: twrdot gest mu bylo, proti ostnu se zpěčowati. *) Nemálo se podiwił, s gak podiwnau bystrostj ducha muž Božj wšecky námjtky Manicheyských, proti starému zákonu činěné, zwrátil. A giž giž počal pykati swé lehkowážnosti, kterau cjr-kew katolickau hanau a potupau byl stjhal; neboť giž poněkud nahlédł, že žádné moci nepřemohau tuto předrahou choti nebeskau; než o gegj wjtězoslávě dosawad geště se byl nepřesvědčil, a giž giž zboru Manicheyskému wýhost dáti umjnil, cjtiv w srdci swém, že toho, čeho se mu nedostává, gedině we gménu a mocj Ježjše Krista, Syna Božjho, dogjti možná.

*) (Act. VI, 10, X, 5.)

Právě w té době, když w tomto spasitedlném rozgjmánj pohřjžen byl, přišla i zbožná, wraucně syna swého milugcej matka, Monika, do Mediolánu, kterážto neyprwé nad synem swým užásla, an w zápasu krutém, zaufanliwě sobě počjnal, zdali kdy prawdy se dowolá; než w srdci swém potěšena byla, že zboru Manicheyskému výhost dal.

Gakož ale každá wěrná duše w dobách strastných neyprwé srdečnau modlitbau swé autočiště k Otcí swětél běře, nápodobně i zbožná Monika wzchûru k trûnu božského smilowánj mysli obrátiwši, té medoplynaucj a neomylné naděge byla, že Bûh, kterýž mocen gest vzdělati a dědictwj dáti, i Augustina swětlem swé prawdy oswjťj.

Když tedy Augustin neywětšj snažnostj wšech prostředků w swém rozumu vyhledáwal, by žádaného došel cjle, kterého však toliko pewnau a žiwau wjrau dogjti možná, wzňala se w něm wraucj taužebnost žádati o pomoc oswjceného Biskupa Ambrože, gehož u zwláštnj uctiwosti w srdci swém chowal. Přjbytek zbožného muže každému obtjženému, auzkostj stjsněnému a odpočinutj duši hledagjcjmu otewřjn byl; než nebylo snadno s mužem, moci a milosti plným saukromj pohoworití, an množstwj wšelikých lidj pořád k němu se hrnulo, za dob ale odprázdněných, bohomyslný Ambrož w tak hlubokém rozgjmánj pohřjžen býwal, že se Augustin ostýchal muže zbožného z nábožného sněnj wytrhowati. Nezbywalo tedy nic

giného, leč Ambrože slowo Božj s ljbau přjgemonstj a přemilau zdařilostj hlásagjcejho, w chrámě poslauchati, a slyšanau prawdu na mysli přemjtati.

Přátelé, s gimiž Augustin owoce swého zkušowánj a rozgjmánj zděliti obyčeg mjwal, byli dwa Afrikáni, kteřjž wazbau nerozdjlného saudružstwj giž w Karthagině s Augustinem spogeni bywše, též w Medioláně žili, *Alipius* totiž a *Nebridius*.

Alipius, mládenec ušlechtilé mysli, a čistého srdce, narozen byl též w Tagastě. Giž w Karthagině wraucně Augustina milowal, a sedě u nohau gehu, gako Šawel u nohau Ğamalielowých, řeč z úst wýmluwných sladce plynaucj bedliwě poslaucháwal. Za přjčinau dokonalého poznánj práw též z Karthaginy do Řjma se odebral i *Alipius*, kdež uměnjm prospjwage, a auřady zastáwage, zvláštnj sprawedlnostj a rozšafnostj se skwěl; načež do Mediolánu odešel. I Augustin ušlechtilého panice ctil a wraucně milowal, tak že *Alipia* swým neydražšjím přjtelem a miláčkem srdce swého nazwal.

Nebridius, narozen w gednom mjstě u Karthaginy, z lásky k Augustinowi do Mediolánu se odebral. I tento nad mjru wtipný muž oswjce-
nostj mysli a zdařilostj rozumu nad mnohé wynikal.

Wšickni třj, ačkoli scestným smeyšlenjm zastjženj, kolo swětské maudrosti a blauzenj lidského probjhagjce, byli miláčkové newystjhlé prozřetelnosti božské, wše k dobrému řjdjcj, by w Me-

dioláně slunce prawdy nad nimi, w stjnu všelikého pochybowánj a rozvažowánj sedjcjmi, wzešlo, a wszedši k zprawenj nohau na cestě poswjtilo. „Třj bjdnj gsme byli, dj *Augustin*, obapolně geden druhému bjdu swau žalugjce.“*) W tomto ale citu obapolné žalosti, záležela i obapolná náklonnost, když totiž w hořkosti přjčinu poznali, za kterau gim newiditedlná prawice božská, gakž sám *Augustin* swěděj, tento hořký kalich žalosti k pitj podala.

S *Nebridiem Augustin* owoce swého rozgjmánj zdělil; Alipiowi ale i neytegněgšj skryše srdce swého otwjral, a žádné poznané nedokonalosti nezatagil. Mnohokrát a mnohými způsoby rozmlawáno o manželstwj. *Alipius* nemálo se wynasnažowal dokázati, by od manželstwj se zdrželi, by tjm wětšj šetrnostj maudrosti a uměnj pilni býti mohli. *Augustin* ale, genuž žiwot tělesných rozkošj prázdný žádné ceny do sebe mjti se nezdál, spjše *Alipia* k užjwánj tělesných rozkošj přiwábiti se snažil; a však tuto o zřjzeném a pořádném manželstwj řeč čině, toliko takowé přjteli swé mladosti wychwalowal.

A protož i obcowánj s onau osobau mimo staw manželský widělo se býti neprawé a od té chwjle nepočestné. Tedy propustiw gi, s ginau a sice w staw pořádného manželstwa wstaupiti

*) Silbert „Leitsternen auf der Bahn des Heils. Wien 1821.
3. Band. Bekenntnisse des hl. Augustin.

umjnil. *) Na ten konec s ginau se zasnaubiw, pro autlost wěku, teprw po čase gi pogmauti za manželku chtěl. Ale ach! Augustin tak hluboce klesl, že gizliwých žádostj bugného těla w uzdu wedlé rozumu pogmauti nechtě, prw než určitý čas do zasnaubenj uplynul, po newěstce, s kteraui mezi tjm časem žiw býti chtěl, nezdrženliwě taužil.

W srdci člowěka k obrazu a k podobenstwji Božjmu stwořeného, plamenným nápisem zákon přirozené počestnosti wyryt gest, tento pak zákon základ swůg má u wjře w zákony rozumu a swobodné wůle. Kdo o tuto přirozenost dby? nemá: tomu nelze křesťanské dokonalosti dogjti. **)

Těto wjře w zákon přirozené počestnosti, w negedné twárnosti odporuge zmatenost Manichejská; nebo kde dobré i zlé následkem dwauproti sobě zasazených, bogugjcjch a obapolně swjtězugjcjch bytnostj se uwažuge: daremná řeč by byla o samostatnosti a swobodě skutku. Tedy Augustin nedáwno zboru Manichejskému wýhost daw, geště přjliš podlé scestného zdánj smeyslel, a protož

*) Připomenauti třeba, že wše to se dálo, když Augustin, ačkoli pospolitosti Manichejské wýhost dal, geště mnohým scestným smeyslenjím zboru toho stjžen byl.

**) Des ersten Zeitalters der Kirchengeschichte zweite Abtheilung von Dr. Theodor Katerkamp, Domkapitular und Professor an der theol. Fakultät zu Münster. Münster 1825.

samostatnost a swobodné užjwánj wúle newědomo mu bylo.

Což i sám wyznává, řka: „Žiwot blahoslavený gsem zamilowal, a zamilowaw zhrozil gsem se, geg w studnici (w Bohu) nagjti, a utjkage před njm, hledal gsem ho. Neboť nešťastným gsem se domnjwal, mage se wytrhnauti z obgetj ženy, a neznamenal gsem blahého léku Twého milosrdenstwj (ó Bože), bych swého zlěčil neduhu, . . . a když gsem zdrženliwost aučinkem swé zmužilosti býti uwažowal, newěděl gsem gá pošetilý, co psáno gest: „Žádný nemůž zdrženliw býti, pakli Ty zmužilosti neuděluješ!“

W této strastné bauři neywětšj snažnostj wyhledáwal Augustin prostředků, by cestu, prawdu a žiwot nagjti mohl; než všecká snažnost byla toliko w hustých tmách makánj, w čemž nowého blauenj obáwati se musel. Ačkoli swým přátelům swé trapliwé wnitřnj zápasy wygewil: předc neznal žádný tráwného nepokoge a muky duše; protož všechno toto swým přátelům zatagiw, neměl slow k wyprawenj toho, co uwnitř se dálo. W těchto strastných dobách toliko pomoc, z milosrdenstwj Božjho plynaucj, platna byla. Ale ach! Bůh geště přjtelem gehu nebyl; geště we vzdálenosti na twári Božj patřil, gako cestugjcej, genž zblaudiw, w šero hledj, když temná noc swé peruti po oboře swěta rozestjratí započjná. Augustin nemohl nic giného, než před twářj Božj plakati, úpěnlíwě k hwězduému nebi wolati, a za smilowánj we wšj wrauc-

nosti prositi. A protož, by paprsek swětla wěčného temnau mrakotu, kteráž duši zahalowala, pronikl, bylo poznánj prawého Boha neypotřebnějšj. Nebo Augustin až posud slaužiw dvěma pánum, rozdělen byl mezi Bohem a mezi swětem; a tauto tráwnau dwogitostj gako do wězenj zagat byl, z něhož sám wykaupti se nemohl. Kde a gaka pomoc? — — Toto wykauptenj toliko Kristem, Synem Božjm, genž gest cesta, prawda a žiwot, státi se mohlo: a však dokawad Krista toliko za pauhého člowěka měl, kterýž uwažowán gakožto pauhý člowěk a neyoswjcenějšj mudre swětský nic giného, leč wyborná ponaučenj pozůstawił a swětle m wznešených počestnosti přjkladů poswjtil, z tohoto zagetj Augustin wykaupten býti nemohl, zkrátka: dokawad rozumně slow miláčka Páně: „*Slowo tělem učiněno gest*“ — nepochopil, a pochopiti nižádným způsobem nemohl, dokawad wtělenj Syna Božjho wedlé bludu Fotinowa wěřil, gakož pak i w tomto neydůležitějšjm článku wjry Fotina nasledowal. *)

*) *Fotinus*, narozen w Gallii, učednjk Marcella, biskupa Syrminského w Illyrii, žiw byl (r. 344), upjral geště wjco nečl i *Arius* božstwj Kristowo, když totiž učil, že Kristus gest sice z Ducha sw. počatý, ale gakožto člowěk z *Marie* narozený, kterýž od Boha zwláštnj dokonalosti obdržel, tak že diwy a zázraky činiti mohl, a protož Syn Božj slaul, a t. d. Epiph. haeres. 71. Socrat. Lib. II. c. 18. Sozom. Lib. IV. Walch *Historie der Ketzereien*, Tom. III.

Než prozřetelnost božská Augustina k jiné straně obrátila. A zde s Apoštolem zwolati wolno: „Ó hlubokosti bohatstwj maudrosti i uměnj Božjho: gak nezpytatedlnj gsau saudowé i newystižitedlné cesty geho!“*) I Augustina newiditedlná prawice božské prozřetelnosti k studnicjm wod žiwota, aby nelačněl a nežjznil wjce, dowedla**), tak že s welikým zaljbenjm w pjsmjch sw. čjsti započal; zwlášt ale psanj sw. Pawla k té přesvědčenosti ho dowedly, že newyhnutedlně potřebná gest člowěku milost Božj z neskončených zásluh Kristowých, zwlášt z umřenj Páně na křjži plynaucj, a že nenj w žádném giném spasenj proto, že nenj giného gména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spaseni býti.***)

Když tedy Augustin přjstupu neměl s welebým biskupem sw. Ambrožem porozprávěti, usmyslil sobě k dogitj swého cjle ginau klestiti dráhu. Na ten konec s pěstaunem mladosti a učitelem sw. Ambrože, genž *Simplicianus* slaul, segjti se taužil, což se mu i skutečně podařilo.

Augustin ctihodnému a nad mjru mjrnému kmetowi srdce swé na prosto otewřel, když totiž tráwné boge, kteréž bogowal, a nynj, by k poznánj prawdy přišel, boguge, wygewil. Ay tu weleważný kmetudalost, genž s osudem Augustinowým mnoho podoby má, wyprawowal. „Za panowánj

*) Rom. XII, 33. **) Apoc. VI, 17. ***) Act. IV, 12.

totiž cjsaře *Konstancia* bydlil w Řjmě daleko široko rozhlášený řečnjk pohanský, gménem *Viktorin*, gemuž za přjčinau ohniwé výmlownosti, že pohanské bohý zagjmnawými řečmi oslawowati znal, tehdegšj mnohočetná pohanská šlechta w Řjmě památnj sochu obětowala. Tento muž podobně gako *Augustin* čtenjm pjsem sw. na wjru Kristowu obrácen byw, na počátku se domnjwal, že giž na tom dosti, pakli toliko srdcem wěřj, co Bůh skrze swého gednorozeného Syna zgewil; byt by i weřegně w obcowánj křesťanů wjru swau na gewo nedáwal. Zdánj to wywinulo se z newčasné stydlivosti, kterauž bázeň a strach mocných pohanských přjzniwců w srdce ctižádostiwého *Viktorina* wlila. Než poznaw brzy swau mdlobu, zarděl se. I bez meškánj požádal řjmské duchowenstwo, by u weřegnosti wyznánj wjry křesťanské učiniti směl.

Za tehdegšjch časů, w nichž tak časté krwe prolitj pro wjru se dálo, nebylo řjmské šlechtě i mužům, gaký i *Viktorin* byl, radno, weřegně wyznánj wjry učiniti, a protož i tagně se to státi mohlo. *) Tázán tedy *Viktorin* gsa, chce-li tentýž bezpečněgšj prostředek zwoliti, s welkodušnau zmužilostj odpověděl:

„Krista srdcem giž dáwno ctjm, chcít tedy i nynj před twář weškerého Řjma dokázati, že

*) Katerkamp lib. cit.

geg gakožto Boha i ústy weřegnů welebjm.“ A když to powěděl, wyznánj učiniw, s welikým ple- sánjm w obcowánj swatých (křesťanů) přigat byl.

U wyprawowánj udalosti té roznjcen byl *Augustin*, a wsak roznjcenějšjm se stal tjnto přjběhem.

Pontitian, rodem Afričan a kragan *Augustinůw*, u dwora cjsaře *Valentiniana I.* w Trewjře slaužiw, za důležitými přjčinami přes Mediolán do Afriky cestowal, kdež *Augustina* kragana swého widěti žádal. *Alipius*, přjtel mladosti, i nynjneywjce s *Augustinem* w pospolitosti žil, a právě w té době, když *Pontitian* do přjbytku wešel, s *Augustinem* rozmlauwal. Neyprwé o věcech nepatrných howořjno. Ay tu *Pontitian* spatřj na stole knihu; i wezme, otewře, nemalau radostj překwapen, zde psanj sw. Pawla spatřuge; neboť se toho nenadál, žeby našel *Augustina* na cestě k wjře křesťanské. Tato nepatrná věc ginau twárnost rozmlauwánj přátelskému dala a neywjce k obrácenj *Augustinowu* přispěla. Mluweno neyprwé mnoho o wznešenosti a ctnosti křesťanů, o neomylné božské prawdě sw. křesťanské wjry a o žiwotě swatém zbožných mnichů a bohomyslných paustewnjků, o nichž *Augustin* prw nikdy neslyšel. Načež *Pontitian* tento přjběh wyprawowal. Gednoho dne, když rozkazem cjsaře *Valentiniana* zápasnj hry prowozowány byly, wydal se *Pontitian* s třemi odděnci šlechty cjsarské, kterýmž prowozowánj hry toho dne se neljbilo, na procházku do daubrawy cjsarské. Dwa a dva pospolu gdauce, w stromořadj se rozešli.

Načež *Pontitian* s saudruhem swým chodě, dva giné dotčené hledal. A hle! našli ge wpau-
stewně, ani žiwot sw. Antonjna, kterýž sepsaný
tam našli, čtau. Roznjcenj mužowé ti zbožnostj
a swatým žiwotem paustewnjka bohabogného, od
té doby tentýž žiwot zwolili, a *Pontitiana* i sau-
druha geho prosili, pakliby též podobně u-
činiti nehodlali, aby se odebrali, a gim obtjžnj
nebyli. U wyprawowanj této udalosti zgitřil se
Augustin sám nad sebau, a tu oheň wnitřnjho
boge opět se rozhořel, který ale *Augustin* nynj
slawným wjtězstwjm uhasil. Když *Pontitian* dále
na cestu se odebral, trapliwý wnitřnj nepokog,
kterýž w negedné twárnosti se gewil, konečně w
slova wyrazil. I zwolal *Augustin*: Co to? Co
slyšjs? Sprostj wstáwagj, a bránu nebes otwjra-
gj, a do králowstwj nebeského wcházegj! A
hle! my se wšj syrowau učenostj, w rozkošech
a nesmyslných marnostech se kochagjce, dljme!“
A to powěděw, wzal knihu a šel do zahrady,
an bauřliwé myšlénky gako blesky w hlawě se
křjžily. A wšed, posadil se. *Alipius* znamenaw
tráwný nepokog, přátelského užjwal práwa a
posadil se podlé něho, a pohleděw na *Augusti-*
na, widěl s úžasem, náramně překwapen gsa, strast-
ný zápas: —,*) Twář brzy bledne, brzy se
rozpaluge, ústa modragj, giskřjcej oko w hlawě se

*) Historicky prawdiwé die Katerkampu.

diwoce kaulj: Augustin brzy ruce w pěsti zatjną, bige se w čelo, brzy pak třesaucj ruka prudce wlasj progjždj, brzy kolen swých se chopj, až konečně wnitřnj strast w žalostné úpěnj wyrazj a tokem wřelých slz průchod sobě činj. Augustin počne hořce plakati, a odwrátiw se od přjtele swé mladosti, mjsto pusté, pokawád w zahradě nagjti možná, hledá, kamž úžasem přimrazený přjtel nasledowati nohy swé neodwážj. I položj se Augustin pod strom fjkowý, a hořce pláče. A hle! w tom zawznj w ljběžném zpěwu hlas přemilostný, hlas ten několikrát se opětugjcj konečně w tato slowa srozumitedlná se koněj: „*Vezmi a čti*“! Augustin obrátiw se k mjstu, odkud hlas zazněl, přemjtal, zdaž djtky hry na bljzce provozugjcj tak ljběžně pěj? — Než brzy se přesvědčil, že to hlas wyslance Božjho, angela Páně napomjnjagjcjho, by potěchy, po njž srdce skljčené taužj, w pjsmjch sw. hledal. I šel k mjstu, kdež Alipius seděl, a kde psanj sw. Pawla zůstawił, otewře knihu, a hle! neyprwněgřj, co spatřil, bylať gsau slowa: „Ne w hodowanjch a opilstwjch a w smilstwjch a nestydatostech, ne w swáru a záwisti; ale oblecte se w *Pána Ježjše Krista*, a péče o tělo neměgte podlé žádostj.*) Dále nečetl, an neobyčegná gasnost obkljčila mysl, tak že se rozweselil duchem, A když Alipiovi, co se dálo, wyprawowal, a slowa

*) Rom. XIII. 13, 14.

dotčená pjsm sw. opětowal, ukázal *Alipius* na to, což dále psáno: „Mdlého pak u wjře přigj-meyte.“*) A toto wyřčenj *Alipius* na se obrátiw, *Augustina* nasledowal. *Nebridius* teprw pozděgi na wjru se obrátil, a když *Augustin* swá wyznánj psal, giž ho mezi žiwými na zemi nebylo.

To když se událo, složiw *Augustin* swůg učitelský úřad w *Medioláně*, z města se wystěhowal; prw ale zbožnému biskupowi sw. *Ambroži* o swém obrácenj zpráwu dal, a snažně prosil, by mu poradil, gaké knihy přjměrené ku přjprawě k přigetj swátosti sw. křtu má čjsti? — Načež ugednáno, že *Augustin* s matkau swau drahau, synem a bratrem *Navigiem* do Afriky se odeběre; než očekáwagjce w přjstawu Africkém pohodlného powětřj, by s korábem přeplauti mohli, roznemohši se zbožná *Monika*, umřela. W poslednj době swého bohabogného žitj, giž oslawenému stwořenj blaženěgšjho swěta rowna, gala se mluwiti takto, řkauce: „Synu můg, co se mne dotýče, u mne nyněgšj žiwot giž žádné ceny do sebe nemá. To gediné zač gsem prosila gest, abych tebe w lůnu cirkwe katolické spatřila, prw než na věčnost odegdu. Tuto wraucj žádost srdce mého Bůh, mimo mé nadánj, wyslyšeti ráčil, an widjm tebe gehu službě poswěcena. Což bych zde geště déle činila?“ — A když

*) Kor. XIV, 1.

nemoce přibývalo, byla to gediná žádost Naviglowa, bratra Augustinowa, by drahá máť w cizině ne-umřela, a w swé vlasti pohřbena byla. To když uslyšela, přjsně wzhledši na syna swého, řekla: „Hle! co mluwj?! Pohřbete toto tělo mé, kdekoliw chcete: za to gediné wás prosjm, pamatugte na mne při oltáři Páně, kdekoli budete.“ A když to powěděla, usnula w Pánu.

Ku konci roku 388 přeplaul Augustin do Afriky a odebral se do Karthaginy, kdež w domě gistého Innocence bydlel. Načež swé gměnj rozdaw chudým, za tři léta na paušti, dle způsobu zbožných paustewnjků w rozgjmánj, modlitbách, a w podrobowánj těla w služebnost duchu žiw byl, konečně pak božskau prozřetedlnostj do města Hipponu byw powolán, za kněze poswěcen byl.

Ř E Ć

při pohřbu důstogného Pána Jana Pawlika, bisk. Wikáře a Děkana w Bezně, 27. Ledna 1835.

Zaljbena byla Bohu duše geho; protož pospjšil geg wywesti z prostředku neprawosti. W kn. Maudrosti 4, 14,

Neymilegij Křesťané!

Zwony Waše dnes smutně zněly, gindy wydawagjce hláhol ljbý, srdcjm křesťanským rozkošný a žádaucj — dnes gen temné, žalostné dávaly zwuky, gakoby i ten bezdušný kow mohl ljtost mjeti, že ho giž nenj, toho wěrného služebnjka a ctitele Božjho, genžto za dráhně let k hlasu gegich do tohoto chrámu schwátánjm přicházel, chťěge wždy Wám dáti příklad, abyste následowali šlepěgj geho.

Nenjt giž pastýře dušj Wašich. Umřel — ga-kož i nám uloženo gest gednau umřiti. — Bratr geho, gediný bratr, genž až do konce milowal ho, ošetrowal geg, a slaužil mu, až i doslaužil: ay ten želj ho giž mrtwého, slzawýma očima hledě na rakes, kteráž skrywá mrtwolu bratra drahého. I Wy ho željte wsickni; neb ač stříbra a zlata nemjwal, aby byl dával Wám hogně na wšeliké potreby wezdegšj: nic však méně Wy, wědauce a cjtjce, že rozdával wěcj nad stříbro a zlato dražšjch a žádostiwěgšjch, že Wám ge rozdával od prwotín kněžstwj swého, za celých 42 let, gednák co kaplan zde, gednák co farář we Střenicjch, gednák opět co děkan zde, djlo kněze a slova Božjho kazatele konage, željte a kwjljte ho. A však netoliko Wy; željt ho weledústogný, obecného blaha a spasenj dušj našich {welice žádostiwý pan Biskup náš Litoměřický, genž prospěšných služeb a pracj geho znal a wážil gich sobě, a na důkaz toho za arciděkana Boleslaw-

ského krage ho wywolil, anť ho právě smrt postjhlá. Pozdwihněte pak hlau swých a wizte, kterakau ljtost magj i welebnj a důstognj tito u walném počtu sem přišlj pastýřowé duchownj, že giž zemřel bratr, přítel, rádce a předstawený gegich. I gáí ho welice željm, wyznáwage přede všemi Wámi, že gsem od prwotin kněžstw swého až do toho dne, na kterýž nám zemřel, často zapotřebj měl i přigjmalmaudré rady gehu. — O Bože ! proč gsi geg od srdce našeho odtrhl, gešto wěk gehu ctihodný nebyl geště tak přjliš vysoký, a owšemť milostj twau geště několik let u prostřed nás žiw býti mohl ? — Wždyť teprw 64 léta stár byl ! — Odpowěď dáwá kniha Maudrosti, kteráž dj: „*Zaljbena byla Bohu duše gehu ; pročez prospjšil wywesti geg.*“

Ljbila se, Neym. kř. duše důstogného pastýře Wašeho Bohu : 1. Pro welikau, neljčenau pobožnost gehu. Že pastýř Wáš k pobožným ctitelům Božjm právem připočten býti musj, toho swědkowé gsme my kněžj, bratřj gehu, kterj gsme spolu s njm službám Božjm obcowáwali, kterj gsme slyšeli i widěli, kterak mysl gehu wždy k nebeským žádostem se pozdwihowala, kterak we všelikých potřebách wlastnjch i obecných gen Boha wzywal, všecku swau péči uwrhugé na něho ; kterak, když sobě wsickni na zlé nařjkali časy, on téměř sám gedin Bohu se důwěřowal, že „w brzce proměnj wseliké žalosti w radost ; kterak nikdy nehledal sláwy swé, nýbrž gen sláwy toho, genž

geg podlé neskonaleho milosrdenstwj swého oddělil a poswětil k djlu swému. — A zdaliž také w samých Wás často nehořelo srdce, an gste slyšeli ljbezný hlas wraucjho modlenj gehu? zdaliž widauce geg w pobožnosti pohřženého, nepočali gste i wy welebiti Otce našeho, kterýž w nebesjch gest?

Ljbezná byla Bohu duše gehu: 2. *pro gehu přewelikau lásku, kterauž ke každému okazowal.* Že byl přjtel a milownjk všech bez rozdjlidj, o tom žádny z Wás i w neymenšjm nepochybuge. Na něho přjpadně obrátiti se může powěděnj sw. Pawla Apoštola: „Láska trpěliwá gest, dobrotiwá gest; láska nezáwidj, nečinj zlého, nenadýmá se — nehledá, což gest gegjho, nezpausz se, nemyslj zlého, — všeco snášj, všemu wěrj, všeho se naděge, všeho trpěliwě čeká.“*) Na upřjmného, wjdného, dobrotiwého, srdečného kněze práwě se může wztáhnauti také to, co tentýž Apoštol ginde dj: „Kdo z wás trpj, bych gá netrpěl s njm? Kdo se horšj, bych gá se proto nepálil? **) Neb co se wám koli přihodilo protimyslného, žalostného, i gemu to welice šlo k srdci. Kolikráte wrělé slzy lily se mu po ljcech, an gste mu ztěžowali všelikau starost a bjdu swau? Nebýwal on přigjmač osob, neměl gen urozených, powýšených a bohatých w uctiwosti a wáze, ale-

*) I. Cor. 13. **) II. Cor. 11.

brž každého ctil a miloval, 'a sice netoliko ústy a gazykem, sic skutkem a prawdau; i k sprostým a chudým náchylen byl, pewnau mage wjru, že gsme všickni sobě rowni, poněwadž gsme všickni djtky gednoho otce, všickni gednoho těla audowé, všickni krwj Ježjše Krista wykaupeni, všickni k dědictwj věčného žiwota powoláni. —

3. Ljbezná byla Bohu duše gehu pro gehu horliwau žádost, aby si všickni lidé wespolek hleděli pokoge a mjru; ljbezná byla Bohu duše gehu i pro tiché, pokogné, krotké obyčege, kteréž wždy pronášel. Komu z Wás kdy kámen pohoršenj w cestu postavil? koho kdy pokaušel anebo w řeči lapil? koho kdy nařkl, pomluwil, anebo we zlé podezřenj uwedl? Wy raděgi, gako gedněmi ústy swědectwj wydáwáte o něm, že Wás mjril, že na řeči prchliwé powlownau, na twrdé měkkau dáwal odpowěd. O! ta dobrá duše, prawjte, dobrá duše, w njžto žádné lsti, žádné hořkosti nenj. Arcit Neymilegšj, on dobrý byl, předobry muž, milostné powahy, ljbezné řeči, ljbezné twáři, ljbezných všech mrawů a způsobů. Welikými byl milownjkem pokoge, a protož i nás kněžj, bratřj swých, wždy pamatowal, i nás od každého swáru, od každé pře a ode všeho, čjmž se dobrá wůle kazj, pečliwě odwozowal, užjwage powěděnj Páně: Každé králowstwj samo w sobě rozdělené zpastné a dům na dům padne. *) Rozuměl ten mjrný, tichý muž pěk-

*) Luk. 10.

ným slowům Žalmisty swatého: O gak to gest utěšená a rozkošná wěc, když bratřj w gednomyslnosti spolu přebýwagj! Swornost ta gest gako rosa, estupugjcj na hory Šionské, s hogným ode Pána požehnánjm. *)

4. Ljbezná byla Bohu duše gehu i také pro gehu ustawišnou péči o Wás, owečky gehu drahé. Neb ačkoliw radau weleslawné konsistoře Litoměřické učiněn byl, ačkoliw úřad biskupského vikáře, spolu pak i úřad dozorce národnjch škol w rozlehlém okrsku tomto Mladoboleslawském za 17 let sobě swěřený měl, kterýžto auřad geg mnohé cesty, mnohého zaměstknánj i podnikánj stál: předce pracowal w slowu a w učenj, rozdávage Wám i swátosti podlé potřeb a žádostj Wašich, péči mage i o djtky Waše, tak sice, že gste w ničem netrpěli žádného nedostatku, že swobodně každým časem pochlubití se směl: Co gsem měl učiniti winlci swé, a neučinil gsem gj? — I byl gest pastýř Wáš podobný štěpnému stromu, genž hogné owoce nese, a stinné swoge wětwe w parnu slunce široko rozkládá ustálým pautnjkům; neb mnozej owocem práce gehu, co w ljběm chládku, obterstwenj a odpočinutj docházeli.

Z těch a podobných příčin ljbila se Bohu duše gehu, a Bůh pospjsil wywesti ho — wywesti z prostředku neprawostj, z prostředku želu, hoře a bjdy, genž z neprawosti a hrjšnosti lidské

*) Žalm 133.

pocházj. W prawé prawdě, N. Kř., hrjchowé a ne-
 prawosti gsau prawau a vlastnj přjčinau ney-
 wětšjch těžkostj a zármutků našich; ze zlých před-
 sewzetj a skutků plyne wše trápenj naše.† Dů-
 stogný pastýř Wáš byl sice pobožný, wždycky
 plný upřjmné lásky a neošemetného milowánj, mi-
 lownjk pokoge, kněz a kazatel horliwý: než i ge-
 ho dotklo se negedno zlé pro neprawost lidskau; neb
 mnohý zagisté i gemu za dobré zlým se odmě-
 nil, mnohý, kteréhož wystřjhal, chtěge zachowa-
 ti duši geho, i poznalé odpjral prawdě, a w leh-
 kost si ho wzal, tak že si práwě ztěžowati mohl
 slowy Isaiáše Proroka: Syny gsem wychowal a
 wywýšil; oni pohrdli mnau. Poznal wůl wladáře
 swého a osel gesle pána swého: Israel pak mne
 nepoznal, a lid můg neporozuměl. *) Kolikrát až
 i splakal Pán nad Jerusalémem, řka: Jerusaléme,
 Jerusaléme! kolikrát gsem chtěl shromážditi sy-
 ny twé, gako slepice shromažduge kuřátka swá
 pod křjdlá, a nechtěl gsi. Pocjtilť i on, pocjtil
 wšelikau trýzeň. — Pročež Bůh pospjšil wywesti
 geg z prostředku neprawostj. —

Poněwadž pak to Bůh učinil, přestaňme želi
 a kwjlenj, podkládagjce se saudům swatým geho;
 nebo Bůh wšecky zagisté wěci dobře učinil.

Tážete-lise, wěrné owečky: kde asi teď pře-
 býwá pastýř Wáš milowaný? Prawjm Wám: Gál

*) 1 Kap.

se pevně naději, že pro dotčené krásné powahy své připočten gest mezi Syny Boží, a los a místo jeho že mezi svatými gest tam w nebesích. Než Vám snad připadá na mysl powěděnj Apoštolské: „Negsem w sobě ničím powědom, ale w tom negsem ospravedlněn. Kdo pak mne saudj, Pán gest.“ Ach, djte, chyba člověkem vládné, dokawád trwá na světě: i sprawedliwý do dne třebas sedmkráté klesne. My owšem příčinu máme smeyšle-ti o něm co o knězi pobožném, horliwém, pokogném, bližnjho milugjcjm — ale Pán, genž srdce i ledwj zkausj, Pán snad shledáwá na něm předce wadu něgakau a poskwrnu. Wjme pak, že nic poskwr-něného do králowstwj nebeského wegjtí nemůže. —

Nebog se, stádce wěrných; byt pak Bůh i shledal něgakého hřjchu na něm, z kteréhož i při neylepšjm chtěnj se nedokál, nebog se! Bůh, mi-losrdný gest a litostiwý a ukogitedlný nad zlostj. Bůh i na onom světě wěrné duše očišťuge a i ge-ho duši obmyge a nad snjh bělegšj učinj, i potom mu pak dá králowstwj wěčné. Což aby se w skut-ku a tjm dřjwe stalo, i ty můžeš přispěti.

Pastýř Wás dokawád mezi Wámi přebýwal, mnoho se modlil za Wás, přimlawage se zvlášť při neyswětěgšj Oběti mešnj a prose: Odpust, Hošpodine, pro Ježjše Krista, Syna twého, pro umu-čenj a smrt geho odpust lidu swému. Neymilegšj! teď Wy se modlte za něho, měgte pak i djtek swých pilně k tomu, aby se spolu s Wámi za něho modlily. Mnoho zagisté může modlitba sprawed-

liwého ustawičná, mnoho může modlitba celé osady, mnoho zvláště modlitba newinných djtek pro kteréž a skrze které požehnaný Pán naš, Ježíš Kristus, genž wždy řjkáwal: Nechte djtek gjtí ke mně, dáti račj, aby kdež on gest, tam i pastýř Wáš s njm býti mohl.

Nad to pak, Neymil, zachowáwagjce učenj gehu, wýstrahy, rady a napomjnánj w srdcjch swých, ostřjheyte gich, a odřeknauce a warugjce se bezbožnostj a swětských žádostj, ráděgi wždy pobožně, střjzliwě, sprawedliwě žiwi budte na tom swětě. Nebo to činjce, rozmnožjte blaženost gehu w nebesjcha budete moci důwěrně očekáwati, že se po smrti s pastýřem swým dobrým opět šťastněshledáte, a radowati se bude srdce Waše, a radosti té pak giž žádný neodegme od Wáš. Amen.

II. OZNAMOWATEL.

A) LITERATURA.

1. Katholisches Hausbuch auf alle Sonn- und Festtage des Kirchenjahrs zur Beförderung häuslicher Andacht. Sulzbach in der Stöckelschen Buchhandlung 1834. 8. I. Theil S. IV. 414. II. Theil S. 370. Preis f. 1. 30. c. m. Zu haben in der H. J. Enders'schen Buchhandlung.

Mnoho se rok co rok ku vzdělání křesťanského lidu píše a vydává, tato ale vzdělávací kniha ve dvou řadách tištěných dílech jistotně k nelepším a nezdárnějším náleží. Na každou neděli, na každý den v postním čase, na každý výroční svátek se tam podává 'přeložená kolekta z mešných knihy, epistolů a ewangelická částka, jedno i druhé s kratinkým ale výborným výkladem anebo s překrásnou homilií; na mnohé neděle a na všechny svátky i pěkné písně, spasitelná připomenutí, a druhá, krátká a gádná modlitbagsau připogeny. Na konci druhého dílu přidáno jest drahé utěšených modliteb, jakož i kratinká cvičení dětí dle katechismu Petra Ka-

nisia. Tak pěkného přeloženj nedělnjch a swátečnjch perikop, gakož i mešnjch kollekt, gakež se zde nacházj, nikde gsem až posawáde nenalezl. Z celé této knihy gasná, přjwětiwá, pobožná a nad obyčeg wzdělaná a ušlechtilá duše čistau, ljbeznanu řečj k čtaucjmu mluwj. Že pak skladatel utěšené knihy této dobrým, abrž přjkladným gest katoljkem, i toto gediné mjstečko z homilie na swatau trogici Božj ukazuge: „Ježjš tedy gest při nás, wěj-cjch swých, on gest wždycky s cjrkwj swau. Gakož byl s apoštoly swými, tak gest i snáměstky gegich. Cjrkew gehu nemá giných mezej, leč mezej swěta, a trwati bude po wšecky časy. Cjrkew gehu gest základem prawdy; neomylnaut gest w učenj swém skrze něho, kterýž wždy zůstawá při nj. Nesmjš se tedy, duše má, swěta tohoto a swětských mudrců tázati, coby prawo bylo; nesmjš prawdy od nich kupowati za stjbro a zlato; nenj třeba bys těžké cesty konal a po mnohá léta učených poslauchal, sedě u noh gegich. Prawda, genž neklame, mandrost nebeská, gest bljzko před očima twýma; hlas cjrkwge gi tobě zgewuge. Tato gest neomylná učitelkyně, kteráž žádného neswozuge, a tebe bez útěchy w trapných pochybnostech nenechá. Následug gi, co dobré djtě, a poznáš a zkusjš, že učenj gegj gest od Boha, a k Bohu wede. Kdo nenj poslán od cjrkwe, a kdo nerčj w duchu gegjm, tomu newěř, toho nenásledug, abysi nezašel s přjmé cesty, prawého swěta neopustil, a lidskými bludy se nesprawowal. Poslauchey cjrkwe matky swé, sic ginák nemáš Boha za Otce, nemáš Syna, nemáš Duchu swatého.“

Vinc. Zahradnjk.

2. Gebetbüchlein für andächtige Verehrer der allerseiligsten Jungfrau und Mutter Gottes Maria, besonders an Wallfahrtsörtern. Von einem katholischen Geistlichen. Mit Genehmigung des hochwürdigsten bischöflichen Ordinariats Regensburg. Sulzbach in der Seidelschen Buchhandlung 1834. S. 256.

Negmenowaný autor této modlicj knížky gest nepochybně tentýž, kterýž i swrchu oznámený spis: Katholisches Hausbuch, gest wydal. Oswjčená a nábožná mysl, kteráž se w gednom i w druhém spisu pronášj, gistýmť gest důwodem, že obogj práce z gednoho a téhož výborného pera gest wyšla. Skladatel těchto wýtečných modliteb w prawdě gest, „ein katholischer Geistlicher“, muž duchownj, a sice duchownj katolický. Postihlť ducha cirkwe katolické, a ducha toho i w modlitby swoge wdechł. Mnohý katolický duchownj pjše tak, gakož i protestantštj duchownj, anebo gen wyznawači přirozeného náboženstw psáti magj obyčeg: náš ale wysoce vzdělaný autor pjše gakožto duchownj, gehož duše učenjm, cirkwi katolické vlastnjm, weskrz gest proniklá. Nápis knihy geho: „Gebetbüchlein für Verehrer der Mutter Gottes an Wallfahrtsörtern“ cosi powěrečného, a bych tak řekl Kochemského do sebe mjtí se zdá: nieměně wknize geho žádná stopa powěrau nadšené myslí se nespátřuge, nobrž ukazuge se w nj duch, swrchowaně oswjčený. Každý i neywzdělanějšj katoljk, abř i protestant, chtěli-liby se wprawiti w zbožný smysl prawých pautnjků katolických, a w skutku-liby šli napanť ušlechtilým, dobrým srdcem, w knjžce této, krásnan němčinau sepsané, hogně by potrawy a plného spokojenj nábožného srdce nalezli. Oswjčený autor, genž, gak se zdá, w krutém pronásledowanj dosáhl wýtečné pobožnosti, lásky k nepřátelům a pokory, srdcečným gest přjtelem i sprostého, nábožného lidu ka-

tolického, na welmi rozkošnou pastwu pautnické pobožnosti ho wede, a knjžku swan i takowými modlitbami opatřil, kteréž se od pautnických wůdců předřjkáwati dagj. W prwnjm oddělenj po krátkém poučenj pautnjků a některých obecných modlitbách předkládá gadrné modlitby pro ty, genž w pautech některého ze sedmi hlawnjch hřjchů wězj, u př. modlitba lakomého o sprostěnj této swé neprawosti, modlitba opilce o dar středmosti. Druhé oddělenj od strany 42 až do strany 121 obsahuje modlitby rannj a wečernj, před gjdlem a po gjdle, při práci, an bigj hodiny, w pokušenjch a w trápenj; modlitby nedělnj při weřegných službách Božjch, před kázanjm a při mši swaté, modlitby zpovědnj a při swatém přigjmánj. W třetjm oddělenj se náchazegj hodinky, litanie a modlitby na wšechny swátky panny Marie, křižowá cesta a křesťanské přjmluwy, we čtwrtém ale překrásné modlitby za papeže, za pána země, za rodiče a t. d., gakož i modlitby čeledjna, mládence, panny, a modlitby za zemřelé. W poslednjm oddělenj se předkládagj modlitby k užjwánj na cestě pautnjků, když u přjkladu gdau skrze obilj, lesem anebo přes luka. Na důkaz gadrnosti, moci a krásy práwě katolických modliteb těchto tři mjsta z nich zde přiwozugi: „Bez poskwrny a prosta dědičného hřjchu počatas byla, neyswětěgšj panno, a to dle zbožného smyslu mé matky ejrkwe katolické, kteráž duešnj swátek gest ustanowila. Wěřjm to i také proto, poněwadž takowý toliko zcela čistý přjbytek hoden byl Syna Božjho. Tys byla wywolema ku porozenj Ježjše, neyčistšjho wšech lidj, a protož gsi i také ty sama naprosto čista a neporušena býti musela; muselas prosta býti smutných aučinků hřjchu Adama a Ewy, gehožto břemeno nás ostatnj lidi welice stěžuge. Tys tedy Maria zůstala dobru a neporušenu, gakáž gsi wyšla z ruky stwořitele swého, zůstalas při newině a důstognosti swé, zůstalas čistým obrazem Božjm

a radostj Boha swého. My ale ach všickni zánět hřichu, zlé žádosti všude s sebau nosjme; rozum náš gest zatemněn, wůle zemdlena; wyhnáni gsme ze řjše radosti, a zůstaweni utrpenjm a nemocem; giž z přirozenj gsme smrti podrobeni.“ S. 143.144. „Modlitba za biskupa.' Ježj-ši, knjže pastýřů, pastýři a biskupe dušj našich! Dey biskupu cjrkewnj obce našj všecky ctnosti, kterýchž ke swému a k našemu poswěcenj potřebuge. Nechať bdj nad sebau samým a nad celým stádcem swým, nad kterýmž ho Duch swatý ustanowil. Budiž ty sám příkladem geho, dle něhož by se vzděláwal, bychom se pak i také my dle něho vzděláwati mohli. Naplň ho cele duchem swým; dey mu wjru, lásku, maudrost a sjlu; pošli mu wěrné spoludělnjky k důležité práci wedenj dušj našich; učiniz ho pastýřem dle srdce swého, aby swému toliko žiw byl auřadu, a w žádném neskládal naděge swé, leč gedno w tobě, žádného se nebál, leč gedno tebe, a když přigdeš saudit pastýře a stáda gegich, my byli koruna a radost geho, on pak neuwادلé koruny žiwota wěčného dosáhl. Amen.“ S. 207. 208. „Pobožné wzdechnutj pautnjka, gdancjho lukami. Čistau rozkoš čigi, wida, an kwjtj, tráwa a getel spolu rostau zhůru. Ale brzy giž lauky sekány budau, a mnohá giž ztratila krásu rozmanitých barew, anebo swادلé kwjtj gegj w malé kupy gest snešeno. Ó prawda gest, což prawj pán Isaiášem prorokem: Rodina lidská pomjgij gako tráwa; všecká sláwa gegj gest gako polnj kwjtj. Ushla tráwa, kwjtj opadlo, uchnutj Páně dotklo se gich. Is. 40, 6. Tuto důležitau prawdu chei zde hluboko wtisknauti w duši swau.“ — Kéz wtipný, prostosrdečný autor těchto modliteb i vzdělaným katoljkům katolickau složj modlicj knjžku! Kéz pjše knihu i ku vzdělánj kněžj a duchownjch pastýřů! Neb bre-

wiář málo komu chutná, a powědomost latinské řeči w latinské cirkwi našj den po dni wjee se traj.

Vinc. Zahradnj.

3. Praktische Anleitung zum seelsorglichen Privatunterricht.
Von Maximilian Joseph Herz, Geistlichem Rathe, Erzbischöflichem Dekan, Residenz-Stadtpfarrer in Sigmaringen. Stuttgart 1834 bei Paul Nott. 8. S. 178. Preis 45 kr. em. Zu haben in der H. J. Enders'schen Buchhandlung.

Kněžský auřad vlastně liturgické služby, potom pak náboženské vyučování za powinnost ukládá, pročež i každý kněz, pastýř duchownj, gest powinen, ze všech lidj neymaudřegšjm, neyzbožněgšjm a neyšlechtněgšjm býti. O tom všem gedná pastorálnj umění, kteréž (tjm důležitěgšj gest, čjm swětěgšjm gsau powinnosti kněžské. Musj tedy whod býti kněžjm každý spis, kterýž něgakau částku pastýřského umění w sobě zawjrá, a protož s radostj oznamugeme nowý spis Maximiliana Herze, w kterémž powinnost saukromnjho vyučování we všech stránkách gegjch wykládá. Hodný spiso-watel tento, gchož gá k neyoswjceněgšjm theologům wěku našeho počtám, w knize swrchu poznamenané rozpráwj o důležitosti a potřebě privátnjho vyučování, o dávání výstrah a napomenutj; o napomjnání školnjch dětj, dospělé mládeže, manželů, rodičů a měšťanů, pohoršení dáwagjch; o vyučování padlých osob ženských, o těšení zarmaucených, mjření nesworných a náprawě těch, genž práwnich sandů a rozepřj milugj; o slyšení zpowědi všelikých lidj, gmenowitě: swataušků, skrupulantů, hrjšnjků z obyčege, dětj, rodičů, dospělých synů a dcer, manželů, hospodářů domácjch, čeledjnů,

starých lidj, wogáků, městských anřednjků, kněžj a škol-
njch učitelů; o wyněowánj bab, ženicha a newěsty a roz-
wedených manželů; posléze o wyučowánj toho, kterýž má
slawně přísáhati. Gelikož sauditi mohu, nenj všecko,
což se zde podává, zhluboka wzato, a o některých wě-
cech by mnohý úplněgšj a zewrubněgšj zpráwy žádati
mohl: nieméně se zde mnoho důležitých prawidel a
bystrých, mnohowážných poznamenánj nalezá. Gakby
se we zpovědi skněžjni mluwiti mělo, genž se z celibát-
njch poklesnutí wyznáwagj, těmito slowy ukazuge: „Wy-
lož tomu a takowému, že to gisté wzuešený byl konec,
na něgž dřewnj správcowé cjrkwenj, celibát uwozugjee,
hleděli, a že kněz dle směrowánj gegich neywelebněgšjm
mužem se býti ukazuge, poněwadž neyrěstěgšj radosti ži-
wota a neysilněgšj pudy přirozenj lidského úradu swému
w oběť přinášj, aby prost wšj lásky ku wěcem časným,
cele a naprosto lidstwu slaužití mohl. Powěz mu, že
křesťanský lid až posawáde tomu chce, by kněz dle zá-
konu, druhdy mandrého, w bezženstwj osíawal, a že ná-
padně kněz všeho pečliwě utjkati má, což by někomu
pohoršenjm býti a etný smysl giných zwiklati mohlo. Ře-
kni mu, že podobným spůsobem i také apoštol Pawel s
radostí wěřejm oběti přinášel. Dey mu na rozum, že
nyuj, an se časowé proměnili, oběť zdrželiwosti neywyš-
šjho zapjránj sebe samého wyhledáwá, že se ale tomuto
sebe zapjránj lidé všech stawů a wěků podrobiť musj.
Powěz mu tolikěž, že s každým upřjmným a neljčeným
přjtelem prawdy a práwě křesťanského oswjcenj nikoli
tomu nechceš, by se i za našich časů duchownjm man-
želstwj zapowjdale, poněwadž zápowěď tato giž dřewnjm
otecm twrdá se zdála, poněwadž panictwj dle wýpowědi
Ježjše Krista zwláštjnjm gest darem, ne každému pro-
půgčeným, a žeby zákon bezženstwj obzwláštne tomu sta-
wu ukládán býti neměl, kterýž všecky ostatnj lidi k

šlechtnosti a swatosti žiwota slowem i skutkem wychowawati má, a kterýž, býwá-li přestupowán, ku pohoršenj a ke zkáze lidu přjčinu dáwá. Wlož mu ale také na srdce, poněwadž až posawád zákon bezženstwj trwá, že zákona toho ž wyššjch důwodů ostrjhati má, a s milostj Božj ostrjhati i může, a ostrjhá-li ho, že si tjm pak weliké zásluhy zjská. Nechať donuknutjm twým powážj, že i ginj stawowé těžkosti swé magj, a že zvláště manželský staw mnohé lopoty, starosti, nuzowánj a těžkosti s sebau přinásj. Dey mu posléz k powáženj, že každé přestaupenj toho, gákžkoli gen lidského kázanj, wšecky giné ušlechtilé radosti žiwota morj, nepokog, ztrátu časného statku a poctiwého gména přiwozuge, a požehnanému pastýrskému působenj dokonce překážj.“ S. 90—92.

Vine. Zahradnj.

4. Homiletische Predigten auf das ganze Kirchenjahr. Aus dem Lateinischen des Ludwig von Granada, Priesters aus dem Predigerorden. Uibersetzt von J. P. Silber. 1ter Bund. Landshut, Krillsche Univ. Buchh. 1834. 8. S. II, 375. Preis 2 Bände fr. 3. 45. kr. c. m., zu haben in der H. J. Enders'schen Buchhandlung.

Ludwjek Granada, narozený w Granadě léta 1504, kněz řádu sw. Dominika, gak pro swau nábožnost, tak též pro kázanj a spisy swoge wzat byl na weliké slowo. Girard spisy gehu na francauzsko přeložil, a w desjti swazejch in octavo na swětlo vydal. Granada byl muž wýtečných darů ducha; poněwadž ale wše, což pjšj duchoplnj mužowé, čtenj gest důstogno: protož pilný P. Silber přeloženjm kázanj Granadowých nowé zásluhy sobě

wygedual. Prwnj swazek kázanj těchto patnácte homiletických řečj obsahuje, a sice w gasném, čistém, 'plynucjm přeloženj. W kázanjch těchto zřjti gest plodného ducha, bohatau obraznost, hlubokau známost srdce lidského a neobyčegué řečnické dary. Nieméně nikoli w každém ohledu chwáliti se nemohau, a kdoby za našich časů tak hlásati chtěl, náramně by ducha swého namáhati musel, předcet by se ale posluchačům swým neljbil. Hlawnj wada řečj těchto ležj w tom, že w nich žádného dokonce logického pořádku nenj. Máť sice každá zvláštnj swé thema, ale kdyby ho na čele napsaného neměla, žádný by se ho z obsahu gegjho domakati nemohl. Skrže žádnau hlawnj něgaký pomysl se netáhne, žádná w částky nenj rozwržena, w žádné gedna wěc druhé přirozeným během nenásleduje. Wšecko gest beze wšeho wýboru a pořádku nahrnuto, a w náramné této směsici i mnohé nechutné allegorie, mystické hřjčky a newhodné legendy se nacházegj. Kdoby gich užjwatj chtěl, toliko z částky gich užjwati může, a pěkněgšj mjsta tak gako zlatau rudu ze země dobýwati musj. Ku posauzenj ducha a pracj starožitných řečnjků duchownjch originálnj spisy gegich postačugj, když se ale w giný něgaký gazyk překládagj, gedno pauhý wýtah neyzdařilegšjch mjst bud' podáwán. Snad!by i pauhými wýtahy ze swatých Otců cjrkwě našj negednau welmi poslauženo bylo. Neb každý chce čjsti toleko to neylepšj; známoť ale gest, že i w knihách swatých Otců nikoli wšecko napořád zlato nenj.

Vinc. Zahradnj.

5. Geschichte der geistlichen Bildungsanstalten. Mit einem Vorworte, enthaltend Acht Tage im Seminar zu St. Euseb in Rom. Von Dr. Augustin Theiner. Mainz 1835 bei Kupferberg, Wien bei Gerold. S. LXVI u. 505. Cena 3 zl. 48 kr. we střjbre.

Tuto knihu složil ten, kterýž nepochybně s bratrem svým, farářem, složil i spis, w druhém ročnjm běhu tohoto časopisu našeho ohšjně sauzený, totiž: Die katholische Kirche Schlesiens, a s týmž bratrem svým i proti kněžskému bezženstwj (Die Einführung der erzwungenen Ehelosigkeit bei den christlichen Geistlichen und ihre Folgen. 3 Bände. Altenburg 1828) hlas swäg pozdwihl. We dwau spisech těchto panuge duch, který s niějm téměř, což se w katolické cjrkwí nachází, spokogen nenj, wšecky liturgické řády zawrhuge, zvláště pak na papežskau stolici se mrzj, a katolické biskupy obwiňuje, žeby si newšjmali obecného dobrého, o přjhodné vzdělánj kněžstwa nedbali, wúbec pak neumnj, galowj a ničemnj byli správcowé cjrkwě Božj. W tomto výše oznámeném spisu gehu ale panuge duch dokonce giný. Horlj sice a lějmá zle, ne ale na latinu při službách Božjeh, ne na missál a brewiář, ne na nedostatky cjrkwenj spráwy, ne na kněžské bezženstwj a podobné věci; nýbrž na nepřátele Jesuitů, na tak nazwané Illumináty, na býwalá generálnj seminaria, na Deresra a muže podobného smýšlenj. Abych wšecko krátce powěděl, pan Doktor Theiner nenj wjce, kterýmž byl, a co pjše nynj, gest smysl a powaha muže, činjcjho pokánj. Že se ku pokánj obrátil, to on sám w předmluwě dotčeného spisu wyznává, kdežto wýslovně prawj, že ho dřjwe oslepugjcj náruživost swjrala, že ale w přjhodný čas bauře duše gehu byla zapuzena, že si w Řjmě wyhotowenj tohoto spisu za část-

ku pokánj dal ułožiti, že s radostj chce naprawiti, což snad ginj spisowé geho złého způsobili, a že ho sice mnozj pro nyněgšj smeyšlenj geho za blázna a mdlomyslného muže pokládati budau, on ale že se za šťastného pokládá, že to tak řečené bláznowstwj a tu mdlomyslnost na sebe přigal. Že dŕjwe naprosto gináksmeyšlel a psal, než nynj, a že se dŕjwe w srdci swém s katolickau ejrkwj rozdwožil, to přičjtá bludné cestě swých studij (falscher Studiengang). Za tau nepochybně přjčinanu o zŕjzenj klerikálnjch alumnátů a kněžských seminářů psáti sobě umjnil. Neb při tomto knihy swé předmětu nelypěkněgšj přjležitost nalezl, tupiti nowěgšj způsob theologických studij u wedenj mladého žákowstwa, a žluč swau wyljti na ty professory a wůdce, kterjž dle domněnj geho byli přjčinanu, že se od prawé cesty uchýlil.

Cesta, kterauž Dr. Theiner dŕjwe kráčel, nebylať owšem cesta prawá: welice ale pochybugi, by ta, kterauž nynj nastaupil, a kterauž z Řjmského seminarium swatého Eusebia swětu w známost uwádj, úplně a naprosto byla prawau a neomylnau. Gakož blaudil, když wšeccko napořád, což ze starobylosti nás došlo, nerozmyslně a směle zawrhowal: tak nápodobně i nynj blaudj, že tak řečenau nowěgšj osvětlu a theologicckau učenost, gakoby dokonce za nic nestála, nárůžiwě zawrhuge. Dle zdánj mého základné známosti theologiccké Dr. Theinera dosti swětla a bytelnosti nemagj, pročez on z gednoho konce na druhý přeskočil, a i při nyněgšjm způsobu smeyšlenj prawého upokogenj myslí nenagde. Hlawu, zřetelných známostj milowná, lehko neblaudj, a což se w nj usazuge, snadno se zwrátiti nedá. Dr. Theiner gest bez odporu mužem wysoce učeným, nieméně přjkladem swým ukázal, že i učenost nepostačuge, hlawa-li se swětle a wygádrěně mysliti, a wšeccko náležitě rozbjratí a wážiti ne-naučila. Gakož známo gest z theologiccké literatury wě-

ku našeho, mezi katolickými spisovateli dvě strany na odpor sobě stoj, a jedna s druhou nenestupně bojuje; kdo nicméně mysliti umj, a bystrým všeho, leč nowého leč starého, gest saudecm, nižadné vlastně strany se nedrží, nýbrž toho, což při každé gest prawo, dobro a spásitelné, obyčejem moudrých, apoštolsky smeyšlegjejch lidj se nechopuge, prostřednj sice, ale zlatau cestau kráčege.

Dr. Theiner při popisowánj žákowských škol a vzdělawacjch ústawů kněžských na tři periody poukazuje. W prwnj, kteráž se táhne od počátku křesťanstwj až k cjsařowánj Karla welikého, a w druhé, kteráž od Karla welikého až k Tridentskému sněmu sahá, dokázal negen wzácný poklad učenosti, nýbrž i náležitau o dobré cjrkwě katolické horliwost. W třetj ale periodě, kterauž wede od sněmu Tridentského až na časy naše, práci poskytl, kteráž pro gakausi hořkost mysli, pro přepiatost mnohých úsudků, pro honěnj mnohých šlechtyných mužů a pro zlehčowánj vysokých škol a mnohých německých klerikálnjch alumnátů nikoli chwálena býti nemůže. Nezůstává tolikéž při swé materii, nýbrž k giným předmětům s obzwláštnj gakaus dychtiwostj se nchyluge. Tak u příkladu náramně mnoho mluwj o řádu Jesuitském, a na stránce 220 výslowně dj: „Spádem řádu Towaryšstwa Jezjśowa padlo též křesťanské wedenj mládeže, mjsto kteréhož přišlo wychowáwánj pauze atheistické, kterýmž pak cjrkw a swětská vláda we swých základech pohnuty byly.“

Prawda sice gest, že katolické duchowenstwo zanašich časů wyššjho vzdělánj potřebuge, aby se mu pak i vzdělaná stránka katoljků wěsti nechávala; prawda gest, že theologické uměnj potřebuge filosofické důkladnosti a zagjmawé moci; prawda gest. posléz, že mnohý z nowěgšjch umělců w negedné stránce zabloudil, a žeby kněžská seminaria lépe zřjzená býti měla, aby z nich o-

swjcenj, nčenj, duchaplnj kněžj, kněžj nábožné mysli a ušlechtilých mrawů vycházeli: welice ale pochybugi, že-
by cjrkwí spomoženo bylo, kdyby se to, což žádá Dr.
Theiner, třebas i na wlas vyplnilo.

Vinc. Zahradnj.

6. Sammlung einiger wichtigen offiziellen Aktenstücke zur Geschichte der Emancipation der Katholiken in England. Herausgegeben und bevorwortet von Dr. Augustin Theiner. Mainz bei Kupferberg 1835. S. XX. 127. Cena 12 Gr.

To gest druhý spis, gegž pan Dr. Theiner po swém, gakž myslj, na lepšj cestu obráčenj w Rjmě zhotowil, a gakožto heslo proměněného smyslu swého do swěta poslal. Wlastnj ale a půwodnj geho při tom práce gest toliko obšjrná předmluwa, w kteréž [katolický swůg smysl gakausi newhodnau trpkostj proti protestantům dal na gewo. Angličtj wyslancowé psali o spůsobu a správě katolické cjrkwě těch zemj, w kterýchž se nacházeli, aby se pak wedlé zpráv těchto emancipacj katoljků snáze wygednawati mohla. Listowé gegich, giž kratšj giž obšjrnějšj, byli sice anglickým gazykem wytištěni, ale gen w gistém počtu exemplářů, kteříž weřegným gednatelům důležitého wybawenj katoljků z mrzké porobyrozdání byli. Dr. Theiner tedy, tyto listy na německo přeložiw, skaumatelům cjrkwewnj historie prospěšnau službu gest prokázal. Gestliže listowé tito, z pera nekatoljků wyslj, katolické cjrkwí přjzniw negsau, mohlť toho owšem překladatale gegich w předmluwě swé dotknauti, a

wšak nikoli k tomu neetných, hanlivých gmen užjwati nepotřebowal. Neb prawá wjra se wždycky skrze šetrnost a lásku na gewo dáwá. W předmluwě této se protestantským knjžatům předhazuge, „že we swých zemjch katoljků odstrkugj, a že nynj protestantstw, tak gako dřjwe filosofstw a illumináctwj, w srdce katolických poddaných skrze chytré propůgčowánj manželstw mezi katolickau a nekatolickau osobau, skrze ewičenj a wučowánj mládeže a skrze giné auskoky wštěpugj.“ Zle tam také spisowatel žehře na „nešťastné řjzenj cjsaře Josefa, na mrzkého Pombala, na powěstného Pereira“ a giné muže, kteřjž gednau práwě tak smeyšleli, gakož on sám před nedlauhým geště časem smeyšlel. Swatý Pawel z protiwnjka a pronásledowce křesťanů učiněn byl přjtelem křesťanů, auobrž welikým apoštolem: ale stalo se to zázračným spůsobem, a což dobře buď znamenáno, swatý Pawel i po swém na wjru obrácenj na židy a pohany zůstal laskawým, a ineystatečněgšj obranau prawdy žádného nezlehčowal, žádného neurážel. Dle zdánj mého pokud kdo nemá prawé lásky, nemá tolíkěž prawé wjry. Pan Dr. Theiner se sice obrátil, ale obrácenj geho geště dokonáno nenj.

Vinc. Zahradnjk.

7. Ansichten eines freisinnigen katholischen Theologen über das Verhältniss zwischen Kirche und Staat; entwickelt in einer Kritik der Aphorismen des Herrn A. Gengler über denselben Gegenstand in dem dritten Hefte des Jahrgangs 1832 der Tübinger theologischen Quartalschrift. Sulzbach, Seidelsche Buchhandlung 1834. 8. S. IV. 36. (3 Gr.)

O tomto skrowném sice, ale mnohovážném spisgeden z katolických recensentů přewýborný úsudek wynesl w tento smysl: „To gest práce, kteráž půwodně pro Tubinský theologický časopis ustanowena byla, kteréž ale redaktorowé téhož časopisu nepřigali. Tjmtó však nepřigetjm welice sobě uškodili, gestliže gim sic na důkladných přjsspěwech něco záležj. Neb práce tato naprosto gest wýtečná, poněwadž neyhlubšjho smyslu o podstatě swětské vlády (státu) a cjrkwě, náboženské swobody a cjrkwenjho řjzenj, neygasněgšj mlawau, logickau bystrostj a weledústogran pokognostj mysli rozwinuge. Skladatel této práce na málo stránkách wjee prospěšného předkládá, nežli ginj w břichatých swazecjch.“ (Repertorium der gesammten deutschen Literatur für das Jahr 1834 von Gersdorf: Erster Band, 6. Heft. Leipzig 1834. S. 348.)

S tjmtó wznešeným saudem se i gá úplně snášjm, a žel mi gest gediné toho, že posauzený spis tento obšjrněgšj nenj, an čtaucjmu weliké poklady přewzácných wědomostj gen gako djrkau a z daleka ukazuge. Znamená-li slowo *mysliti* ducha, w pravidelném wyměřowánj podstatného obsahu každé věci gakož i w bystrém sauzenj a zawjránj zběhlého: tedy nám negmenowaný slawný spisowatel na panu Genglerowi, ginák welmi důmyslném a učeném muži, zřetedlně ukázal, že mysliti welmi těžšj gest wěc, nežli se mnohý spisowatel hbité ruky domnjwá. Co zwláště mne welice těšj, gest to, že smysl geho tomu, což gsem w prwnjm letošnjm swazku tohoto časopisu o rozdjlů mezi duchownjm a swětským auřadem powěděl, nikoli nenj odporen. To gedenkadžý z následugjecjch wýtahů z knjžky geho vlastnjm saudem nagjti může.

„Str. 11. Máme-li čin něgaký za prawý neb prawotný (recht oder rechtlich) w juridickém rozumu slow těch-

to : tedy tjm nikoli nemjnjme, žeby čin tento byl mrawo-
dobrý neb w mrawném ohledu toliko gen dowolený, ný-
brž gen na takowau vlastnost činu toho ukazugeme, dle
kteréz ho ginj trpeti gsau powinni, to gest dle kteréž ni-
komu mocj něgakau bráněn býti nemá. Nemağj-li náho-
dau ginj lidé moci, provozowánj prawotného činu něga-
kého brániti : tedy on předce prawotným ostáwá tak, ga-
ko kdyby i dosti moci k zabráněnj a překazenj ho měli.
Tau přjčinau i takowj činowé, kteřjž nikoli mrawodobřj
negsau, prawotnými slauti mohau, gsau li gen té powahy,
žeby bráněnj gich škodliwějšj bylo nežli trpěnj. Tak
ku přjkladu wěřitel, gerž na věci dlužnjka swého exe-
kucj weđe, w mrawném ohledu snad ukrutně gedná, nic-
méně nikdo řjci nemůže, žeby to ukrutné gednánj geho
nebylo prawotno, neb s práwem se nesrownáwalo.

Str. 13. Stát čili zemské řjzenj k tomu sice se sta-
nowj, by práwo w společenstwj měšťanském mělo swůg prů-
chod : gisto ale gest, že zákonodárná moc w zení neto-
liko k drženj a hágenj práwa, nýbrž k dosaženj i giných
wěcj gest ustanowena. Maudřj a šlechtnj lidé, magjce
w rukau swých neywyššj moc, po wšecky časy za swatau
to měli powinnost, by propůgčeuau sobě mocj wšecko mož-
né dobré w skutek uwozowali.

Str. 15. Dle obecného způsobu mluwenj stát wzni-
ká tu, kdež vzniká takowá společnost lidí, že neywyššj
mezi lidmi možná moc mjsta wnj nacházj, to gest, že wše-
cko dle práwa wynucowati může. Tak nápodobně řjká-
me, že stát něgaký se rušj a rozpadá, když dřewnj na-
tjecj moc přjhodau něgakau tak gest ztenčena, že nikdo se
nenacházj, kterýž by odbognjků náležitým způsobem skro-
titi mohl.

Str. 19. Stát sám o sobě a vlastnj swau mocj wše-
ho dobrého dosjei nemůže. By se gedenkaždý we swér-
stginými obecenstwj náležitě chowal, k omu mohau a ma-

g] směrowati i wychowatelé mládeže , učitelowé, duchow-
 wnj a mnozj ginj, na kteréž stát nutjěj swau mocj toliko
 z částky a poněkud sáhati může.

Str. 24. Společenstwj, kteréž cjrkwj zoweme, ne
 koncem, kterýž mu hlawně a podstatně gest wytknut, ný-
 brž ginau, zcela rozdjlnau wěcj od každé giné společno-
 sti se rozeznáwá. Některá náboženstwj wyznawačům
 swým za powinnost ukládaj, by spolu tak byli spolčení
 a swázáni, gakž to gen možná gest. Každá pak společ-
 nost, kteráž se k celé něgaké wjře přiznáwá, sluge cjr-
 kew. Dobře však buď znamenáno, že toliko ta společ-
 nost lidj gméno cjrkwě dostáwá, ku kteréž ne pro zwlášt-
 nj něgaké náboženské učenj, nýbrž proto přistupugeme,
 že celé náboženské wěrenj naše s gegjm wěrenjm se sro-
 wnáwá.

S. 26. Cjrkewnj auřadowé, w té neb oné zemi se
 nacházegjěj, nebudte gmjni za cjrkwě. Tak u přjkladu
 cjrkwewnj auřednj osoby, gsau-li katolického náboženstwj,
 gsau toliko skrowná částka cjrkwě katolické. Gsau-li
 cjrkwewnj auřednjci w zemi něgaké nestěgného náboženstwj,
 tedy dokonce od cjrkwě se rozeznáwagj.

S. 27. Kdyby w skutku bylo tomu tak, že si stát-
 nj čili swětšjčj úřednjci necháwagj toliko to, což se nábo-
 ženských důležitostj nic netýče: tedy by z toho následo-
 walo, že nic dokonce nenj, což by swětská vláda swobo-
 dně rozsuzowati mohla. Nebo každé s rozumem se sge-
 duáwagjěj náboženstwj prawidla swá na weškero gednánj
 naše wztahge, a sice tak, že i gediného činu nenj, za
 gehožto přjčinau by nic dokonce nestanowilo. Nic tedy se
 nenalezá, což by k náboženstwj nepatřilo, a což by nálezu
 a ustanowenj swětského auřadu zůstaweno býti mohlo.

St. 28. W státu čili w společenstwj, gehožto wlá-
 da neb zákonodárná strana neywyššj má nutjěj moc, kte-
 ráž se mezi lidmi trpěti může, přerozdjlnj gsau auřado-

wé. Wúbec pak wstátn gsau [auřednj osoby, kterýmž náboženské wyučowánj, spráwa weřegné úcty Božj a podobná některá zaměstnánj gsau swěřena. Tito auřadowé se wúbec duchownj čili cjrkwnej gmenugj, ostatnj pak naproti nim swětskými úřady se nazýwagj. Gižť pak málo který gest stát za těchto našich časů, w kterémž by duchownjm i také zákonodárstwj neb dokonce i provozugjej moc čili práwo nucenj propůgčeno bylo. Ale právě na tomto zřizenj pan Gengler přestati nechce, na tom zůstáwage, že cjrkw, a sice prawá a neydokonalegšj, nad státem předčj a wéwodj. Toto gehu zdánj ale nikoli prawu nenj.

S. 29. Neb záležj-li cjrkw ze společnosti lidj, w kterauž všickni wyznawači gednoho a téhož náboženstwj gediné proto wstaupili, že gedno a též náboženstwj wyznáwagj, tedy cjrkw proto, že gj neyvyššj mezi lidmi trpitedlná nutjej moc propůgčena gest, cjrkwj býti nepřestáwá. A záležj-li stát powahan swau w společnosti lidj, mezi nimiž zákonodárná strana neyvyššj mezi lidmi trpitedlnau nutjej mocj gest nadána: tedy cjrkw, dostala-li neyvyššj onu nutjej mocnost, právě tjm spolu také gest státem, a sice státem cjrkwnejm (Kirchenstaat). Zté přjčiny tedy pan Gengler neměl psáti, žeby cjrkw měla býti nad státem, nýbrž řjci gen měl, žeby cjrkw spolu také státem učiněna býti měla, a žeby náležito bylo, aby všickni státowé, genž se w neydokonalegšj cjrkw i až posawáde nacházegj, zrušení, a gakožto auřadowé, neyvyššjmu auřadu cjrkwnejmu podijzenj, považowáni byli.

S. 30. 31. Pan Gengler myslj, žeby ten stát, gehožto neyvyššj moc cjrkw by dána byla, dokonalým státem učiněn býti musel, pokudž i cjrkw ze všech neydokonalegšj gest. Ale i tento smysl gehu s prawdau se nesrownáwá. Neb i w prawau cjrkw se mnozj bludowé a mnohá zlá užjwánj wlauditi mohau. Kdyby se giž pro

tato zlá užjwánj weliký něgaký národ od nj odtrhl, zwlášt-
nj wjru sobě zaraziw : tedy by se státi mohlo, žeby s blu-
dem spolu i negedno prawé učenj, a se zlým užjwánjm
spolu mnohé chwalitebné ústawy a řády zawrhl, a nápad-
ně nikoli prawého náboženstwj newyznáwal. Mohlo by se
ale také státi, žeby ten národ některé věci, kterýchž se
zawržené od něho prawdy náboženské netýkaj, lépe zřj-
dil, nežli w prawé cjrkwí gsau zřjzeny, a žeby sobě u-
tworil i stát, kterýž k ideálu neydokonaleggšjho státu blj-
že přistupuge, než ten, kterýž se w prawé cjrkwí na-
cházj.“

Z toho všeho se widj, že gak cjrkew tak i stát gsau
společnosti, k rozplozowánj všeobecného dobrého usta-
weny, že každá k obecnému blahu působiti má, co gen
může, nieméně že státu zwláště usilowánjm a nucenjm, cjr-
kwi ale zwláště náboženstwjm všeobecnému blahu pro-
spjwati náležj. Rozumj-li gak swětšj tak i cjrkewnj správ-
cowé a auřednjci powinnostem swým, a šlechetná-li gest
wúle gegich : tedy se gistotně gední nad druhé newypj-
nagj, aniž sobě na odpor čelj, nobrž obapolně si ga-
ko k ruce pracugj. Cjrkew všeccko možné dobré stano-
wj, swětšj ale páni, pokudžto možná gest, wedlé práwa
každého mocj k tomu doháněgj, gakož i sami cjrkwí so
dobrowolně podkládaj, gsau-li ginák prawj audowé gegj.
Tak i na druhé straně cjrkew chwálj, a obyčegem swým
poraučj všeccko dobré, což od swětškých panownjků po-
cházej. Od koho zřjzenj něgaké žiwota dostáwá, na tom
nikoli tak mnoho neležj, gako na tom, w skutku-li to zřj-
zenj obecnému dobru prospjwá.

Vinc. Zahradnj

B) ROZLIČNOSTI.

Přípodobněnj.

Žiwobyťj lidské přirownati se dá k plawběorské, neboť putowánj wezdegšj gest co na moři plawba, mnohým přjhodám, nesnázjm, mnohonásobnému nebezpečenstwj podroběno.

Země prostrannost mizzej před okem gest moře, nad njmž wúkol gen toliko šjrá obloha se spaťruge.

Žiwobyťj, totiž powolánj a staw každěho člowěka gest koráb plowaucj. Koráb žiwota wšelikými prostředky weden býwá; weslo wšak neygistšj gest rozšafnost a maudrost, gimiž koráb wždy w stegně mjře běžj.

Stěžeň, djl gsa korábu hlawnj, genž gehu wáhu držj a plachty nese, gest w putowánj člowěka swaté náboženstw a prawá wjra, genžto w předsewzetjch pautnjka posiluge a překážky odstraňuje.

Plachty na korábu předstawuge wesměs wúle koráb wedaucj. Powahy a skutkowé dobřj, tak gako wjtr přjzniwý wedau koráb gisté a spěšně, bauři wšak mjrnj poněkud přjtel wěrný a upřjmný; powahy wšak a skutkowé zlj, co bauřliwj wětrowé korábu w dobrém běhu překážj. Gich častokráte podporuge zlé towaryšstwo: bauři ale, nebolíž pronásledowánj pozdwihe přjtel zrádný, gsa rozkácen nenáwistj, soběctwjm, mstau a t.d. Zlé wětry na moři neswádj plawec. Proti nadánj gehu powstane bauře. Plawec, utjkage se ke kotwici, zarážj koráb a w přjstaw morský doplowati se snažj. Tak i pautnjkům w žiwobyťj často se děge. Tuť blahoplodná naděge kotwicj gest a dobrý korábu správce a wúdice, totiž swědomj čisté a důwěra k Neywyššjmu w přjstaw gistý a pokogný uwede plawec.

Naděge kogná zastupuge mjsta tichých spánkůw,

když ljbj snowé c. hwězdičky nad mořem se třpytjej paut-
njku strastj unawenému okřánj dáwagj, přispjwagjce po-
silau k nastáwagjej práci dennj.

Nebezpečná mjsta w moři gsau wjry, skaliny a pjs-
činy. Zdaliž neprozřetedlnost, prostopášnost a náruži-
wosti negsau takowá mjsta, o které pautnjk zawadj a do
kala neprawosti wlečen, co koráb seděti ostane, a tak k
nešťěstj se bljže, obětj býwá?

Aby pak plawec, častokráte bauřj zahrán, polohy a
kragin sobě neznámých se dopjdl, slaužj kompas nebo
gehla maĝnetowá. Tak také láska kNeywyššjmu řjditeli
moře a země polohu a kraginu, w njž panuge etnost, oká-
že gistau, w njžto zablaudití nelze.

Co wýhled w ljbé a krásné kraginy nad mořem gest:
býwá zdawj, statek, hodnosti a přednosti giné; pročej
nedužiwost, nedostatek a nešťěstj gen wyhljdku na kra-
ginu newljdnau a pustau poskytgj.

Gehla maĝnetowá wždy k půlnoci okazuge. Podobně
láska pronikagjej temnosti k swětlu východnjmu pautnjka
pobjzj; neb co gest audolj putowánj wezdegšjho, nežli
půlnočnj temnost hwězdami gen temně oswjcená, w njžto
cesty demnjho a prawého swětla prázdne na omyl býwagj,
rozum ale lidský co slabý a welmi negistý průwoděj a
gen co papjrowá pochodeň tuto temnost oswjtití neposta-
čuje. Maĝnet též železo k sobě táhne a bljžegi s njm
se spoguge. Tak láska k dokonalosti Neywyššjho citem
od matky přjrody do srdce wštjpeným neustále po blaže-
nosti wyššj a dokonalegšj taužj, až konečně blaženého
spogenj s nj w neskalené swětlosti dosáhne.

Moře gen z nepatrných pramjnkůw w potok a po-
sléz w řeku se scházegjejch powstane a w swět morský
zroste.

Tak též člowěk dřjwe potůčkem, co we snách plyne,
a w dětinském wěku gen toliko hřjčkami se bawj, když

lehké bublinky s ním zahrávaj, okazugje gemu mřenky a giné blýskawé rybičky.

Pak rozumu nabyw a ginochem se staw, do weliké řeky se pauštj a wáznau gsa powahau ozbrogen, co muž w nesmjrné moře žiwota swého pustiti se musj.

Seznaw se dále s maudrau zkušenostj, an s nj w tichém moři dnůw gasných, gakož i také pošmaurných a hanřliwých okusil, byw wjcekráte od naděge oklamán, slábne a omdléwá, až konečně od stárj dohoněn, weslowánj za těžké a nemožné spatřuge, a tak po přjstawu pokoge taužití počne.

Hledj také plawci zisku swého, wědauce, že moře welikého bohatstwj w sobě skrywá. Gsaut mezi nimi, kterj hledagj perel, gakožto neywýborněgšjch klenotůw w hlubinách morských.

Pro takowé perle kupec, aby gich nabył, prodá wšeccko zbožj swé. Takowý poklad a klenot wnitřnj gisť gest ctnost. Tak gako perle w nepatrné skořepině dosti těžce se nagde, tak také nabude se ctnost na cestách obtjžnosti, na nichž dágwagje ona za oběť vlastnj radosti a pohodlj, přebýwá tiše w hlubokosti srdce skryta, a nelesknane se zewnitř, tjm wětšj ceny, genž ducha prawau odjwá wznešenostj, do sebe mjwá.

Magj plawci také blaženost obzwláštnj, kteraužto za neywětšj štěstj na moři pokládagj.

Stáwá-li se, že na moři dostanau sek rownjku, galká tu radost a gaké plesánj. Tuť powstanau radowanjky a plesy hlučné. Slawnost se držj weřegná a oběti Neptunowi se konagj. Po skončenj však této slawnosti cesta dalsj přes rownjk wesele se nastupuge.

Nemůž-liž k této čáře rownjkowé přirownati se hranice mezi žiwobytj a wěčnosť? Tu wypršj hodinka putowánj a přestane plawba se wšjm namáhánjm.

Blaze tomu plawci, genž wykročiw z rownjka též tak radowati se může, gsa perlami wnitrjnimi obohacen a složiw oběti wytrpené strasti wezdegšj a skutkůw dobrých, této hranice dogde šťastně, aby pak tjm weselegi z temného audolj, dosáhna horu wjry vzdálenau, oku lidskému nepochopitedlnau, do rágského audolj, po němž taužila láska, wykročiti mohl, přigda tam w přjstaw blaženého pokoge, a bera odměny swé hogné.

Jan Rettig.

C) CJRKEWNJ ZPRÁWY.

W gednom listu zdělugj se áuplněgšj zpráwy o těch ohawnostech, kteréž 25. a 26. Čerwence spáchány byly w Barceloně. Při gedné štwanici, kteráž provozována byla dne 25. Čerwence, progewowal shromážděný lid welikau náklonnost k rozbrogům. Pět býkůw předwedeno bylo, a žádný nechtěl se potýkati s gezdci. Když nebylo ničehož widěti, nač se lid welmi těšil, kwasila se vždy wje a wje newole oklamáných diwáků, a konečně w neystrašliwěgšj wzteklost rozkypěla. W okamženj rozdrce-ny byly wšecky lawice a sedadla, náramné množstwj kamenů a rozlámaných dřew bylo metáno do dráhy štwanice, čjmž se onen, z počátku mjrný býk rozkácel a celému množstwj (bylo pak tu neyméně 10,000 lidu shromážděno) welikým nebezpečenstwjm hrozil. Nieméně po něgaké chwjli zmocnili se téhož býka, kterýž po nesčjslných ranách klesnul. Pořádněgšj diwáci odebrali se domů, ale neskrocená luza uchytila se té příležitosti k dokonánj giž dřjwe obmýšleného zločinu. W katalonském nářečj rozléhal se powyk: „Als Convens, á san Francesch, als Carmelitas!“ A w půl hodině stál klášter františkánský

w plamenu. Když se ale dowěděli, že na blízku prachowna gest, hleděli oheň uhasiti, a celé to množství rozptýlilo se na wjee tlup, a gedna každá hnala se pod spráwan zakukleného wůdce k wykázanému sobě klášteru. W brzkém času stály kláštery Augustinianůw, Trinitariůw, Karmelitánůw obutých i bosých, Minoritůw a Dominikánůw w žhaucjm plamenu, a o zapálenj mnohých giných se pokaušeno. Z mnohých, zde gmenowaných klášterů, zwlášť z nádherných chrámů sw. Augüstina a sw. Kateřiny stogj toliko holé zdi, bohaté knihowny, drahocenné obrazárny lehly popelem. Mezi tjnto zmatkem a mnohými příležitostmi k drancowánj podiwná gest předce nezištnost té chátry, kteráž se dopustila takowých ohawnostj. Poswátné nádoby, zlaté i stříbrné, a giné drahocenné věci, (gak se shledalo) byly hned na oheň uwrženy, a gedn výrostek, kterýž potagmo hedbáwný šátek si přiosobiti chtěl, byl skoro až do smrti utřjskán. Luza však nebyla wywrácenjm budow geště ukoneyšena, žjzuiat po lidské krwi, a i toho se gj dostalo. Asi osmdesáto bezbranných mnichů bylo nelidským způsobem zavražděno, ostatnj děkugj zachowánj swé rychlému prostřednictwj dělostřelstwa a některých dobromyslných mezi wogskem, neboť mnozj z něho, přestrojeni gsauce brali podjl na výstupcích newázané hawěti. Mnohonásobným způsobem nebozj mniši se swěta byli zprovozeni. Málo, welmi málo gich kleslo smrtj náhlau.

Některj byli w klášterjch spáleni, některj dýkami usmrceni, mnozj kliky a kameny ubiti. Mezi těmi, genž w nemocnicjch mezi žiwotem a smrtj kolotagj, mnozj přes třidcet ran na těle nesau. Druhého dne počjnala sobě chátra, gako diwé šelmy, když se dowěděla, že několik set mnichů záhubě ušlo. Mnozj byli i pod ochranau wogska prokláni. Geden z ubohých obracel se k některým dobromyslným lidem, ti činili všemožné; nie na plat;

on padl předce prwnj za oběť. Tyto dowlékli geg až k diwadlu, kde 40 dobrovolných na strážu stálo, ale ti ho nechtěli ostrjhati. Wjee než dwadceť ranami zbodané mage tělo, brzy wypustil ducha. Noc od soboty na neděli byla w prawdě strašliwá: šest klášterů nagednau stálo w gednom ohni, wogsko stálo po ulicjch, ale tiše, zakázáno magje strjleti na lid. Tam obywatelé bljž klášterů přebýwagjej w náramné auzkosti uchwacpgj swé neylepší gměnj před záhubau, zde zlotřilj wražděljci w brocenj krwawém; tu wzteklé prowoláwáj: „Vivas!“ kdykoliw ubohá oběť w plamenu sklesla, aneb dýkau zemřela: to wše představowalo diwadlo hrůzy, kteráž se ani wypsati nedá. Okolo těj set mnichů našlo w pewné twrzi Jony a tolikéž w kasárnách Kastellu Altarazana bezpečnost. Wětšj djl Františkánůw ušel záhubě průplawem, který od gegich kláštera k moři wede, a byl krom města od stráže do kasáren dotčených přigat. Posádka města gest welmi slabá.

Z Madridu dne 1. Srpna. Nowiny dworské podáwagj spis předložený králowně o wyzdwiženj klášterů, a wydaný dekret z ohledu této věci. We spisu samém čteme mezi giným: „Kladu sobě za powinnost obrátiti pozornost Wašj kr. Msti. na přjčiny, pro které wyzdwiženy býti magj kláštery řeholnjkůw, w nichžto nenalezá se 12 audů, gakowých třeba gest k plnosti klášternj společnosti. Gestit při Wašj Msti., gakožto ochrankyni cjrkwě a ustanowenj gegich, i práwo i powinnost bdjti nad tjm, aby ustanowenj tato se zachowáwala. Poněwadž ale zřjzená na to komissj zřegmě doljčila, že množstwj gest klášterů, kde z nedostatku řádného počtu spoluaudů špatně hledj se kázně, ponawrkugi Wašj Msti., by wšecky kláštery byly zrušeny, kde tato neauplnost se nalezá anebo nalezati by se mohla. Předkládám za tau

přějinau nasledugjej dekret Wašj Msti. k potvrzenj. Následkem geho bude wyzdwiženj 900 klášterů řeholnjch, tedy polowice wšech w tomto králowstwj stáwagjcejch, a wynaloženj statků gegich na zaprawenj dluhu národnjho. Dle sepsánj podaného od komissj dotkne se osud ten následugjcejch klášterů: 138 dominikánských, 181 fran-tiskánských, 77 bosáckých, 7 terciárských, 29 kapucjn-ských, 88 auğustinských, 17 rekolektůw, 37 karmelitůw, 48 karmelitských bosákůw, 26 mercenariůw, 27 merce-narských bosákůw, 50 swatojanských, 11 premonstrátských, 62 řeholnjkůw neynižšjch, 37 trinitárůw, 7 trinitárských bosákůw a 53 giných rozličného gména druhů. Skt. Il-defonso dne 25 Čerwence 1835. — Podepsán: *Manuel Garcia Herreros*.

Dekret ten znj w tato slowa: Článek 1. Wyzdwi-hugj se wšecky kláštery, w nichž méně 12 audů se na-lezá a aspoň dvě třetiny kůr nawštěwugj. Čl. 2. Klá-štery, které giž dřjwe z gakých koliw přjčin zawřeny byly, považowány budte též za zrušenj. Čl. 3. Žádá-li toho wšak obecné dobré, by gedem neb wjce klášterů se ponechalo, nemagjcejch předepsaný počet audů, budte doplňowány z giných klášterů téhož řádu. Čl. 4. Wy-gjmagj se kláštery mnichů, při nichž se školy nalézagj a pak kollege missionářůw asiackých. Čl. 5. Audowé zrušených klášterů odeberau se do giných domů řádu swého dle poukázánj swých předstawených, kamž i po-třebné věci swé s sebau přenesti mohau. Čl. 6. Osady wyzdwižených klášterů odewzdány budte do rukau du-chowenstwa swětského s ponechánjm wšech přjslušných práv a swobod. Čl. 7. Wšecko zbožj a wšecky důchody wyzdwižených klášterů wynaložj se na zaprawenj stát-njho dluhu a k placenj auroků, wygjmagjc archiwy, bi-bliotheky, obrazy a giné věci slaužjcej k rozmnoženj wěd a uměnj, gakož i wýstawnosti klášterské, kostely, raucha a nádoby kostelnj, s nimiž co se státi má, swým časem

oznámjm. Čl. 8. Nepostačowal-liby důchod některého kláštera k výživě nově přivtělených k němu mnichů, tedy, pokud toho třeba, přidá se z důchodu wyzdwiženého kláštera. Skt. Ildefonso 25. Čerwence. 1835.

Podeps.: Králowna. M. Garcia Herreros.

Z *Paříže* dne 14. Srpna. W Murcii vypukly nepokoge. W noci dne 30. Čerwence sběhlo se mnoho lidu, žádajejho, aby některj z městské obrany, která do pole wytáhnauti měla, propuštění byli. Auřadowé svolili. Když se však druhého dne opět nepokoge ukazowati počaly, swolali auřadowé městskou obranu do zbraně, která celau noc na nohau stála, a zpóčátku buřiče na uzdě držela. Při switánj ale zapálil lid nagednau čtyry kláštery, a plamenowé zuřili takowau wzteklostj, že gedom geden mohl zachráněn býti. Geden mnich přišel o žiwot, ostatnj utekli se při vypuknutj nepokogů pod ochranu auřadů. Dne 1. Srpna byl od lidu opět geden klášter spálen. — Ten samý osud potkal mnoho klášterů i w Kordowě a tak též i w Kaspě w Arrağonii. Paměti hodné gest, že bauře proti klášterům w kraginách gednu a tu samu podobu magj. Neydřjwe zaháněgj se mnichowé holemi, a pak se kláštery pálj; při kauřjejch zřjceninách zastawj se lid, gakoby geho úkol byl ukončen. Giného nepořádku nedopauštj se lid nikde.

Klásterové w Španieljch 1835.

<i>Ř e k o l e</i>	<i>Magj kláštera</i>	<i>Rušj se gich</i>	<i>Počet klášternjku</i>
Agonizantů,	6	4	84
Augustiánů bosých,	32	17	388
Augustiánů obutých,	121	88	1206
Basiliánů,	14	5	176
Benediktinů,	60	18	1656
Cisterciáků,	53	11	1209
Dominikánů,	221	122	3116
Františkánů,	651	266	11,232
Hieronomitů,	43	5	990
Jesuitů,	10	1	363
Kapucjnů,	117	29	2329
Karmelitánů bosých,	118	48	2124
Karmelitánů obutých,	78	34	1078
Kartusiánů,	17	3	410
Mercenáriů bosých,	28	23	260
Mercenáriů obutých,	80	36	1070
Milosrdných,	57	50	335
Minimistů,	80	62	757
Minoritů,	11	6	103
Piaristů,	30	15	487
Premonstráků,	16	11	161
Servitů,	10	3	237
Trinitárů bosých,	29	7	444
Trinitárů obutých,	58	37	689
Wšech	1940	901	30,906

Staw katoljkůw w Irsku.

Irsko počítá 7,943,940 obyvatelů, mezi nimiž 6,428,000 katoljkůw gest. Ačkoliw tedy daleko větší částka katoljkůw se tam nachází, vláda zemská k

zaopatřenj cjrkewnjch záležitostí negenom ničehož nečinj, nýbrž i gegich zádušj, kteréž sobě sami založili, nesprawedliwým, všemu zákonu na odpor stogjećm způsobem, ano i hrůzau a mocj gim odňala. Všemožné vynaložilo se od mnohých poslaupných panownjků, i od rozdwogenců a sektárů anglických, aby Irsko k „reformowanému“ wyznánj donutili. Prawoslawná wjra byla za hanebnau powěru prohlášena, w posměch 'uweďena gako babské báchory, rauhána gako wymyšlenost podwodnjků, proklena gako zaslepená twrdošjgnost, wálečnau zbranj wybogowávána; mnohomnožstwj přjsah wymyšleno bylo, gimiž se obywatelé wjry své odrjci měli, výrok za výrokem byl prohlášen, ustanowenj za ustanowenjm wydáno, gimiž se parlament přičinil obywatele Irské, owšem katoljky, sanžiti až na smrt, vypleniti gegich kněžstwo, oltáře wywrátiti, chrámy stroskotati, neb prodati, do otroctwj gesnjžiti, do chudoby a bjdy ge přiwěsti — a to vše w gegich vlasti. Eyhle to gest ten weliký aučinek všechněch chwalných prácj ku rozšjřenj swatého Ewangelium. Půl sedma milionu celého obywatelstwa gsau katoljci, a bez ohledu všeho, čeho se násilj a nesprawedlnost dopustila, aby obrátila Irsko k protestantismu, počjtá se po třistaletém namáhánj přede genom 852,064 wyznawačů této wjry. Při tom podotknauti třeba, že ani tento, u přirownánj nepatrný počet nenáležj geště k státnjmu wyznánj, k anglické cjrkwí. Mezi těmito nekatoljky nacházj se znamenitý počet wesleyských methodistů, kterýj zvláštnj služby Božj magj, gegichž počet beze wšj přepiatosti udati se může na 80,000. Z toho patrně vyplýwá, že w Irsku vlastně genom as 772,000 wyznawačů anglické wjry gest. Mimo to žige tam 642,356 presbyterianů a 21,800 následownjků giných sekt protestantských. Nynj uwažme, mnoho-li každé wyznánj kostelů, neb kaplj neb modlitebnic má. Katoljci, počtem na půl sedma milionů magj 2105

swatyň, kteréž st sami wystawěli. Pálosma sta tisje biskupských protestantů má 1543 kostelů a kaplj, kteréž gin na státnj autraty wystawěny byly. Katoljci nemagj ani gedinké fary, ani gedinkého farnjho přjbytku. Biskupštj protestanti magj naproti tomu 1472 far, mezi nimiž mnohé bohatě nadány gsau, a 850 farnjch domů. Co neydiwněgšjho gest při tom systému k rozšjřenj sw. Ewan gelium, gest to: gen 118 far biskupských protestantů má wje než geden kostel, 1057 far má toliko geden kostel, 210 far gsau beze wšeho kostela. Nicméně wšickni farářowé berau swůg desátek, nazwjce od katoljkůw, a magj dobrau wýžiwu. Mimo to gest 889 far, na nichž ustanowenj farářowé ani nepřebýwagj, a služby Božj bud genom přjležitostně, bud i skrze giné osoby, kuráty tam nazwané, zastáwagj. Poslěz aby dokonale patrná byla wšecka nesprawedlnost, gestě toho podotknauti třeba: mezi wšemi irskými farami gest toliko gich dwanácte, kteréž magj přes 5000 protestantů, 91 far má genom přes 2000, 139 far gen přes 1000, 209 far gen přes 500, 286 far gen 200, 224 far gen 100, na 160 far přicházj gen po 50 protestantech, na 124 far přicházj gen po 20, a tak se ten počet wždy wje a wje snižuge; počjtá konečně 41 far protestanských, kde ani gednoho protestanta nenj. Pauze katolické osady musej tedy protestantské faráře wyžiwowati, anebo aspoň neywjce k wýžiwě gegich přispjwati, proto že tomu wláda tak chce, kdež naproti tomu wláda wšecko genom na utiskowánj katolického náboženstwj činj.

U m r t j.

Dne 11. Řjgna 1834 skonal w Pánu neydůstogněgšj biskup u sw. Hypolita w dolegšjch Rakausjch *Dr. Jakub*

Frint, narozený w České Kamenici dne 4. Prosince 1765; od roku 1802 spiritual Wjdeňského konwiktů, napotom dwornj farář, konečně powýšen na biskupstw. Bylť gest to muž nadšen duchem prawé maudrosti, neljčené zbožnosti a křesťanské horliwosti. Gaké zásluhy sobě zjiskal o swatau cjrkw, o dobrý duchownj pořádek w celém cjsarstw Rakanském a o blaho nuzného člowěčenstwa, postačitelně dosvědčugj každému mistrné geho spisy, mnohá ustanowenj, která z geho rady a náwodu ode všech srdečně milowaný — nynj také w Pánu zesnulý Cjsař a Král František I. učinil, a posléz ústaw k zaopatřenj a wychowánj chudých osiřelých děwčat, gehožto zakladatelem byl sám.

N á w ě š t j.

I.

Každému wychowateli známo gest, že negenom při ewičenj a wyučowánj, nýbrž i při odměňowánj a trestánj swých žákůw zapotřebj gest weliké opatrnosti a maudrosti. Zvlášť co se odměny dotýká, žádáme všickni, aby přiměřena byla zásluhám každého žáka, opravdowě ho potěšila a wzbudila w něm snahu k geště wětšj a setrwaléjšj pilnosti a k geště chwalitebnějšjmu chowánj. Poněwadž ale nenj zásluha všechněch žákůw stegná, nemohau také stegné odměny wzjti. Právě ale w tom přicházj mnohý odměnitel do nesnáze, anto pro nedostatek rozmanitosti méně zaslaužilému žáku tutěž odměnu dává, kterau wzal neypilnějšj a neymrawnějšj. Že na ten způsob věci dobré nemalá se činj kolikrát ugma, uznáwá mnohý školnj dozorec i učitel; ale nemagj prostředků, aby wyhowěli těmto nehodám. Co se má dáti za odměnu djtkám škol-

njm ? Kniha přiměřená ? W těch by owšem byla weliká rozmanitost, ale takowáto odměna podléhá opět giným těžkostem. Obrázek ? I zde gest weliká rozmanitost ; wšak aby přiměřený byl obrázek za odměnu ustanowený, nesnadné gest opět. Pěkněgšj obrázek, kterýž wzjti má pilněgšj žák, předstawuge bud' swatého, o gchožto žiwotě obecný lid ničehož newj — anebo gest otisk toho samého obrazu, který giž tento žák ode swých rodičů dostal. W těchto případnostech zagisté obrázek nenj odměnan, aspoň se gjm nedocjlj, čehož by se gjm docjliti mělo. Měly by se tedy raděgi zwoliti cedulky pilnosti wúbec známé ? Že w německých weliká gest rozmanitost, wjm, o českých ale těžko gest sauditi, anto i zde w Praze po řjdku k dostánj gsau. A wšak bud' si rozdjl gegich gakýkoliw, obmezen gest wždycky na pauhý okolek ; obsah gegich wždy stegný gest, totiž gméno a přjgměnj žáka, den a rok a třjda školy.

O těchto wšech nepřjhodnostech rozmejšlel welewážený náš P. Karel Winařický, farář w Kowáni, negenom gedenz neyhoriwěgšjeh vlastenců a milownjků literatury České, nýbrž i také laskawý přjtel mládeže, a vyhledáwal prostředku, ge předejgi. Geho péčj podány gsau nám ljsky spanilé rozmanitosti, djlem menšj, djlem wětšj, tak že gich dwanácte druhů počjtá, za odměnu pro školnj mládež. Tištěny gsau kongrewem (tiskem mnohobarewným), a gedenkaždý slušně přiozdobený ljspek wyniká obsahem welmi přiměřeným dobrému chowánj a pilnosti gednotliwých djtek, chlapeů i děwčat, tak že gedenkaždý podlé swých zásluh odměněn býti může.

Zaljbj-li se tyto ljsky p. t. welebnjm duchownjm zpráwěům a učitelům, rozeslány budau po wikariátech, aby gedenkaždý dle ljlosti a potřeby swé si wybral a odkaupil. Čistý wýnos odkázán gest dědictwj sw. Jana

Nepomuckého. Gsauř pak i w kněžce arcibiskupské knihtiskárně k dostání, a sice tucet po 12, 18, 24. a 36 kr. stř. Na šest tuctů dá se sedmý nádawkem.

II.

Dohotowen gest V. swazek popsánj zrušených, djlem wyzdwižených kostelů, klášterů a kaplj Pražských, obshugjej celau historii chrámu sw. Mikuláše na starém městě. Spisowatel těchto wážných starobylostj, welebný P. Jan Zimmermann obětuge čistý wýnos tohoto swazku zcela Dědictwj sw. Jana Nep. Tjmtó se činj neyuctiwěgšj zpráva welebnému Duchowenstwu, že gmenowaný spjsek u důstogných Wikariátů gest k dostání. Důwěřugeme se při tom, že každému, genuž milé gsau památky našeho hlawnjho města, wjtána bude přjležitost, dobročinný ústaw Sw. Janský, kterýž péčj welebného Duchowenstwa wzniku nahyl a radostně zkwjťá, štědrotau swau podporowati.

1 Exemplář stogj 20 kr. střjb.

III.

Tak též prwnj čjslo wydané nákladem Dědictwj sw. Jana Nep. pod názvem: *Proč gsem katoljkem*, k dostání gest u důstogných Wikariátů za 4 kr. na střjb.

Druhé giž w předešlém swazku ohlá šené čjslo, pod názvem „*Bohomil*“ we 14 dnech k dostání bude.

IV.

Opakugeme, kdoby na Časopis tento w celé Rakau-ské řjši buď u Redakej, aneb u sobě neybližšjho poštownjho úřadu 3mi zlatými předplatil, ten samý po gednotliwých swazejch, beze wšeho dalšjho platu c. k. pošťau „franko“ obdržj.

Sanctissimi Domini Nostri Gregorii divina
Providentia Papae XVI. epistola encyclica ad Epi-
scopos, Capitula, Parochos, ceterumque Clerum
Helvetiae.

Gregorius Papa XVI.

*Venerabiles Fratres et dilecti Filii! Salutem et
apostolicam benedictionem.*

Comissum divinitus humilitati Nostrae Apostolici officii
munus omnino postulat, ut assidue ad custodiam gregis
Domini vigilantes illuc praesertim studia et cogitationes
omnes intendamus, opem quoad possumus allaturi, ubi
aeterna ovium salus ac ipsa Catholica Religio periclitari
videatur. Multa autem inimicos homines callide, neque
irrito conatu in istis regionibus moliri, quae in apertam
christiani gregis perniciem, reiue catholicae detrimentum
vergant, Nos minime ignoramus, atque adeo vehementis-
sime dolemus. Quem quidem dolorem illud etiam exa-
sperat, quod ii incautos decipiendos haudquam se fidei
integritati detrahare velle profiteantur, idque unum sibi
propositum esse simulent, ut scilicet jurium ad potestatem
laicam pertinentium indemnitati consulant: hoc tamen fal-
lacissimo rationis publicae obtentu erroneas ac pravas
quas sequuntur doctrinas, qua insinuare lateque propa-
gare, qua constabilire et quodammodo sancire enitantur:
hinc conventus indicere, consulationes habere, certamque

normam audent conflare, qua saecularis potestatis in ecclesiasticis negotiis partes temere declarentur ac definiantur. Intelligitis jam, Venerabiles Fratres, Dilecti Filii de iis Nos loqui, quae mense Januario elapsi anni in urbe Bada Pagi Argoviensis nefarie gesta vel potius perpetrata sunt; quæque Vos ipsos acerbissimo confecerunt mœrore, anxiosque adhuc et sollicitos habent. Dissimulare quidem non possumus, adduci Nos initio nequivisse, ut crederemus, laicos homines non alia mente simul, in statum locum convenisse, nisi ut res, quæ religionem respiciunt, pertractarent, eoque progredi voluisse, ut non solum de pluribus ecclesiasticæ unius potestatis propriis jure veluti suo deliberarent, sed suscepta insuper consilia confirmanda et vi legis munienda iis offerrent, qui in fœderatis istis ditionibus civilium rerum summam administrant. At rem certam nimis exploratamque Nobis fecerunt ipsa memorati conventus acta, quæ nuper Cynopedii (Frauenfeld) typis edita sunt, quæque tum nomina virorum, qui delecti conventui adfuerunt, tum sermones ab nonnullis ex iis in pluribus sessionibus prolatos, tum demum confectos ibidem articulos integre exhibent. Perhorruimus vero sive sermones sive articulos hosce perlegentes, et ejusmodi in iis contineri principia, easque inde in Catholicam Ecclesiam induci novitates intelleximus, quæ utpote illius doctrinæ ac disciplinæ repugnantes, aperteque ad perniciem animarum pertinentes, ferri nullo modo possunt.

Profecto qui omnia sapientissime fecit, ac providentissima ordinatione disposuit, is voluit, ut multo magis in Ecclesia sua vigeret ordo, et aliquidem præcessent atque imperarent, alii subessent et parerent. Habet propterea Ecclesia ipsa ex divina institutione potestatem non magisterii solum, ut res fidei et morum doceat ac definiat, sacrasque litteras absque ullo erroris periculo interpretetur; verum etiam regiminis, ut quos semel gremio suo excepit filios,

in tradita doctrina contineat et confirmet, legesque ferat de iis omnibus, quae ad animarum salutem, sacri ministerii exercitium ac Dei cultum attinent: quibus legibus quisquis obsistat, gravissimi se reum criminis faciat. Atque haec docendi iubendique potestas in iis, quae religionis sunt a Christo Sponsae suae tributa, non modo ita ejus Pastorum ac Præsulum propria est, ut ad civilis reipublicae magistratus nullo pacto possit pertinere, sed insuper libera omnino et terrenae cuidam dominationi minime obnoxia. Neque enim saeculi Principibus, bene vero Apostolis eorumque in officio successoribus revelatae doctrinae depositum commisit Christus, hisque tantum dixit: „Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit.“ Neque ex placito laicae potestatis, sed ea etiam invita Evangelium annuntiaverunt, Ecclesiam propagarunt, disciplinam statuerunt iidem Apostoli: quin imo cum Principes Synagogae silentium ipsis ausi fuissent indicere, Petrus et Joannes evangelica usi libertate responderunt: „Si justum est in conspectu Dei vos potius audire quam Deum, judicate.“ Nonnisi igitur laesa fide planeque perturbata divina Ecclesiae constitutione naturaue regiminis fieri potest, ut ulla in eam saeculi dominetur potestas aut ejus doctrinam moderetur vel impediat, quominus leges ad sacrum ministerium, divinum cultum et spirituale fidelium commodum spectantes ferat ac promulget. Firma haec sunt, immobilia, et veterum, quotquot fuerunt, Patrum auctoritate ac traditione suffulta. „Ne te rebus misceas ecclesiasticis, ad imperatorem Constantium scribebat Osius Cordubensis Episcopus, nec nobis his de rebus praecepta mandes, sed a nobis potius haec ediscas: tibi Deus imperium tradidit, nobis ecclesiastica concredidit. Ac quemadmodum qui tibi imperium subripit, Deo ordinanti repugnat; ita metue, ne si ad te ecclesiastica pertrahas, magni criminis reus fias.“ Norunt id etiam ac palam fateri gloriosum sibi duxerant christiani principes, inter

quos magnus ille Basilins imperator ita in octava synodo loquutus est: „De vobis autem laicis, tam qui in dignitatibus, quam qui absolute conversamini, quid amplius dicam non habeo, quam quia nullo modo vobis licet de ecclesiasticis causis sermonem movere. Hoc investigare et quaerere Patriarcharum, Pontificum et Sacerdotum est, qui regiminis officium sortiti sunt, qui sanctificandi, qui ligandi et solvendi potestatem habent, qui ecclesiasticas et coelestes adepti sunt claves: non nostrum, qui pasci debemus, qui sanctificari, qui ligari, vel a ligamento solvi egemus.“

Atqui tamen longe aliter in Badensi conventu deliberatum est, quique inde prodierunt articuli sanam de potestate ecclesiastica doctrinam labefactant, Ecclesiamque ipsam in probrosam adducunt injustamque servitutem: ea siquidem vel in dogmaticis decretis evulgandis potestatis laicae arbitrio subicitur, et quas de disciplina tulerit leges omni vi effectumque carituras edicatur, nisi ex saecularis auctoritatis consensu fuerint promulgatae; addito etiam proposito de poenis adversus eos, qui secus fecerint, statuendis. Quid? eidem civili potestati libera datur facultas synodorum, quas dioecesanarum dicimus, celebrationi singulis vicibus vel annuendi vel adversandi, in ipsasque synodos inspiciendi; Seminariis praesidendi, rationemque interni eorum regiminis a sacris Praesulibus statutam confirmandi; Clericos facto scientiae periculo ecclesiasticis muneribus deputandi; religiosam ac moralem populi institutionem regendi; omnia demum, quae externam, ut ajunt, Ecclesiae disciplinam respiciunt, quamquam spiritualis indolis ac naturae sint, atque ad Dei cultum et animarum salutem referantur, moderandi.

Nihil vero est, quod magis Ecclesiae proprium, ejusque Pastoribus arctius reservatum voluerit Christus,

quam sacramentorum abs se institutorum dispensatio, cuius quae sit ratio servanda, ad eos solummodo pertinet judicare, quos ille operis sui administratos in terris constituit. Nefas proinde, si in sanctissimo eo munere aliquid sibi civilis potestas vindicet; nefas si circa illud quidpiam statuat aut sacrorum ministris praecepiat; nefas si quid legibus suis adnitatur adversus regulas de divinis mysteriis christiano populo impertiendis sive scripto consignatas, sive voce traditas, et ad nos usque ab Ecclesiae primordiis transmissas. „Nosti, inquit S. Gelasius Praedecessor Noster in sua ad Anastasium Imperatorem epistola, nosti fili clementissime, quod licet praesideas humano generi dignitate, rerum tamen Praesulibus divinarum devotus colla submittis, atque ab eis causas tuae salutis expetis: inque sumendis coelestibus sacramentis, eisque ut competit disponendis, subdi te debere cognoscis religionis ordine potius quam praeesse. Nosti itaque inter haec ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam velle redigi potestatem.“ Attamen, quod incredibile prorsus ac portentum loco esse videtur, eoque in Badensi conventu progressum est, ut vel in ipsam Sacramenta dispensandi rationem saeculari auctoritati jus et officium fuerit attributum. Huc sane spectant, qui ibidem de magno in Christo et Ecclesia Matrimonii sacramento temerario ausu conscripti sunt articuli: huc favor apertissime decretus mixtis nuptiis contrahendis: huc necessitas Parochis catholicis imposita iisdem nuptiis benedicendi, omni religionis inter conjuges discrimine prorsus neglecto: huc demum severae poenarum comminationes adversus eos adhibitae, qui id facere detrectaverint. Quae quidem omnia non ea tantum de causa sunt merito exprobranda, quod civilis potestas de sacramento divinitus instituti celebratione leges ferat, sacrisque Pastoribus tanta in re audeat imperare; sed ex eo etiam

arcius sunt reprehendenda, quod absurdissimam impiamque indifferentismi, ut vocant, opinionem foveant, imo illi necessario innitantur; ac praeterea catholicae veritati, doctrinaeque Ecclesiae manifestissime adversentur, quae mixta connubia tum ob flagitiosam in rebus sacris communionem, tum ob grave catholici conjugis perversionis periculum, pravamque nasciturae sobolis institutionem, detestata perpetuo est semperque interdixit; nec unquam ea ineundi liberam tribuit facultatem, nisi adjectis conditionibus, quae deformitatis et periculi causas ab ipsis arcerent.

Quam autem Christus Ecclesiae suae contulit administrandae Religionis, Christianaeque Societatis regendae summam et civili minime obnoxiam potestatem, eam, ut Apostolus ad Ephesios scribens disertissime docet, in bonum unitatis instituit. At quæ esset hæc unitas, nisi unus toti Ecclesiae fuisset præpositus, qui illam tueretur et custodiret, quique omnia ejusdem Ecclesiae membra una fidei professione conjungeret, uno caritatis et communionis vinculo copularet? Illud omnino Divini sapientia Legislatoris postulabat, ut visibili corpori visibile caput præficeret, quo scilicet constituto schismatis toleretur occasio. Quamobrem licet Episcopis omnibus, quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei, communis sit dignitas, et in his, quæ sunt ordinis æqua potestas, non est tamen omnium unus in hierarchia gradus aut par jurisdictionis amplitudo. „Siquidem et inter beatissimos Apostolos, verbis utimur S. Leonis Magni, in similitudine honoris fuit quædam discretio potestatis, et cum omnium par esset electio, uni tamen datum est ut ceteris præmineret, quia ita evangelici muneris sacramentum voluit Dominus ad Apostolorum officium pertinere, ut in Beato Petro omnium Apostolorum summo principaliter collocarit.“ Quod ergo uni ex omnibus A-

postollis Petro concessit, cum claves Cœlorum illi promisit, et agnos ac oves pascendi confirmandique fratres munus demandavit, id in commodum Ecclesiæ suæ usque ad consummationem sæculi permansuræ patere voluit ad successores Petri, quos æquali jure eidem Ecclesiæ præposuit. Hæc semper fuit Catholicorum omnium concors et firma sententia: hoc fidei dogma est, Romanum Pontificem B. Petri Apostolorum Principis successorem primatum non solum honoris, sed auctoritatis etiam ac jurisdictionis in universa Ecclesia obtinere, atque adeo ipsos Episcopos illi esse subjectos. Sanctae idcirco Petri Sedi, Romanæ nempe Ecclesiæ, ut idem S. Leo pergit, „ita omnem per orbem Ecclesiam necesse est consociari et tamquam ad catholicæ unitatis et communionis ecclesiasticæ centrum concurrere, ut exsortem se mysterii intelligat esse divini, qui ausus fuerit a Petri soliditate recedere.“ „Quicumque, subdit S. Hieronymus, extra hanc domum agnum comederit, profanus est; si quis in hac Noe Arca non fuerit, peribit regnante diluvio“: et sicut qui cum Christo non colligit, ita quisquis non colligit cum ejus Vicario, plane dispergit.

Quomodo autem cum Christi Vicario colligat is, qui sacram illius auctoritatem pessundet, juraque infringat, quibus propterea ipse potitur, quod caput Ecclesiæ centrumque unitatis est, quod primatum obtinet ordinis ac jurisdictionis, quod plenam pascendi, regendi et gubernandi universalem Ecclesiam divinitus traditam habet potestatem? At, illacrymantes quidem dicimus, id quoque ausum in Badensi conventu est. Romanus Pontifex tantum, non quilibet Episcopus potest proprio ac nativo jure dies ab Ecclesia festis celebrandis servandisque jejniis constitutos transferre, Sacrique audiendi praeceptum abrogare, quemadmodum et in Constitutione Auctorem fidei, a Pio VI. sa. me. Praedecessore Nostro die 28.

Augusti anni 1794 edita, fuit adversus Pistorienses oper-
te definitum. Contraria tamen sunt, quae in Badensibus
articulis continentur, quaeque ex eo etiam sunt pernicio-
siora, quod circa ejusmodi caput, utpote disciplinam at-
tingens, jus civili potestati fuerit indiscriminatim assertum
atque expresse reservatum. Nec minus Romanis Pon-
tificibus peculiare jus inest Regulares Familias ab Epi-
scoporum jurisdictione eximendi, sibi que subjiciendi; quo
jure ab antiquissimis temporibus usi illi certissime sunt.
Atqui huic etiam juri manifestissime detrahunt Badensi
conventus articuli. Sane, nec facta mentione veniae ab
Apostolica Sede necessario implorandae et obtinendae,
statutum est, ut ab saeculari potestate ea suscipiantur
consilia, quibus abolita Cœnobiorum quae sunt in Helve-
tia exemptione, ordinariae Episcoporum auctoritati Regu-
lares familiae subdantur. Quibus et illa sunt adjungen-
da, quae de juribus Episcoporum, qua latissime patent,
exercendis sancita sunt, quaeque si penitus consideren-
tur et ad principia referantur ex quibus confecti in eodem
conventu articuli dimanant, innuere videntur, Episcoporum
jurisdictionem justis licet de causis non posse aut non
debere suprema Romani Pontificis auctoritate coerceri, ac
quibusdam limitibus quandoque circumscribi. Nec prae-
tereunda, quae sive de Metropolitanae Sedis erectione,
sive de nonnullis ex istis Diœcesibus alteri Cathedrali
Ecclesiae extra fines Helveticos positae conjungendis,
tractata ac proposita sunt. Quamquam enim ea in re
Apostolicae Sedis jurium aliqua fuerit habita ratio, non
ea tamen haec esse intelligitur, quana vis et natura divini
Primatus postulabat: ibi namque perinde actum est, ac
si liberum omnino esset civili potestati de gravissimis iis
capitibus ea jure suo constituere, quae spiritualibus po-
puli necessitatibus censeat expedire. Mittimus alia multa,
quae taedet singillatim recensere: quae tamen non le-

viorem inferunt sanetae huic Petri Cathedrae injuriam, ejusque dignitatem auctoritatemque imminuunt, violant, contemnunt.

Haec cum ita sint, in tanta et tam aperta sanae doctrinae jurisque ecclesiastici perturbatione, in tanto et tam gravi rei catholicae in istis regionibus discrimine, Nostrarum partium fuisset, habito vix Badensi conventu, vocem de monte hoc sancto tollere, quique in illo concinnati sunt, articulos palam arguere, reprehendere, damnare. Nec alia profecto de causa Nostrum de ipsorum pravitate iudicium haecenus distulimus, nisi quod futurum sperabamus, ut non modo rati non haberentur, sed rejicerentur prorsus ac improbarentur ab iis, qui civilibus administrandis negotiis istic praesunt. At cum res maxima ex parte ad votum non succederet, quin imo dolentes summopere acceperimus, latas alicubi fuisse leges, quibus iidem articuli confirmantur ac publica sanctione muniuntur: cumque Magistri et Doctoris universalis personam, meritis licet imparibus, gerentes illud sedulo cavere debeamus, ne quis ex ratione Nostra in errorem misere inducatur, saepiusque memoratos Badensi conventus articulos Ecclesiae doctrinae ac disciplinae minime repugnantes existimet; cunctari et silere diutius non posse probe intelleximus. Ut autem ex Sanctae hujus Sedis instituto res gravissimi momenti quam consultissime ageretur, eos ipsos articulos accuratissimo examini subijci volumus. Auditis itaque consiliis acceptisque suffragiis Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium ex Congregatione Ecclesiasticis negotiis curandis praeposita, nec non re omni per Nos serio ac mature perpensa, motu proprio, et certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, praedictos Badensis conventus articulos cum continentes assertiones, attempta praesertim sententiarum complexione, falsas, teme-

rarias, erroneas, Sanctae Sedis juribus derogantes, Ecclesiae regimen ac divinam ejus constitutionem evertentes, ecclesiasticum ministerium saeculari dominationi subjicientes, ex damnatis principiis dimanantes, haeresim sapientes, schismaticas, reprobamus, damnamus, et tamquam reprobatos ac damnatos perpetuo habendos decernimus.

Quod quidem dum pro Apostolici officii munere palam ducimus significandum, id reliquum esse videtur, ut Vos paterno affectu alloquamur, qui in partem illius procurationis estis adsciti, ejus plenitudinem Nobis omnino immerentibus Pastorum Princeps tradidit. Quantis, VV. FF., tot inter mala, quibus Catholica Ecclesia miserimis hisce temporibus fere ubique oppressa ingemiscit, cor Nostrum prematur angustiis; quantamque potissimum ex iis quae recens istis in ejus perniciem tentata audacissime sunt, ceperimus tristitiam, satis Vobis conjicere licet, nec adeo necesse est, ut pluribus explicemus. Haud sane dissimulamus, dolori Nostro non exiguum levamen attulisse, quae de vestra in catholica re tuenda, gregisque fidei vestrae concrediti salute curanda nuntiata identidem fuerunt. Idcirco Patri misericordiarum et Deo totius consolationis, qui Nos ejusmodi tribulationi obnoxios consolatur in Vobis, benedicimus ex animo. Verum non quod opus esse arbitremur, sed quod periculi gravitas id exposcit, non possumus quin vestri in Religionem zeli constantiam excitemus, atque ut quo acriores sunt hostium impetus, eo impensiori studio Dei et Ecclesiae causam agatis, vehementissime adhortemur. Ad vos maxime pertinet stare pro muro, ne fundamentum aliud ponatur praeter id quod positum est, sanctissimumque fidei depositum intemeratum custodire ac integrum servare debeatis, sacrarum scilicet Ecclesiae legum, quibus disciplinam suam

ipsa constituit, ejusque praeterea ac hujus Apostolicae Sedis jurium, quibus Christi Sponsa terribilis ut castrorum acies ordinata consurgit. Agite ergo, VV. FF., pro loco, quem tenetis, pro dignitate, qua insigniti estis, pro potestate, quam accepistis, pro sacramento, quo in solempni inauguratione Vos ipsos obligatis. Exerite gladium spiritus, quod est verbum Dei; arguite, obsecrate, increpate in omni patientia et doctrina; atque ita demum pro Catholica Religione, pro divina Ecclesiae potestate ac legibus, pro Petri cathedra, ejusque dignitate ac juribus laborate atque contendite, ut non solum qui recti sunt incolumes perseverent, sed etiam ut qui seductione decepti sunt, ab errore revocentur.

Atque ut hujusmodi curis ac laboribus per VV. FF. Nostros suscipiendis optatissimus exitus respondeat, Vos etiam compellamus, quotquot sub illis estis sacrorum ministri, animarum curatores, verbi divini praecones. Vestrum omnino est una cum iis voluntate conjungi, uno eodemque studio inflammari, una animorum consensione in id conspirare, ut fidelis populus ab omni ingruentium malorum contagione errorisque periculo sit prorsus immunis. Satagite, Dilecti Filii, ut omnes unum et idem sentiant, doctrinis variis et peregrinis nullo modo se sinant abduci, profanas novitates devitent, fidem catholicam quam cautissime teneant, Ecclesiae potestati et auctoritati perpetuo subsint, atque huic Cathedrae, quam Redemptor fortis Jacob posuit in columnam terream et in murum aeneum adversus Religionis hostes, firmitus in dies adhaereant et consocientur. Quos autem in Christi et Ecclesiae lege erudiendos suscepistis, illo simul gravissimo praecepto imbuendos curate, saeculi etiam potestati esse parendum latisque ab ipsa legibus de his, quae ad civilis reipublicae bonum spectant, non solum propter iram,

sed et propter conscientiam esse obsequendum, nec licere unquam ab fide illi debita turpiter deficere. Cum ita populorum animi fuerint opera vestra instituti, tum optime et civium tranquillitati et Ecclesiae utilitati, quae separari invicem nequeunt, consulētis.

Perficiat vota haec Nostra benignissimus Deus, a quo omne datum optimum et omne donum perfectum; Idemque bonorum, quae isti Catholici gregis parti cupidissime expectamus, suspicem velit esse Apostolicam Benedictionem Nostram, quam Vobis VV. FF. et DD. FF., cum fideli populo communicandam amantissime impertimur.

Datum Romae apud S. Petrum XVI. Cal. Junias An.

MDCCCXXXV. Pontificatus Nostri An. V.

Gregorius P. P. XVI.

Zpráva.

G. o. kr. Mst. ráčila nevyšším rozhodnutím od 28. Zářj b. r. seslaným k sgednocenému dworskému kanceláři, neymilostiwěgi dowoliti předstawenému srbského semináře w Praze Doktorowi Františkowi Přjhonskému, wzácnému spoluspisowateli Časopisu našeho, by směl přigmanti čestné kanownictwj propůgčené sobě od kapituly budešjnské.

G. c. kr. Mst. ráčila nevyšším rozhodnutím z Prahy od 5. Řjgna t. r. konsistornjho radu Františka Pelikána neymilostiwěgi gmenowati čestným kanownjkem kapituly králowéhradecké.

Zpráva o Dědictvǝj Swatojanském :

K ústawu tomuto w měsĳcĳch Čerwenci, Srpnu a Zárĳ b. r. nasledugĳej přĳspěwky došly :

	zl.	kr.	Wýtiskú darem podaných.
P.T. Pan <i>Wáclaw Boleška</i> , kaplan w Přibrami	5	„	.
— — <i>Jan Giskra</i> , měsĳan Roždalo- wický.	5	„	.
— — <i>Karel Hausmann</i> , kněz cĳrk.	10	„	1
— — <i>Wogtěch Hošek</i> , učitel Roždalo- lowický.	5	„	.
— — <i>Giřĳ Horecký</i> , Děkan w Rož- dalowicĳch.	10	„	1
— — <i>Wogtěch Hron</i> , kooperator w wšeobecné nemoenici.	10	„	1
— — <i>Ondřeg Kubišta</i> , Děkan w Lo- chowicĳch.	10	„	1
— — <i>František Moritz</i> , farář w Ko- stelci, Králowěhrad. diocesi.	10	„	1
— — <i>Jan Nowáček</i> , kaplan w Kum- žaku.	5	„	.
— — <i>Josef Nowotný</i> , kapl. we Wolš.	2	„	.
— — <i>Jan Stárek</i> , Doktor bohomlu- wectwĳ a professor w Hradci Králowé.	10	„	1
— — <i>Daniel Stieber</i> , farář na Stra- howě w Praze.	40	„	3
— — <i>Josef Šmídinger</i> , zámecký ka- plan w Němcicĳch.	20	„	1
— — <i>František Wiljmek</i> , lokalista w Litobořicĳch.	10	„	1
— — <i>Karel Winářický</i> , farář w Ko- wání, litom. diocesi.	10	„	1
— — <i>František Wrzák</i> , far w Pošně.	10	„	1
— — <i>Josef Frenzl</i> , pro exposituru <i>Wšeborskau</i> .	20	„	1
— — <i>Josef Zeman</i> , farář w Slatině.	10	„	1
— — <i>Josef Liboslav Ziegler</i> , dok- tor w bohomluwectwĳ, biskupský Vikář a Děkan w Chrudimi.	20	„	1
Dohromady			
	222	—	13

Oddawky, Zrozenj a Umrťj w roce 1855tem

W královstwj Českém.		Oddawek w roce 1855.															
		Dle stáří								dle náboženstwj				Wšech oddawek w roce		proti roku 1852	
		mužské				ženské				Kato- lických	Prote- stantských	katolicku z protestantů	židů				
		do 24	24 - 40	40 - 60	přes 60 let	do 20 let	20 - 40	40 - 50	přes 50 let								
		1855	1852	wjce	méně												
Summa w roce 1833.	7867	19042	4508	528	5585	24263	1760	335	30865	456	444	180	31945	31751	803	609	
w roce 1832.	7801	19229	4185	536	5905	23999	1607	240	30625	440	505	181	31751	"	"	"	
Pedy w roce 1833.	wjce	66	"	323	"	"	266	153	95	240	16	"	"	194	"	194	"
	méně	"	187	"	8	320	"	"	"	"	"	61	1	"	"	"	"
		Zrozenj															
		dle pohlavj		dle náboženstwj				Wšech narozených w roce		Proti předstěnu roku		zemřelo w roce		Proti roku 1855 narodilo se			
		Muž- ských	ženských	Katolicků	Řeků	Pro- testan- tů	židů	1855	1852	přibyl	ubyl	1855	1852	wjce	méně		
Summa w roce 1833.	81484	76265	153450	1	2862	1436	157749	152823	4924	"	"	119199	38550	"	"		
w roce 1832.	78783	74040	148889	2	2587	1345	152823	"	"	"	"	139061	13762	"	"		
Pedy w roce 1833.	wjce	2701	2225	4561	"	275	91	4926	"	"	"	"	24782	"	"		
	méně	"	"	"	1	"	"	"	"	"	"	19862	"	"	"		
		Úmrtj.															
		dle pohlavj		stáří						dle náboženstwj				Wšech úmrtj		Proti roku 1852	
		Muž- ských	ženských	do 4	4 - 20	20 - 40	40 - 80	80 - 100	přes 100 let	katolicků	Řeků	Pro- testan- tů	židů	1855	1852	wjce	méně
Summa w roce 1833.	60447	58752	60029	9107	11230	34157	4553	121	115927	10	2045	1217	119199	139061	1730	2492	
w roce 1832.	68969	70042	54574	12241	17196	49058	5832	160	134952	14	2487	1612	139061	"	"	1730	
Pedy w roce 1833.	wjce	"	"	5455	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
	méně	8522	11340	"	3134	5966	"	1277	39	19025	4	438	395	19862	"	"	19862